

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

JOURNAL OF POLITICAL SCIENCE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2024

ปีที่ 4 ฉบับที่ 5 กันยายน - ตุลาคม 2567
Vol.4 No.5 September-October 2024

Approved by TCI during 2021-2024

E-ISSN : 2773-9147 (Online)
P-ISSN : 2773-9139 (Print)

วารสารรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Journal of Political Science

Mahamakut Buddhist University

ปีที่ 4 ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม 2567)

Vol.4 No.5 (September-October 2024)

P-ISSN : 2773-9139 (Print) E-ISSN : 2773-9147 (Online)

_ ***** _

วัตถุประสงค์

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบาย สาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้ง ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา - นครชัยศรี
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร 02-444-6000 ต่อ 1147
E-mail : journalpoliticalsciencembu@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพวิชรเมธี, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระเทพศากยวงศ์บัณฑิต, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 กองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร. ธโรธร ตู้อทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ดำเนิน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒิพงษ์ บัวช้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหาจันทน์ ฝมไผ่, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูกาญจนาภรณ์ ปุณรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีเสด็จ กองแกน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ประจวบ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษญา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดร.จักรี ศรีจารุเมธญาณ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ชนะกุล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหานรงค์ศักดิ์ วิริยธโร,ดร.

นักวิชาการอิสระ

พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ, ผศ.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นางสาวณัฐฐา แจ็งอักษร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

e-mail: ketsada.iadp@gmail.com

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์

โทร.09-35549591, Line ID: 0935549591

e-mail: Suttipod555@gmail.com

นางสาวอริชา เอี่ยมวิสัย

โทร.0969703934 Line ID: ati22ticha

Email : lek22nunti@gmail.com

❁ ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

❁ พิสูจน์อักษร

รศ.ดร.ปราณีต ม่วงนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

อาจารย์ ธนะชัย สามล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❁ ออกแบบปก

นายสุรียาทิศ โปธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

❁ จัดรูปเล่ม

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

❁ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 5 ประจำปีพุทธศักราช 2567 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลาย มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 13 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 12 เรื่อง บทความวิชาการ 1 เรื่อง วารสารผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้วารสารจัดอยู่กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2567 และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจिरา วิจิตรวัชรารักษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)

บทความวิจัย : Research Article

ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1-18
EXPECTATIONS OF POLITICIANS AMONG THE PEOPLE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE <i>ทศพร วงษ์มาก และ อรนนท์ กลั่นทูประ</i>	
การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของ กรมสรรพากร	19-41
STRATEGIC MANAGEMENT FOR IMPROVING TAX AUDIT EFFICIENCY OF THE REVENUE DEPARTMENT <i>กัญญากร บุญยงค์, รัชยา ภักดีจิตต์ และ ฟ้าใส สามารถ</i>	
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	42-58
COMPONENTS AND INDICATORS OF EDUCATIONAL RESOURCE MANAGEMENT OF SMALL PRIMARY SCHOOLS: CONFIRMATORY FACTOR ANALYSIS <i>สัมพันธ์ จันทร์ดี, ทนง ทองภูเบศร์, สุรกิจ ปรากฏสร, ทศพล อัครพงษ์ไพบูลย์, ขวัญชนก อายูยีน และ ณัฐกิตติ์ พาสภาการ</i>	
นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองใน จังหวัดนนทบุรี	59-76
STRATEGIC INNOVATION MANAGEMENT FOR PROMOTING GOLD SELLING BUSINESS SERVICES IN NONTHABURI PROVINCE <i>ศศกัษณ์ ศิริสินโอฬาร, นันทยา คงประพันธ์, จิตาภา เร่งมีศรีสุข, มนพัฒน์ บุญยะบุรณ และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล</i>	

- การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย** 77-90
- LOCAL POLITICS AND THE MANAGEMENT OF BUDDHIST TOURISM ALONG THE MEKONG RIVER ROUTE IN THE THAI-LAO BORDER AREA, NONG KHAI PROVINCE
- พระครูสุตสารบัณฑิต (จันทรงค์ ผมไผ่), พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตโต, พระชินกร สุจิตโต (ทองดี) และ อริย์ธัช เลิศรวมโชค
- การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี** 91-105
- PROVIDING SOCIAL WELFARE SERVICE FOR THE ELDERLY OF LADSAWAI MUNICIPALITY, LAMLUKKA DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE
- อภิญาดา ชัดธิมา, อนันต์ ธรรมชาลัย และ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล
- การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด** 106-117
- EVALUATION OF PERFORMANCE OF THE VILLAGE HEADMAN IN NONG PHOK DISTRICT ROI ET PROVINCE
- พรสุดา อุทร์ักษ์ และ จีรศักดิ์ โปกาวิน
- พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง** 118-134
- SPORTS TOURISM BEHAVIOR OF TOURISTS IN RAYONG PROVINCIAL STADIUM
- พีระวิทย์ รุ่งแสงทิพย์, อนันต์ ธรรมชาลัย และ พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์
- พฤติกรรมการเล่นโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ** 135-155
- The Gambling behavior of elderly people who receive elderly allowances
- สมรักษ์ งอกวงษ์ และ ฅมาน เรืองธรรมสิงห์
- รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร** 156-174
- A MODEL FOR APPLYING THE PRINCIPLES OF BUDDHISM TO STUDENTS' SELF-DISCIPLINE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY YASOTHON BUDDHIST COLLEGE
- พระเทอดพิทักษ์ จันทโรลิต, พระครูประยุกต์สารธรรม, สมิตไธโร อภิวัฒน์อมรกุล, สรวิต พรหมลี และ พัฒนา สอดทรัพย์

บทความวิชาการ : Academic Article

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 PARTICIPATION OF THE PEOPLE IN THE SELECTION OF SENATORS IN 2024 นิพนธ์คุณ เครื่องสนุก, ศิริพงษ์ มานะศรี และ ศิริประภา พรหมมา	175-187
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	188-208

ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

EXPECTATIONS OF POLITICIANS AMONG THE PEOPLE
OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ทศพร วงษ์มาก¹ และ อรนันท์ กลันทपुरะ²

Thodsabhorn Wongmak¹ and Oranun Gluntapura²

¹⁻² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹⁻²Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

Corresponding author E-mail: thodsabhorn.w@ku.th

Received 14 July 2024; Revised 27 August 2024; Accepted 20 October 2024

บทคัดย่อ

ความคาดหวังของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการพิจารณาคุณสมบัติหรือการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง เพราะความคาดหวังเป็นแรงจูงใจซึ่งนำไปสู่การพิจารณาเลือกนักการเมืองผู้ที่สามารถทำให้ความคาดหวังของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกิดผลสำเร็จหรือได้รับผลตอบแทนที่ประชาชนต้องการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งมีอายุมากกว่า 18 ปี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 305 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง กรณีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจง

* ทศพร วงษ์มาก และ อรนันท์ กลันทपुरะ. (2567). ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 1-18.

Thodsabhorn Wongmak and Oranun Gluntapura. (2024). Expectations of Politicians among the People of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University*, 4(5), 1-18.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.28>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในด้านการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.32$) และด้านคุณลักษณะส่วนตัวน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ (Sig. = 0.63) อายุ (Sig. = 0.29) ระดับการศึกษา (Sig. = 0.25) อาชีพ (Sig. = 0.75) และรายได้ต่อเดือน (Sig. = 0.46) แตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ($p > .05$)

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) ระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณภาพการให้บริการ, ศูนย์ดำรงธรรม

Abstract

Expectations of Politicians among the People of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. are related to issues of evaluating politicians' qualifications or performance because these expectations act as a motivation that leads to the selection of politicians who can fulfill or meet the expectations of the people in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

This research aims to 1) study the level of public expectations towards politicians in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 2) compare these expectations based on personal factors. This is a quantitative study. The research population consisted of 305 residents aged over 18 in Phra Nakhon Si

Ayutthaya Province. The sample size was calculated using the G*Power software for one-way ANOVA. The research tool was a questionnaire with a 5-point Likert scale. The statistics used included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The results for objective 1 showed that the overall level of public expectations towards politicians was very high (mean = 4.28). Specifically, the sample group had the highest expectations regarding politicians' performance (mean = 4.41), followed by their knowledge and abilities (mean = 4.32), with the least expectations concerning their personal characteristics (mean = 4.11).

The results for objective 2 showed that when comparing the expectations based on personal factors such as gender (Sig. = 0.63), age (Sig. = 0.29), education level (Sig. = 0.25), occupation (Sig. = 0.75), and monthly income (Sig. = 0.46), there were no significant differences. This finding does not support the initial hypothesis ($p > .05$).

In conclusion, 1) The level of public expectations towards politicians in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province is very high and 2) The public expectations towards politicians do not differ based on varying personal factors among the residents of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

Keywords: Expectations, Politicians, People

บทนำ

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎร ได้ทำการปฏิวัติการปกครองโดยจัดให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ คณะราษฎร ได้ประกาศนโยบายโดยให้อำนาจอธิปไตยมาสู่ประชาชนผ่านการใช้อำนาจของรัฐสภา ซึ่งภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ได้มีการจัดตั้งสภาผู้แทนราษฎรขึ้น โดยประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการแต่งตั้งพร้อมทั้งสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยการกำหนดการ

เลือกตั้งผู้แทนในส่วนตำบลก่อน แล้วจึงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2476 และเพื่อรองรับในการเข้ารับการเลือกตั้ง หรือ เข้ารับการแต่งตั้ง เป็นผู้แทนราษฎร จึงส่งผลให้เกิด นักการเมือง ขึ้นมา (พินิตา ประยูรศิริ, 2541)

ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น นักการเมืองคือบุคคลผู้ที่มีความสนใจในด้านการเมือง โดยมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการกำหนดนโยบายในการบริหารระดับประเทศหรือระดับอื่นใด หรือเป็นผู้ที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นหรือเป็นผู้ที่เรียกร้องสิทธิให้ประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งการที่นักการเมืองจะก้าวขึ้นมาสู่ตำแหน่งในการบริหารประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือตำแหน่งสำคัญอื่นใดอันมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ล้วนมีที่มาจากประชาชนในที่แห่งนั้นทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “...นักการเมือง คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และการวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งวินิจฉัยสั่งการ ในรัฐบาล ไม่ว่าจะด้วยวิธีการเลือกตั้ง การสืบทอด การรัฐประหาร การแต่งตั้ง หรือวิธีการอื่นใดและรวมถึงผู้ที่มีหน้าที่ในการตรากฎหมาย...” (ชำนาญ จันทร์เรือง, 2559) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในระบอบประชาธิปไตยนั้น นักการเมืองและประชาชนมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างยิ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “...นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมือง เป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญพอ ๆ กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือการศึกษาที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ และที่สำคัญอย่างยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือ ในสังคมมีการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ในที่ทำงาน จนถึงสังคมโดยรวม”... (ลิขิต ธีรเวคิน, 2549) โดยการได้มาซึ่งนักการเมืองนั้น ประชาชนเป็นผู้เลือกนักการเมืองเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นผู้แทนของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ และการที่นักการเมืองจะได้รับเลือกจากประชาชนจนได้มาสู่ตำแหน่งทางการเมืองอันเป็นตำแหน่งที่สามารถส่งผลกระทบต่อประชาชนนั้น ประชาชนย่อมต้องมีความคาดหวังต่อนักการเมืองเพื่อให้นักการเมืองปฏิบัติตนให้เป็นไปในสิ่งที่ตนมุ่งหวัง หรือต้องการให้ผู้นั้นทำในภายหน้า (กณจนา จันทร์โชติ, 2545, อ้างถึงใน นฤมล นิตยานนท์, 2550) ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ประชาชนเลือกให้เป็นผู้แทนของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนและประชาชนสามารถตรวจสอบนักการเมืองได้

โดยในช่วงที่ผ่านมาของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในประเด็นเกี่ยวกับ ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 พบว่า ประชาชน

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 663,820 คน ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 546,347 คน เท่ากับร้อยละ 82.30 ถือเป็นจังหวัดลำดับที่ 10 ของประเทศไทยที่ ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งฯ มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) นั้น เป็นวิธีการหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการ เลือกผู้แทนของตนเองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองโดยลงคะแนนเลือกนักรการเมืองนั้น ๆ ซึ่ง จากคำกล่าวของ ดารณี พานทอง พาลุสุข (อ้างถึงใน นพจอม งามมีศรี, 2556) ความคาดหวัง นั้น หมายถึง การที่บุคคลจะไตร่ตรองในทางเลือกที่มี โดยเลือกทางที่ตนเชื่อว่าจะนำไปสู่การ ตอบแทนหรือรางวัลซึ่งมีการตอบแทนสูงสุด กล่าวคือ การที่ประชาชนจะก่อกำเนิดความ คาดหวังในตัวนักรการเมืองขึ้นมาได้นั้น ย่อมมาจากการพิจารณาในคุณสมบัติหรือการปฏิบัติ หน้าที่ต่าง ๆ ของนักรการเมืองแต่ละคน โดยจะนำมาสู่การเลือกนักรการเมืองผู้ที่ให้ผลตอบแทน สูงสุดแก่ประชาชนเพื่อให้นักรการเมืองสามารถทำให้สิ่งที่ประชาชนคาดหวังนั้นให้เกิดผลสำเร็จ จึงส่งผลให้นักรการเมืองถูกเลือกหรือได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และนักรการเมืองจะ สามารถมีบทบาทในปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองต่อไป

จะเห็นได้ว่านักรการเมืองเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความ น่าสนใจอย่างยิ่ง เป็นสาเหตุในการศึกษาว่า ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็น ความคาดหวังต่อนักรการเมืองมากน้อยเพียงใด และ ปัจจัยส่วนบุคคลใดที่ส่งผลต่อความ คาดหวังดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยาต่อนักรการเมือง และนำไปสู่การพิจารณาเลือกนักรการเมืองผู้ที่มีความ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มุ่งหวังต่อมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อนักรการเมืองของ ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับ เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังที่มีต่อ นักรการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังที่มี ต่อนักรการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยมุ่งหวังว่าข้อมูลจากการศึกษาจะสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อนักรการเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองแตกต่างกัน
2. ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองแตกต่างกัน
3. ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองแตกต่างกัน
4. ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองแตกต่างกัน
5. ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง และนักการเมือง สามารถสรุปในแต่ละแนวคิดได้ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

ดารณี พานทอง พาลุสุข (อ้างถึงใน นพจอม งามมีศรี, 2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคาดหวัง คือ บุคคลจะพิจารณาหนทางที่มี โดยเลือกหนทางที่เชื่อว่าจะไปสู่การตอบแทนหรือรางวัลซึ่งมีการตอบแทนสูงสุด

Vroom (อ้างถึงใน อภิเชษฐ์ เลิศนิลกาญจน์, 2561) ได้ปรับปรุงทฤษฎีความคาดหวัง เรียกว่า ทฤษฎี V.I.E. ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ

Valence หมายถึง มูลค่าที่บุคคลประเมินให้กับผลลัพธ์ที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของผลลัพธ์นั้นในการบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคล

Instrumentality หมายถึง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกระทำของตนกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง

Expectancy หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลในความสามารถของตนเองในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ซึ่งจะเห็นได้ว่าความคาดหวังนั้นเชื่อมโยงระหว่างความพยายาม ผลลัพธ์ และคุณค่าของผลลัพธ์ในการขับเคลื่อนพฤติกรรมของมนุษย์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนักการเมือง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า นักการเมือง คือ ผู้ฝึกฝนในทางการเมือง, ผู้ที่ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา

รัชชชัย วงษ์สังข์ ได้ให้ความหมายของคำว่า นักการเมือง คือ คือบุคคลที่มีบทบาทในการบริหารจัดการรัฐหรือเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยทั่วไปนั้น นักการเมืองจะต้องสมัครรับการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดูแลเห็นชอบ (โสฬส ถนอมวัตร, 2563)

ลักษณะของนักการเมืองที่ดี ตามแนวความคิดของ ลิขิต ธีรเวคิน (2549) ต้องมีลักษณะ ดังนี้

ความผูกพันทางอุดมการณ์ (Ideological Commitment) ในระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบดังกล่าว อันมีจิตวิญญาณประชาธิปไตย และเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยซึ่งเป็นวิธีการ (means) และเป้าหมาย (end) ที่มีคุณค่า นักการเมืองที่ดีจะต้องปฏิบัติตามกติกาและรักษากระบวนการประชาธิปไตยโดยไม่ละเมิดกฎหมาย

จริยธรรมทางการเมือง (Political Ethics) นักการเมืองต้องมีจริยธรรมที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมือง แม้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองจะรวมถึงจริยธรรม แต่จริยธรรมทางการเมืองอาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากกรอบอุดมการณ์ใหญ่ จริยธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความถูกต้องตามกฎหมาย ความชอบธรรมทางการเมือง และความน่าเชื่อถือ นักการเมืองควรหลีกเลี่ยงการกระทำที่แม้ถูกต้องตามกฎหมายแต่ส่งผลเสีย

ความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) นักการเมืองที่ประสบความสำเร็จต้องมีความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในส่วนของ วิชา PPE (Philosophy, Politics,

and Economics) ที่เริ่มในประเทศอังกฤษ สอนในประเด็นการบริหารประเทศต้องทำโดยผู้ที่มีความรู้ทางการเมือง เศรษฐกิจ และปรัชญาการเมือง โดยการขาดข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง จะส่งผลให้การตัดสินใจของนักการเมืองมีความคลาดเคลื่อนและอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์

ประสาทสัมผัสทางการเมือง (Political Sense) นักการเมืองต้องมีความสามารถในการเข้าใจนัยสำคัญทางการเมืองจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะการอ่านสถานการณ์ผิดพลาด อาจนำไปสู่ความสูญเสียมหาศาล การเริ่มต้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยอันสามารถพิจารณาในเบื้องต้นแล้วไม่เห็นความสำคัญ อาจขยายเป็นผลร้ายทางการเมืองได้

ความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ทางการเมือง (Political Mood) นักการเมืองต้องเข้าใจอารมณ์ทางการเมืองของสังคม การขาดความเข้าใจนี้อาจนำไปสู่ความเสียหายทางการเมือง อารมณ์ทางการเมืองสามารถถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยกระบวนการทางการเมือง การขาดความเข้าใจในอารมณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยบ่งชี้ที่สำคัญของการขาดประสาทสัมผัสทางการเมือง เนื่องจากมีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางอย่างมีนัยสำคัญ

ซึ่งจากการศึกษาของ นันทพงศ์ ดันตยวุฒิกุล กมลพร กัลยาณมิตร สติธิตย์ นิยมญาติ และ ชูชีพ เบียดนอก (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทและคุณลักษณะนักการเมืองไทยที่พึงประสงค์ ของคนรุ่นใหม่ ในระบอบประชาธิปไตย ผลการศึกษา พบว่า นักการเมืองมีความยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย นำเสนอนโยบายที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มีการพัฒนาโครงการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้าการลงทุน อีกทั้งสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและเสมอภาค ทั้งนี้ นักการเมืองไทย ต้องมีความรู้ความสามารถด้านภาษา เทคโนโลยี มีทักษะการสื่อสารที่ดี บุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใส เข้าถึงง่าย ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในสัจจะวาจาที่ให้ไว้กับประชาชน และประชาชนจะใช้ภาพลักษณ์ทางการเมืองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกนักการเมือง นักการเมืองยุคใหม่จึงต้องดูแลทุกข์สุขให้ประชาชน และมีทัศนคติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ยังมีความทันสมัยต่อสภาวะการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จะเห็นได้ว่า นักการเมือง ควรมีความรู้ความสามารถรอบด้าน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีจริยธรรมทางการเมืองสูง ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย และมีความเข้าใจในอารมณ์ของประชาชน นอกจากนี้ ยังต้องมีทักษะในการสื่อสารและสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและนำพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 821,662 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนซึ่งมีอายุมากกว่า 18 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ G*Power ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 305 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดขอบเขตของประเด็นในการสร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ โดยแบ่งตามคุณลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 4 ด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรตาม จำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว จำนวน 10 ข้อ ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง จำนวน 10 ข้อ ด้านความรู้ความสามารถของนักการเมือง จำนวน 10 ข้อ และด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง จำนวน 10 ข้อ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้องในด้านเนื้อหา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 40 คน อันเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาจริง เพื่อทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 305 คน ด้วยตนเองและผ่านระบบออนไลน์ระหว่างวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 จึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 305 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป – 30 ปี ร้อยละ 35.4 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.7 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 37.4 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 39.0 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในด้านการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ด้านความรู้

ความสามารถ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง ($\bar{X} = 4.30$) และด้านคุณลักษณะ ส่วนตัวน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ซึ่งสรุปรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองใน ประเด็นนักการเมืองควรมีกริยามารยาทเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรปฏิบัติตามกรอบกติกาเพื่อรักษาไว้ซึ่งกระบวนการ ประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.43$) และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองไม่จำเป็นต้องมีจริยธรรมทาง การเมือง ($\bar{X} = 3.07$)

1.2 ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนัก การเมืองในประเด็นนักการเมืองควรยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลาย และ นักการเมือง ควรช่วยเหลือประชาชนเมื่อเดือนร้อน มากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควร มีความกล้าหาญสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.48$) และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรต่อสู้เพื่อให้ได้ ตำแหน่งทางการเมือง ($\bar{X} = 3.72$)

1.3 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมือง ในประเด็นนักการเมืองควรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรมีความเฉลียวฉลาด ($\bar{X} = 4.38$) และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง ($\bar{X} = 4.12$)

1.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองใน ประเด็นนักการเมืองควรตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลอย่างจริงจัง และ นักการเมืองควร รับผิดชอบต่อการทำงานผิดพลาดของตนเอง มากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และ นักการเมืองควรทำตามสิ่งที่พูดไว้ ($\bar{X} = 4.46$) และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรทำงานรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.24$)

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีต่อนัก การเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ (Sig. = 0.63) อายุ (Sig. = 0.29) ระดับการศึกษา (Sig. = 0.25) อาชีพ (Sig. = 0.75) และ รายได้ต่อเดือน (Sig. = 0.46) ที่แตกต่างกัน พบว่า มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองไม่ แตกต่างกัน ($p > .05$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญจพร คาโย เนาวรัตน์ มากพูลผล และรัตนพงศ์ มิววันเปี้ย (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของกลุ่มชาติพันธุ์อิมปี่ที่มีต่อผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ กรณีศึกษา: หมู่บ้านดง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา พบว่า ความคาดหวังของกลุ่มชาติพันธุ์อิมปี่ที่มีต่อผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ กรณีศึกษา: หมู่บ้านดง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสฬส ถนอมวัตร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อนักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลตำบลบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อนักการเมืองท้องถิ่นตำบลบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในด้านการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณลักษณะส่วนตัวน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในประเด็นนักการเมืองควรมีกริยามารยาทเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรปฏิบัติตามกรอบกติกาเพื่อรักษาไว้ซึ่งกระบวนการประชาธิปไตย และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองไม่จำเป็นต้องมีจริยธรรมทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมองว่ากริยามารยาทที่ดีเป็นสิ่งพื้นฐานที่นักการเมืองควรมี เพราะเป็นภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นมิตร ใจเย็น สุภาพ และให้เกียรติผู้อื่น โดยประชาชนยังต้องการเห็นสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งนักการเมืองมีบทบาทสำคัญในการรักษาและปฏิบัติตามกรอบกติกาให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ ประชาชนบางกลุ่มนั้นยังคงมีความคาดหวังต่อนักการเมืองไม่จำเป็นต้องมีจริยธรรมทางการเมืองมากเกินไป แม้ว่าอาจจะมีประวัติส่วนบุคคลที่ไม่ดี หรือ อาจมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม เพียงคาดหวังว่านักการเมืองผู้นั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดี

1.2 ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในประเด็นนักการเมืองควรยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลาย และ นักการเมืองควรช่วยเหลือประชาชนเมื่อเดือนร้อน มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรมีความกล้าหาญทำสิ่งที่ถูกต้อง และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรต่อสู้เพื่อให้ได้ตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การยอมรับและเปิดรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างเป็นสิ่งสำคัญ นักการเมืองที่มีความสามารถในการฟังและเข้าใจความต้องการของประชาชนจากมุมมองที่หลากหลายจะสามารถสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในสังคมได้ดีกว่า ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองเป็นตัวแทนในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเมื่อพวกเขาเผชิญกับความยากลำบาก การที่นักการเมืองมีบทบาทในเรื่องนี้สามารถสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ การมีความกล้าที่จะตัดสินใจทำสิ่งที่ถูกต้องแม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบากเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำทางการเมือง ประชาชนคาดหวังว่านักการเมืองจะไม่ยอมแพ้ต่อแรงกดดันและมีความซื่อสัตย์ในการดำเนินงาน และ แม้ว่าการต่อสู้เพื่อให้ได้ตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นส่วนหนึ่งของการเมือง แต่ประชาชนอาจเห็นว่านักการเมืองไม่ควรเน้นที่การต่อสู้เพื่ออำนาจมากเกินไป แต่ควรให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อประชาชนมากกว่า

1.3 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในประเด็นนักการเมืองควรมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรมีความเฉลียวฉลาด และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากในการเป็นผู้นำ เพราะในการดำเนินงานด้านการเมือง มักจะเกิดปัญหาและสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้นอยู่เสมอ ประชาชนจึงคาดหวังให้นักการเมืองมีทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และความเฉลียวฉลาดเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักการเมืองสามารถวิเคราะห์สถานการณ์และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจในเรื่องที่ซับซ้อน เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง แม้ว่าประสบการณ์จะเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่กลุ่มตัวอย่างอาจเห็นว่าความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและความเฉลียวฉลาดมีความสำคัญมากกว่าในสถานการณ์ที่ต้องการการตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง

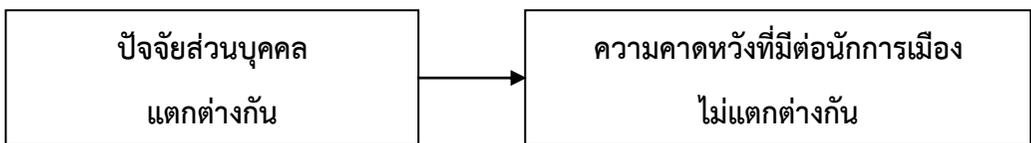

ประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมืองอาจเป็นประโยชน์แต่ไม่เพียงพอหากขาดทักษะและความสามารถอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเป็นผู้นำที่ดี

1.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองในประเด็นนักการเมืองควรตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลอย่างจริงจัง และ นักการเมืองควรรับผิดชอบต่อการทำงานผิดพลาดของตนเอง มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และ นักการเมืองควรทำตามสิ่งที่พูดไว้ และน้อยที่สุด ได้แก่ นักการเมืองควรทำงานรวดเร็ว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองมีบทบาทในการตรวจสอบและตรวจตราการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการทุจริตและการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส การที่นักการเมืองมีความสามารถในการตรวจสอบจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่ารัฐบาลกำลังทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง และความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำ ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง โดยเฉพาะเมื่อเกิดความผิดพลาด การยอมรับและแก้ไขข้อผิดพลาดจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในตัวผู้นำ อีกทั้ง การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในสังคม ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองมีความสามารถในการรับฟังและนำความคิดเห็นไปปรับปรุงการทำงานของตนเอง นอกจากนี้ การรักษาคำพูดเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ประชาชนคาดหวังให้นักการเมืองทำตามสิ่งที่ได้ให้สัญญาไว้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือ แม้ว่าการทำงานรวดเร็วจะมีความสำคัญ แต่กลุ่มตัวอย่างอาจเห็นว่าความละเอียดรอบคอบและความรับผิดชอบมีความสำคัญมากกว่า ความรวดเร็วในการทำงานอาจไม่เป็นประโยชน์หากขาดความถูกต้องและความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน พบว่า มีความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดเขต สกุลทอง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการบริหารแนวใหม่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการบริหารแนวใหม่ พบว่า ระดับความ

คาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพื้นที่พักอาศัย ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพจอม งามมีศรี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อบทบาทนัการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนัการเมืองท้องถิ่นใน อำเภอคลองหาด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ การศึกษา และ รายได้ แตกต่างกันมีความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนัการเมืองท้องถิ่นใน อำเภอคลองหาดไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อบทบาทของนัการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคลองหาดแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ภาพที่ 2 ผลการวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองของประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา อันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบโดยพิจารณารายด้าน ซึ่งสมควร ได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ความคาดหวังที่มีต่อนักการเมือง ด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ นักการเมืองไม่ จำเป็นต้องมีจริยธรรมทางการเมือง ดังนั้น นักการเมืองควรตระหนักถึงความสำคัญของ จริยธรรมทางการเมืองและสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนว่า จริยธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญใน การสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากประชาชน นักการเมืองควรแสดงออกถึงความ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และมีจริยธรรมในการดำเนินงานทั้งในที่สาธารณะและในชีวิตส่วนตัว

1.2 ด้านความเป็นผู้นำทางการเมือง คือ นักการเมืองควรต่อสู้เพื่อให้ได้ตำแหน่ง ทางการเมือง ดังนั้น นักการเมืองควรแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความสามารถในการต่อสู้

เพื่อให้ได้ตำแหน่งทางการเมืองอย่างเป็นธรรมและตามกระบวนการประชาธิปไตย การแข่งขันอย่างยุติธรรมและโปร่งใสจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับจากประชาชน

1.3 ด้านความรู้ความสามารถ คือ นักการเมืองควรมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมือง ดังนั้น นักการเมืองควรพัฒนาประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมืองผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนในสถานการณ์จริง การมีประสบการณ์จะช่วยให้ นักการเมืองมีความเข้าใจและความสามารถในการจัดการกับปัญหาต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนควรเห็นถึงความสำคัญของการมีประสบการณ์นี้ในการเลือกตั้งและสนับสนุนนักการเมืองที่มีประสบการณ์

1.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ คือ นักการเมืองควรทำงานรวดเร็ว ดังนั้น นักการเมืองควรเพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงานโดยไม่ลดทอนคุณภาพและความถูกต้อง การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเก็บแบบสอบถามเพิ่มเติมโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทราบถึงข้อมูลในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมือง โดยสามารถนำไปวิเคราะห์โดยละเอียดได้ยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีกำหนดตัวแปรเพิ่มเติมในการศึกษาความคาดหวังที่มีต่อนักการเมืองเพื่อหาความสัมพันธ์ร่วมกับความคาดหวังที่มีต่อนักการเมือง เช่น ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศไทย ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พินิตา ประยูรศิริ. (2541). ภาพลักษณ์ของนักการเมืองกับการยอมรับของประชาชน. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชำนาญ จันทรเรือง. (2559). นักการเมืองคือใคร จะควบคุมได้อย่างไร. เรียกใช้เมื่อ 5

ก ร ก ฎ า ค ม 2 5 6 6 จ า ก

<https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/114690>

- ลิขิต ธีรเวคิน. (2549). คุณสมบัตินักการเมืองที่ดี. เรียกใช้เมื่อ 5 กรกฎาคม 2566 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9490000061572>
- นฤมล นิตยานนท์. (2550). ความคาดหวังของแรงงานต่อบทบาทของนักการเมืองในพื้นที่ : ศึกษาเฉพาะเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. เรียกใช้เมื่อ 5 เมษายน 2567 จาก https://www.ect.go.th/ect_th/th/db_119_ect_th_download_14
- นพจอม งามมีศรี. (2556). ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปัญญาพร คาโย เนาวรัตน์ มากพูลผล และรัตนพงศ์ มีวันเปี้ย. (2563). ความคาดหวังของกลุ่มชาติพันธุ์อิมปี่ที่มีต่อผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ กรณีศึกษา: หมู่บ้านดงจังหวัดแพร่. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(2), 32-45.
- โสฬส ถนอมวัตร. (2563). ความคาดหวังของประชาชนต่อนักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลตำบลบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดเขต สกุลทอง. (2566). ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการบริหารแนวใหม่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย สำนักงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, 4(1), 16-29.
- นทพงศ์ ตันตียวุฒิ กมลพร กัลยาณมิตร สติธัย นิยมญาติ และชูชีพ เป็ยนอก. (2567). บทบาทและคุณลักษณะนักการเมืองไทยที่พึงประสงค์ของคนรุ่นใหม่ ในระบอบประชาธิปไตย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 7(1), 90-114.

อภิเชษฐ์ เลิศนิลกาญจน์. (2561). ความคาดหวังของพนักงานแต่ละเจนเนอเรชันต่อบทบาทของสหภาพแรงงานธนาคารกรุงเทพ. ใน การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษี
ของกรมสรรพากร*

STRATEGIC MANAGEMENT FOR IMPROVING TAX AUDIT EFFICIENCY
OF THE REVENUE DEPARTMENT

กันยากร บุญยงค์¹, รัชยา ภักดีจิตต์² และ ฟ้าใส สามารถ³

Kanyakorn Boonyong¹, Rachaya Pakdeejit² and Phasai Samart³

¹⁻³หลักสูตรการจัดการดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

¹⁻³Doctor of Management Program College of Innovation Management, Thailand

Corresponding Author's Email: kanyakorn.boon@rmutr.ac.th

Received 11 June 2024; Revised 28 August 2024; Accepted 30 September 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กระบวนการการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร 2) ระบุปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร 3) ประเมินประสิทธิภาพความรอบรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร 4) เสนอแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 ถึงสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 30 จำนวน 320 คน เก็บข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล

* กันยากร บุญยงค์, รัชยา ภักดีจิตต์ และ ฟ้าใส สามารถ. (2567). การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 19-.

Kanyakorn Boonyong, Rachaya Pakdeejit and Phasai Samart. (2024). Strategic Management for Improving Tax Audit Efficiency of The Revenue Department. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 19-;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.29>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

สำคัญ รวมทั้งสิ้น 15 คน เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ บุคลากรและงบประมาณมีความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษีในเขตกรุงเทพมหานคร และมีการกำหนดทิศทางการนโยบายขององค์การเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ ให้ง่ายต่อการจัดเก็บภาษี โดยกำหนดกลยุทธ์ขององค์การโดยใช้แนวคิดบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลงานหรือการควบคุมงานตามตัวชี้วัด 2) ปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านงบประมาณ 2.ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ 3.ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 4.ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ 5.ด้านบุคลากร 6.ด้านเทคโนโลยี 7.ด้านปริมาณงาน 8.ด้านธุรกิจที่หลากหลาย 3) ความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ประกอบด้วย 5 ความรอบรู้ในวิชาชีพที่สำคัญ คือ 1. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2. ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร 3. ความรู้เกี่ยวกับประเภทธุรกิจและธุรกิจประเภทบริการ 4. ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ 5. ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษทั้งในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และ 4) เสนอแนวทางการกระบวนการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ได้ 2 แนวทาง ได้แก่ 1.ส่งเสริมทักษะความเชี่ยวชาญ สร้างการรับรู้และแรงจูงใจให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สรรพากร 2.พัฒนาด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร

คำสำคัญ: การจัดการเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิภาพ, การตรวจสอบภาษีอากร, กรมสรรพากร

Abstract

The research aims to 1) analyze the tax investigation process of the Bangkok Revenue Department 2) identify problems of tax investigation of the Bangkok Revenue Department 3) assess the efficiency of personnel in the tax investigation of the Bangkok Revenue Department 4) Presenting strategic management of tax audit efficiency of the Revenue Department, Bangkok Metropolitan Area. This research is a combination of research methods on

population size: 320 tax investigators under the supervision of the Bangkok Area Revenue Office 1 to the Bangkok Area Revenue Office 30. Data analysis using basic statistics, qualitative research. Total Key informants are 15 people, collected data using in-depth interviews, analyzed the data by analyzing the substance. The results showed that 1) the tax audit process of the Revenue Department, Bangkok Metropolitan Area. Analysis of the personnel and budget organizations is important for tax audit officers in Bangkok and the organisation's policy direction on new work patterns. To facilitate tax collection by establishing the organisation's strategy through quality management throughout the organisation, leading to implementation and evaluation of performance or control according to indicators. 2) The problem of tax audit by the Revenue Department in Bangkok consists of 8 areas: 1. Budget side 2. Legal, Regulatory, and Regulatory 3. Administrative management according to the good governance 4. Social, Political, Economic 5. Personnel 6. Technology 7. On the workload side, 8. Diverse business areas 3) Professional knowledge of the Revenue Department's tax audit personnel consists of 5 important professional knowledge: 1. Knowledge of tax laws according to the People's Code 2. Knowledge of tax accounting 3. Knowledge of type of business and type of service 4. Knowledge of information technology 5. Knowledge of English in both English communication and 4) two guidelines for tax investigation of the Revenue Department: 1. Promoting skills and expertise, creating awareness and motivation for executives and tax officials. 2. Develop strategic management and efficiency improvement of tax audits of the Revenue Department.

Keywords: Strategic management, Efficiency, Tax audits, Revenue Department

บทนำ

กรมสรรพากรเป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การเสนอแนะการใช้นโยบายทางภาษีอากร เพื่อให้ได้ภาษีตามเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและเกิดความสนใจในการเสียภาษี การจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้และฐานการบริโภคภายในประเทศ ตามประมวลรัษฎากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาล และนำมาใช้พัฒนาประเทศ โดยการบริหารงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์กรมสรรพากร 3 ปี (พ.ศ. 2564-2566) มีทิศทางการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่การขับเคลื่อนด้วย Big data เน้นทำงานแนวใหม่ เป็นการให้บริการแบบไร้รอยต่อ ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย ภายใต้นโยบาย ONE RD : ONE TEAM ONE SEAMLESS TAX ECOSYSTEM โดยขับเคลื่อนการทำงานด้วย 4 ทิศทาง (Theme) ได้แก่ 1) ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย 2) ขับเคลื่อนการจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูล 3) ทำงานรูปแบบใหม่ 4) องค์กรสมรรถนะสูงทันการเปลี่ยนแปลง (กรมสรรพากร, 2565) ซึ่งการขับเคลื่อนการทำงานด้วย 4 ทิศทางดังกล่าว กรมสรรพากรในฐานะหน่วยงานจัดเก็บหลักของประเทศจึงนำกลยุทธ์ D²RIVE มาปรับเปลี่ยนการทำงานของกรมสรรพากรเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนอย่างเท่าเทียม ทั่วถึง เป็นธรรม ประกอบด้วย 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงและปรับใช้ โดยยึดผู้เสียภาษีเป็นศูนย์กลางและสอดคล้องกับพลวัตของเทคโนโลยี (Taxpayer - Centric Solutions) เช่น การพัฒนาระบบ e - Donation อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริจาคสามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ 2) การจัดการและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในงานที่รับผิดชอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เน้นการนำข้อมูลทั้งภายในและข้อมูลภายนอกมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้การออกแบบนโยบายภาษีตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และการแยกผู้เสียภาษีกลุ่มดีและกลุ่มไม่ดีซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการผู้เสียภาษีกลุ่มดี และนำผู้เสียภาษีกลุ่มไม่ดีที่กระทำผิดโกงภาษีมาดำเนินการตามกฎหมาย 3) กลยุทธ์ในการบริหารการจัดเก็บภาษีให้เป็นไปตามเป้าหมาย 4) การสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรในการสร้างนวัตกรรม 5) ขับเคลื่อนสรรพากรคุณธรรม HAS: Honesty, Accountability and Service Mind 6) การเพิ่มประสิทธิภาพคน (Smart People) และเพิ่มประสิทธิภาพงาน (Smart office) แผนยุทธศาสตร์กรมสรรพากรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565 (กรมสรรพากร, 2565) และจากการนำกลยุทธ์ D²RIVE มาปรับเปลี่ยนการทำงานนั้น กรมสรรพากรได้ปรับเปลี่ยนวิธีการ

ปฏิบัติงานและวางแผนการปฏิบัติงานสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีผ่านการให้บริการที่ดี และใช้สภาพบังคับจัดเก็บภาษีกับผู้เสียภาษีรายที่ไม่ให้ความร่วมมือหลบเลี่ยงและหลีกเลี่ยงภาษี ผ่านเครื่องมือการตรวจสอบภาษีอากรให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้เสียภาษีอากรแต่ละราย รวมถึงติดตามผู้เสียภาษีอากรทุกรายให้ทั่วถึง และให้มีการชำระภาษีให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือการโอนย้ายหรือเปลี่ยนสถานที่ทำงานและการปรับเปลี่ยน โยกย้าย โอนย้ายลาออก ทำให้ขาดความต่อเนื่องของงาน ปัญหาด้านการขาดความรู้และทักษะด้านการตรวจสอบภาษี (บริพัตร ศรีวิวัฒนกุล, 2565: 2-3) กล่าวแสดงถึงแรงจูงใจในการทำงาน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการจัดการองค์การด้านบุคลากรของกรมสรรพากรจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานและการจัดการขององค์การ ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพให้กับกรมสรรพากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อระบุปัญหา อุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพความรอบรู้ของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 ถึงสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 30 ภายใต้การกำกับดูแลของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,572 คน (กรมสรรพากร, 2565) โดยใช้สูตรคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารประเภทอำนวยการระดับสูง ตำแหน่งสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหาร ประเภทอำนวยการระดับกลาง ตำแหน่งหัวหน้าส่วนแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร จำนวน 9 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ของการตรวจสอบภาษี ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษี และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้างความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา ความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ คือ ระเบียบ ข้อบังคับ โครงสร้างองค์กร แผนยุทธศาสตร์กรมสรรพากร นโยบายและแผนการบริหารงาน รายงานประจำปี เอกสาร การประชุมสัมมนา หนังสือทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเป็นการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) โดยศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งงานปัจจุบัน สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.25 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.00 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 65.94 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.88 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.87 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งงานปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.94 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1 คิดเป็นร้อยละ 4.06 ส่วนใหญ่มีจำนวนนักตรวจสอบภาษี (ระดับปฏิบัติการและชำนาญการ) 30-40 คน คิดเป็นร้อยละ 44.06 ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้ประกอบการที่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน น้อยกว่า 60,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.38 ส่วนใหญ่มีผลการจัดเก็บภาษีอากรในปีงบประมาณ 2565 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่ปฏิบัติงานมากกว่า 30,000,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.75 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ 1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์กระบวนการการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การพบว่า สภาพแวดล้อมขององค์การที่มีผลต่อกระบวนการจัดการตามนโยบายในการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร มีข้อจำกัดในเรื่องของปริมาณบุคลากรและงบประมาณ

2. กรมสรรพากรเขตกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดทิศทางการนโยบายขององค์การที่ชัดเจน โดยบริหารการจัดเก็บภาษีเพื่อบรรลุเป้าหมายตามผลสัมฤทธิ์ 4 ทิศทาง คือ 1) ขับเคลื่อนการจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูล 2) ทำงานรูปแบบใหม่ 3) ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย 4) องค์กรขีดสมรรถนะสูงและทันการเปลี่ยนแปลงต้องหาเครื่องมือเทคโนโลยี AI มาช่วยเจ้าหน้าที่ในการทำงาน 3. การกำหนดกลยุทธ์ขององค์การในการจัดเก็บ 4. การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติพบว่า การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในระดับปฏิบัติการ มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การทำงานใหม่ๆ วิเคราะห์และปรับรูปแบบการทำงานตามสถานการณ์ 5. ควรใช้ AI มาช่วยในการวิเคราะห์ รวมถึงมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี 6. การประเมินผลงานหรือการควบคุมงานตามตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี

วัตถุประสงค์ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาอุปสรรค ของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษี เขตกรุงเทพมหานคร

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ของการตรวจสอบภาษี เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรในสังกัดสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 1-30 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับปัญหาอุปสรรค มากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ปัญหาด้านสังคม การเมือง ของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 คือ ปัญหาด้านบุคลากรของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 คือ ปัญหาด้านธุรกิจที่หลากหลายของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 4 คือ ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 5 คือ ปัญหาด้านงบประมาณของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 6 คือ ปัญหาด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 7 คือ ปัญหาด้านเทคโนโลยีของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร

เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 8 คือ ปัญหาด้านปริมาณงานของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจำแนกระดับปัญหาอุปสรรค การตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับปัญหาอุปสรรค การตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ปัญหาอุปสรรค การตรวจสอบภาษีของ กรมสรรพากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
ด้านงบประมาณ	3.58	0.80	มาก
ด้านกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ	3.87	1.05	มาก
ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	3.57	0.75	มาก
ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ	4.10	0.88	มาก
ด้านบุคลากร	4.05	0.59	มาก
ด้านเทคโนโลยี	3.55	1.06	มาก
ด้านปริมาณงาน	4.00	0.83	มาก
ด้านธุรกิจที่หลากหลาย	3.98	0.86	มาก
รวม	3.84	0.50	มาก

ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ของการตรวจสอบภาษี ของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ผลจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ที่สำคัญ คือ 1) ปัญหาด้านงบประมาณ 2) ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ พบว่า เรื่องของกฎหมายมีความซับซ้อนและยากแก่การเข้าใจของประชาชน และความไม่ชัดเจนของกฎหมาย 3) ปัญหาด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 4) ปัญหาด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ พบว่า เรื่องทัศนคติค่านิยมและฐานะทางสังคม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลต่อปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษี 5) ปัญหาด้านบุคลากร ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี การขาดขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน 6) ปัญหาด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร 7) ปัญหาด้านปริมาณงาน บุคลากร

ไม่เพียงพอ 8) ปัญหาด้านธุรกิจที่หลากหลาย รายได้มาหลากหลายช่องทาง ซึ่งทักษะของเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่หรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษีน้อยกว่า 5 ปี ยังขาดความชำนาญในการจัดเก็บภาษี

วัตถุประสงค์ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพความรอบรู้ของบุคลากร ในการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลเชิงสำรวจเกี่ยวกับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรในสังกัดสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 1-30 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษี จากมากไปหาน้อยดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขต กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 คือ ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากรของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขต กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 4 คือ ความรู้เกี่ยวกับประเภทธุรกิจของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 5 คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษของการตรวจสอบ ภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกระดับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ระดับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษี
ของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

ความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร	3.82	0.63	มาก
ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร	3.76	0.63	มาก
ความรู้เกี่ยวกับประเภทธุรกิจ	3.64	0.64	มาก
ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.82	0.60	มาก
ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ	3.21	0.79	ปานกลาง
รวม	3.65	0.51	มาก

**ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงาน
ด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร**

ผลจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ความรอบรู้ในวิชาชีพที่สำคัญ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2) ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร 3) ความรู้เกี่ยวกับประเภทธุรกิจและธุรกิจประเภทบริการ 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน สามารถ อ่าน เขียน และแปลเอกสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากร

**4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนา
ประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร รายละเอียดที่สำคัญคือ 1) การสนับสนุนด้านงบประมาณ 2) พัฒนามาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด 3) ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งกำหนดทิศทางวางกรอบนโยบายการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล 4) ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ มีแนวทางการพัฒนามาตรการทางภาษีเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ 5) ด้านบุคลากร มีแนวทางการ

พัฒนาการฝึกอบรม ซึ่งแนะเทคนิคการทำงานตรวจสอบแบบใหม่ๆ ให้กับนักตรวจสอบภาษี
 6) ด้านเทคโนโลยี มีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึง
 ข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน การเพิ่มช่องทาง Social มาใช้ในการรับข้อมูลกลุ่มเสี่ยง และ
 ควรพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และนำ AI มาใช้วิเคราะห์ข้อมูล 7) ด้านปริมาณงาน มีแนวทาง
 การพัฒนาในการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับคุณวุฒิ วิทยุติ ประสบการณ์ 8) ด้านธุรกิจที่
 หลากหลาย มีแนวทางการพัฒนา โดยมีการอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี
 เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะและความรู้

อภิปรายผล

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์กระบวนการการตรวจสอบภาษี
 ของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

1) ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ ในการกระบวนการจัดการในการ
 ตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การจาก กลุ่มผู้
กำหนดนโยบาย พบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องของปริมาณบุคลากรและงบประมาณ ทำให้ปริมาณ
 งานล้นกว่าจำนวนคนที่มีอยู่ จึงควรเน้นการบริหารงบประมาณไปที่พื้นที่ในเขต
 กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนิตา เจริญรัตน์ (2566) กล่าวว่า แนวทางการ
 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบบุคลากร และเพื่อเสนอแนวทางการเบิกจ่ายเงินเดือนพนักงาน
 รูปแบบใหม่ และวิสัยทัศน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มเสี่ยงอย่างจริงจัง
 ทั้งระบบในอนาคตต้องทำให้กรมสรรพากรมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษีสากล
 เพื่อป้องปรามผู้เสียภาษีกลุ่มเสี่ยง สามารถบูรณาการการประสานงานการตรวจสอบภาษีกรณีผู้
 เสียภาษีกลุ่มเสี่ยงที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาริกา
 แก้วนันทชัย (2556) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของ
 กรมสรรพากรจากผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร จากนโยบาย
 ของรัฐบาลที่ต้องการรื้อโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อแก้ปัญหาค่าเสื่อมล้ำเรื่อง
 การกระจายรายได้ กรมสรรพากรจึงเสนอแนวทางด้วยการกำหนดวงเงินค่าลดหย่อนภาษี
 สำหรับกระบวนการจัดการในการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรด้านการวิเคราะห์
 สภาพแวดล้อมขององค์การจาก กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า กรมสรรพากรมีจำนวนเจ้าหน้าที่
 ผู้ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครไม่เพียงพอ ควรเพิ่มจำนวน

บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่มีสมรรถนะต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อุไรวรรณ ผันโพธิ์, สุวรรณมา เตชะธีระปรีดา และสวียา พรารณชาติ ชาติวิวัฒนาการ (2565) กล่าวว่า ปัจจัยจุดใจของนักตรวจสอบภาษีกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการจูงใจ ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ท้าทายความสามารถ ด้านปัจจัยค้ำจุนของนักตรวจสอบภาษีกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่มีระดับการค้ำจุนในการปฏิบัติงานสูงสุด

2) **การกำหนดทิศทางการนโยบายขององค์กร** ซึ่งกรมสรรพากร เพื่อบรรลุเป้าหมายตามผลสัมฤทธิ์ 4 ทิศทาง คือ 1) ขับเคลื่อนการจัดเก็บภาษีด้วยข้อมูล 2) ทำงานรูปแบบใหม่ 3) ทำภาษีให้เป็นเรื่องง่าย 4) องค์กรขีดสมรรถนะสูงและทันการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Seyed, M. and Mousavi, S (2010) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีประสิทธิผลต่อประสิทธิภาพของระบบภาษีในประเทศอิหร่าน ผลการศึกษา พบว่า เพื่อให้องค์กรที่มีประสิทธิผลในประสิทธิภาพขององค์กร และกำหนดระดับของประสิทธิผล การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบภาษี รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายภาษี พิธีการทางปกครอง การบริการภาคเอกชน การกระตุ้นทางภาษี การฉ้อโกงภาษี และการอบรมทางภาษี

3) **การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร** กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพ การตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรจากกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย 1) บูรณาการข้อมูลภายใน และภายนอกเพื่อสนับสนุนภารกิจให้ครบถ้วนสมบูรณ์ 2) นำข้อมูลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี และขับเคลื่อนภารกิจ 3) พัฒนา AI เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดระยะเวลาการทำงาน 4) ต้องมีเจ้าหน้าที่นักวิเคราะห์ นักวางแผนในการทำงาน นำผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทำงาน 5) การทำงานเป็นทีม 6) ควรดึงภาคประชาชนมาเป็นแนวร่วมในการแก้ไขปัญหากลุ่มเสี่ยงเพิ่มขึ้น 7) การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 8) หน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติ โดยให้ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน 9) การทำงานด้านตรวจสอบภาษีจำต้องมีการตรวจสอบนอกสถานที่ (Field Audit) สอดคล้องกับงานวิจัย ภัทราวดี ชาวเมือง (2561) ที่พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพตรวจสอบกระบวนการทำงาน กรณีศึกษา บริษัท แอล เอ็กซ์อีเล็กทรอนิกส์ จำกัด ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่าง ๆ การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถของบริษัทโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนทรัพยากรทั่วทั้งองค์กร การวางแผนการปฏิบัติการ รวมไปถึงการนำแนวคิดบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร โดยใช้เครื่องมือ TQM เข้ามาช่วยในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ในส่วนของการติดตามและประเมินผลจะใช้หลักการของแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) และการวัดผลองค์กรแบบสมดุล (Balanced Scorecard) และสอดคล้องกับงานวิจัย เปมิกา รุณปักษ์ (2563) การปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์กรภาครัฐสู่การเป็นองค์กร ที่มีความยืดหยุ่น และพร้อมเปลี่ยนแปลง กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์กรภาครัฐสู่การเป็นองค์กร ที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมเปลี่ยนแปลง (Agile Organization) การพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐของไทย จากผลการศึกษาพบว่า แก่นแท้ของการจะเป็น Agile Organization คือ การประยุกต์ใช้แนวคิดการทำงานรูปแบบใหม่ เพื่อการเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมเปลี่ยนแปลง จุดเริ่มต้นเกิดจากการมีทัศนคติของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อให้มาทำงานร่วมกันด้วยแรงบันดาลใจและมีความตื่นตัวในการค้นหานวัตกรรม หรือแนวทางการทำงานใหม่ ๆ โดยไม่ยึดติดกับการทำงานรูปแบบเดิม ๆ

4) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ การศึกษาข้อมูลวิเคราะห์กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร จาก กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย กระบวนการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มเสี่ยง กระบวนการจัดการในการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจาก กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษี จากกลุ่มเสี่ยง นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เน้นพัฒนาทักษะเดิม (Up Skill) และเพิ่มทักษะใหม่ (Reskill) ในทุกด้าน โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม Work สอดคล้องกับงานวิจัย เออมร พลวัฒนกุล (2558) ได้กล่าวว่างค์ประกอบประสิทธิผลขององค์การจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างองค์การ 2) ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์การ 3) ด้านแรงจูงใจ 4) ด้านความพึงพอใจของพนักงานต่อการทำงานในองค์การ 5) ด้านความยืดหยุ่นขององค์การที่มีความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง 6) ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย 7) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 8) ด้านผลผลิตภาพขององค์การที่มีคุณภาพสูงและใช้ต้นทุนต่ำ

5) การประเมินผลงานหรือการควบคุมงานตามตัวชี้วัด การประเมินผลงานการตรวจสอบภาษี และจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี เน้นการตรวจสอบผู้เสียภาษีกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีพฤติกรรมที่มีการหลบเลี่ยงภาษีต่างๆ แนวทางการประเมินผลงาน หรือการควบคุมงานตามตัวชี้วัด สามารถ

สนับสนุนได้ด้วยแนวคิดและหลักการของ กัญยากร บุญยงค์, ฟ้าใส สามารถ และรัชชา ภักดิ์ จิตต์ (2566) ที่ได้นำเสนอกระบวนการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรโดยการออกหมายเรียก ตรวจสอบภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร โดยเกริ่นนำถึงอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร กระบวนการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรโดยการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ซึ่งหลักการดำเนินงานมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการจัดเก็บภาษีอากร 2) วิธีการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 4) ประเภทการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร 5) สาเหตุแห่งการตรวจสอบภาษีอากรโดยการออกหมายเรียก 6) ขอบเขตอำนาจ ในการออกหมายเรียก 7) การปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 8) รูปแบบการตรวจสอบภาษีอากร 9) การประเมินและสั่งเรียกเก็บภาษีอากร 10) การยื่นอุทธรณ์คัดค้านการประเมินภาษี 11) การปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีอย่างถูกต้อง และข้อเสนอแนะที่น่าสนใจเกี่ยวกับมาตรการในการจัดเก็บภาษีอากร คือ 1) เพิ่มมาตรการจัดเก็บภาษีโดยสำนักงานสรรพากรพื้นที่ หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ตรวจสอบและติดตาม 2) เพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษี และการชำระภาษี 3) โฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องการลดหย่อนภาษี การยกเว้นภาษี สิทธิประโยชน์ทางภาษี 4) บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การระบุปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

1) **ด้านงบประมาณ** พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านงบประมาณในการตรวจสอบภาษีในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่เกิดจากข้าราชการที่บรรจุใหม่ หรือข้าราชการระดับล่างจะได้ค่าตอบแทนน้อย รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้มีการลาออก โอนย้ายไปหน่วยงานที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ชันลาสี แก้วบุณพัน (2562) กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณขาดการประสานงาน อัตรากำลังมีจำนวนจำกัด บุคลากรยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชาวต่างประเทศ หรือองค์การสากล

2) **ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ** พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการตรวจสอบภาษี กฎหมายมีความซับซ้อนและยากแก่การเข้าใจของประชาชน โดยทั่วไป ความไม่ชัดเจนได้ก่อให้เกิดปัญหาความสับสนในการตีความ รวมถึงเรื่องเกณฑ์สิทธิ์

ซึ่งเป็นประเด็นหลักของนิติบุคคลกฎหมายวางหลักโดยไม่ยึดหลักบัญชีจึงออกมาแตกต่างกัน ดังนั้นการเก็บภาษีจึงมีความลำบาก ตัวเลขทางบัญชีและภาษีไม่ตรงกัน เนื่องจากว่าหลักบัญชีเป็นหลักตายตัวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ซึ่งปัญหาความไม่ชัดเจนในการพิจารณาจะนำไปสู่การตีความกฎหมายผิดพลาดได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูติพงษ์ สมทรัพย์ (2566) กล่าวว่า บทบัญญัติในกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงมีถ้อยคำไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ข้อเท็จจริงและไม่มีมาตรฐานการวัดพื้นที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลยพินิจตีความ เกิดข้อโต้แย้งกับผู้เสียภาษี เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ตีความเคร่งครัดตามตัวอักษรโดยใช้ความเข้าใจทั่วไป ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

3) ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในการตรวจสอบภาษี สอดคล้องกับแนวคิดของ ไชยวัฒน์ คำชู (2545) กล่าวถึง ธรรมาภิบาลช่วยให้เราสามารถระบุลักษณะและปรับพฤติกรรมต่างๆ ที่ถือว่าการจัดการบริหาร และการปกครองที่ไม่มีคุณภาพ ความล้มเหลวของกรอบกฎหมายที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล การออกกฎหมาย หรือระเบียบมากเกินไป และการตัดสินใจที่ขาดความโปร่งใส

4) ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจในการตรวจสอบภาษีในทิศทางเดียวกัน โดยทัศนคติค่านิยม และฐานะทางสังคม ความขัดแย้งระหว่าง กลุ่มการเมืองที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน และยังสะท้อนถึงความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมืองและชาวชนบท สอดคล้องกับแนวคิดของ ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ (2549) กล่าวว่าในช่วงภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอ ธุรกิจก็สามารถผลิตสินค้า ออกมาตอบสนองความต้องการของประชาชน เมื่อสภาพเศรษฐกิจรุ่งเรือง โอกาสที่รัฐบาลที่จัดเก็บ ภาษี ได้ยอดสูงขึ้นก็มีความเป็นไปได้มาก ในขณะที่ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การว่างงานเริ่มสูงขึ้น กำลังซื้อของประชาชนลดลง นั่นคือ อุปสงค์รวมลดน้อยลง การผลิตและการลงทุนของภาคธุรกิจก็ย่อมลดน้อยลงเช่นเดียวกัน จำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ก็มีแนวโน้มลดน้อยลง เช่นเดียวกัน

5) ด้านบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรในการตรวจสอบภาษีในทิศทางเดียวกันโดยเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี ที่เป็นข้าราชการบรรจุใหม่หรือข้าราชการระดับปฏิบัติการ ยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษี สถานที่ทำงานมีอุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงานไม่เพียงพอในการอำนวยความสะดวกในการทำงาน

ขาดขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ขาดการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับแนวคิดของนิภาพรรณ เจนสันติกุล (2559) กล่าวว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านกระบวนการสรรหาและคัดเลือก การพัฒนาและฝึกอบรม อันเนื่องมาจากมีปัญหาการเข้าถึงข้อมูลค่านิยม และทัศนคติของบุคลากร ทางแก้ไข คือ ต้องมีแนวทางการบริหารและพัฒนาด้วย

6) ด้านเทคโนโลยี พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเทคโนโลยีในการตรวจสอบภาษี อุปกรณ์ที่ล้าสมัยทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภารัตน์ แก้ววิสูตร และจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2566) เรื่อง การปรับเปลี่ยนจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล : กรณีศึกษากกรมสรรพากร กรมการขนส่งทางบก และกรมทางหลวงชนบท ที่สรุปถึงการปรับเปลี่ยนจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีปัญหาและอุปสรรค คือ 1) ปัญหาด้านความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านงบประมาณ 2) ปัญหาการสร้างความเข้าใจและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้รับบริการ 3) ปัญหาด้านการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานภาคส่วนอื่นๆ 4) ปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา และ 5) ปัญหาขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

7) ด้านปริมาณงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านปริมาณงานในการตรวจสอบภาษี มีการมอบหมายงานให้นักตรวจสอบภาษีอย่างทั่วถึง และมีการวางแผนบริหารเวลาการทำงานได้ แต่จำนวนปริมาณงานยังไม่สำเร็จลุล่วงมากเท่าที่ควร

8) ด้านธุรกิจที่หลากหลาย พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านธุรกิจที่หลากหลายในการตรวจสอบภาษีในทิศทางเดียวกัน โดยการประกอบกิจการของผู้เสียภาษีมีหลายรูปแบบ รายได้มาหลากหลายช่องทาง ซึ่งทักษะของเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ หรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษีน้อยกว่า 5 ปี ยังขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพความรอบรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ความรอบรู้ในวิชาชีพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานครกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย พบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พบว่า นักตรวจสอบภาษีต้องทำความเข้าใจบทบัญญัติ หลักเกณฑ์เงื่อนไข

ของกฎหมายภาษีอากร สอดคล้องกับงานวิจัย สุภาวดี ชอบเสริม (2564) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC): ในบริบทของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ปัจจัยด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านประสบการณ์ในการทำงานและการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2) ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร พบว่า นักตรวจสอบภาษีต้องมีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ตามหลักการบัญชีรับรองทั่วไป และมีความชำนาญเกี่ยวกับการรับรู้รายจ่ายตามประมวลรัษฎากรในทุกประเด็น สอดคล้องกับบทความวิชาการ ชลิต ผลอินทร์หอม และไกรวิทย์ หลีกภัย (2564) ได้กล่าวว่า โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีตัวแปรตามซึ่งจำแนก ออกเป็น 2 ด้าน คือทักษะด้านวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล และทักษะด้านสารสนเทศในยุคดิจิทัล 3) ความรู้เกี่ยวกับประเภทธุรกิจ พบว่า นักตรวจสอบภาษีต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจประเภทผลิตสินค้า และธุรกิจประเภทบริการ ที่มาของรายได้และรายจ่ายธุรกิจประเภทขายสินค้า ที่มาของรายได้ ต้นทุนสินค้า และกำไรที่เกิดจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัย ปาลวี พุฒิกุลสาคร และอนุชา พุฒิกุลสาคร (2567) กล่าวว่า ผลกระทบสมรรถนะนวัตกรรมทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย คือ สมรรถนะของนักบัญชีนวัตกรรรมในด้านการพัฒนาบุคคลและวิชาชีพ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และพลวัตการเรียนรู้ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องจะเพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่แห่งอนาคต 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นักตรวจสอบภาษีต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัย พรธณา เรือนน้อย, จีราภรณ์ พงศ์พันธ์พัฒนา และแดน กุลรูป (2564) กล่าวว่า ผลกระทบของคุณลักษณะที่ดีของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักฐานจากผู้ตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าคุณลักษณะที่ดีที่สุดของผู้ตรวจสอบภายใน ในด้านความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั่วไป และคุณลักษณะที่ดีที่สุดของผู้ตรวจสอบภายใน ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ พบว่า นักตรวจสอบภาษีควรมีการปรับตัวด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้แนะนำให้กับผู้ประกอบการชาวต่างชาติ อีกทั้งเรียนรู้คำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับบัญชีและภาษีอากรที่เป็นภาษาอังกฤษอยู่เสมอ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการ

ตรวจสอบภาษีควรรศึกษาระมวลรัฐภากรฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้แนะนำให้กับผู้ประกอบการชาวต่างชาติ สอดคล้องกับงานวิจัย พงษ์ไพโรจน์ นิมสังข์ (2565) ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้งาน RPA (ระบบอัตโนมัติของกระบวนการหุ่นยนต์) ของสำนักงานบัญชีในภาคกลาง ด้านทักษะใช้งานเทคโนโลยีของบุคลากร ด้านการสร้างความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะใช้งานเทคโนโลยีของบุคลากร ด้านการยอมรับของบุคลากรของสำนักงานบัญชี และด้านสภาพแวดล้อมของสำนักงานบัญชี ด้านต้นทุนของสำนักงานบัญชี และด้านสภาพแวดล้อมของสำนักงานบัญชี ด้านวัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานบัญชี ด้านสภาพแวดล้อมของสำนักงานบัญชี ด้านการสร้างความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ของสำนักงานบัญชี ส่งผลเชิงบวกต่อความพร้อมใช้งาน RPA

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การเสนอแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร เขตกรุงเทพมหานคร ในการแก้ปัญหาปัญหาอุปสรรคการตรวจสอบภาษี แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ 3) ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 4) ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านเทคโนโลยี 7) ด้านปริมาณงาน 8) ด้านธุรกิจที่หลากหลาย จำนวน 26 แนวทาง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า องค์กรประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพ การตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ประกอบด้วยประเด็นสำคัญดังนี้ 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ 3) ด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 4) ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านเทคโนโลยี 7) ด้านปริมาณงาน 8) ด้านธุรกิจที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อต่อยอดในครั้งต่อไปมีดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐ สามารถวางนโยบายสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร

2. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการเงินต่างๆ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มเสี่ยงอย่างจริงจังทั้งระบบ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การทั้งภายในและภายนอกขององค์การ

3. หน่วยงานภาครัฐ สามารถส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักตรวจสอบภาษี จัดเก็บภาษีอากรบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. บุคลากรภาคเอกชน หรือบุคคลทั่วไป ควรนำหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ไปใช้ในการแก้ไขรองรับปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบภาษีเพื่อสนับสนุนให้มีการจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มเสี่ยงอย่างจริงจังทั้งระบบ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

2. บุคลากรภาคเอกชน หรือบุคคลทั่วไป นำผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากร ทั้งปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ปัญหาด้านการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ปัญหาด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านเทคโนโลยี ปัญหาด้านปริมาณงาน และปัญหาด้านธุรกิจที่หลากหลาย นำไปปรับใช้กับธุรกิจ เรียนรู้และนำแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไปช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การปฏิบัติงานของนักตรวจสอบภาษีอื่นในการตรวจสอบภาษีในเขตพื้นที่อื่น เนื่องจากการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันทั้งปริมาณงาน ธุรกิจที่หลากหลายและเทคโนโลยีที่จำเป็น

2. ควรศึกษาเพื่อเสนอแนวคิดการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการพัฒนากับภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2565). *แผนยุทธศาสตร์กรมสรรพากรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565*.

เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.rd.go.th/62801.html>.

- กรมสรรพากร. (2566). ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์กรมสรรพากร. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.rd.go.th/fileadmin/download/plan/Plan_66_Internet.pdf.
- กรมสรรพากร. (2566). วิสัยทัศน์กรมสรรพากร. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.rd.go.th/19954.html>.
- กันยายน บุญยงค์, ฟ้าใส สามารถ, และรัชยา รักดีจิตต์. (2566). การจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรโดยการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 11(3), 116-129.
- ชั้นลาสี แก้วบุณพัน. (2562). การพัฒนาบุคลากร ของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 6(1), 226-244.
- ชลิต ผลอินทร์หอม และ ไกรวิทย์ หลีกภัย. (2564). โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 18(1), 585-597.
- ชุตินพงศ์ สมทรัพย์. (2566). ปัญหาการใช้และการตีความลักษณะของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562; กรณีศึกษาของเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย, 7(2), 305-323.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). ธรรมาภิบาล : การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: น้ำฝน.
- ฑาริกา แก้วนันทชัย. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากรจากผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน การค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2549). การฝึกอบรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2559). สภาพปัญหาด้านบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในภูมิภาคตะวันตก. วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 4(1), 1-14.
- บริพัตร ศรีวิวรรณกุล. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการลาออกของนักตรวจสอบภาษีอากรในกรมสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 23 เมษายน 2566, จาก <http://mmm.ru.ac.th/MMMIS/mmm25/6314131097.pdf>.
- ปาลวี พุฒิกุลสาคร และ อนุชา พุฒิกุลสาคร. (2567). ผลกระทบสมรรถนะนวัตกรรมทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 16(1), 118-134.
- เปมิกา รุณปักษ์. (2563). การปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์กรภาครัฐสู่การเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมเปลี่ยนแปลง (Agile Organization) กรณีศึกษา กรมสรรพากร. ใน สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์ไพโรจน์ นิมสังข์. (2565). ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้งาน RPA (ระบบอัตโนมัติของกระบวนการหุ่นยนต์) ของสำนักงานบัญชี ในภาคกลาง. ใน การค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พงษ์ไพโรจน์ นิมสังข์ และ พรทิวา แสงเขียว. (2567). ทักษะการใช้งานเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้งาน RPA (ระบบอัตโนมัติของกระบวนการหุ่นยนต์) ของสำนักงานบัญชี ในภาคกลาง. วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, 7(1), 1-15.
- พรธนา เรือนน้อย, จิราภรณ์ พงศ์พันธ์พัฒน และ แดน กุลรูป. (2564). ผลกระทบของคุณลักษณะที่ดีของผู้ตรวจสอบภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการตรวจสอบเทคโนโลยี : หลักฐานจากผู้ตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ราชมงคลล้านนา, 9(2), 27-38.
- ภัทราวดี ขาวเมือง. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพตรวจสอบกระบวนการทำงาน กรณีศึกษา บริษัท แอล เอ็กซ์ อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด. ใน สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

- มนิดา เจริญรัตน์. (2566). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย
ในกำกับของรัฐ. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 5 (ในความร่วมมือ 5 สถาบัน):
79-95. กรุงเทพมหานคร: ส่วนการคลัง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภารัตน์ แก้ววิสูตร และ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2566). การปรับเปลี่ยนจากรัฐบาล
อิเล็กทรอนิกส์สู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล : กรณีศึกษา กรมสรรพากรกรมการขนส่งทาง
บก และกรมทางหลวงชนบท. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,
10(1), 257-266.
- สุภาวดี ชอบเสรีจ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทย
ในยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC): ในบริบทของผู้สอบบัญชีภาษีอากร. วารสาร
บริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 9(2), 90-103.
- อุไรวรรณ ผันโพธิ์, สุวรรณมา เตชะธีระปรีดา และสวียา พรารณชาติ ชาติวิวัฒนาการ. (2565).
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของนักตรวจสอบภาษีกรมสรรพากร
เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
, 12(2), 202-218.
- เอมอร พลวัฒนกุล. (2558). องค์ประกอบประสิทธิผลองค์การจัดเก็บภาษีกรมสรรพากรใน
ประเทศไทย. วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์, 9(2), 97-110.
- Seyed, M. and Mousavi, S. (2010). Investigation of the Effective Factors in the
Efficiency of Tax System. Journal of Accounting and Taxation. 2(3). 42-45.
- Yamane, T. (1973). Statistics an introduction analysis (2nd ed). New York: Harper
Row.

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน*
COMPONENTS AND INDICATORS OF EDUCATIONAL RESOURCE
MANAGEMENT OF SMALL PRIMARY SCHOOLS: CONFIRMATORY
FACTOR ANALYSIS

สัมพันธุ์ จันทร์ดี¹, ทนง ทองภูเบศร์², สุรกิจ ปรางสร³, ทศพล อัครพงษ์ไพบูลย์⁴,

ขวัญชนก आयูยีน⁵ และ ณัฐกิตติ์ พาสภาการ⁶

Samphan Chandee¹, Thanong Thongphubate², Surakij Prangsorn³, Tossapon Akkarapongpaiboon⁴,

Kwanchanok Aryuyuen⁵ and Natthakit Passapakarn⁶

¹⁻⁶วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁶ College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

Corresponding Author's Email: tom.rcim@gmail.com

Received 27 July 2024; Revised 29 August 2024; Accepted 30 August 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และ 2) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 150 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตรวัด

* สัมพันธุ์ จันทร์ดี, ทนง ทองภูเบศร์, สุรกิจ ปรางสร, ทศพล อัครพงษ์ไพบูลย์, ขวัญชนก आयูยีน และ ณัฐกิตติ์ พาสภาการ.

(2567). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 42-59.

Samphan Chandee, Thanong Thongphubate, Surakij Prangsorn, Tossapon Akkarapongpaiboon, Kwanchanok Aryuyuen and Natthakit Passapakarn. (2024). Components and indicators of educational resource management of small primary schools: Confirmatory factor analysis. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 42-58.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.30>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ด้านระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การบริหารงบประมาณมีค่าสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารบุคลากร อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ การบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ และการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ และ
- 2) ด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ พิจารณาจากค่า Chi-square = 381.710, df = 245, p = 0.000, CMIN/DF = 1.558, CFI = .955, GFI = .824, AGFI = .790, RMR = .026 และ RMSEA = .061 ต่างก็อยู่ในเกณฑ์ที่แสดงถึงความสอดคล้องของโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรการศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก, วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

This research is quantitative research with the objective 1) To analyze the level of educational resource management of small primary schools. and 2) Confirming component analysis of educational resource management of small primary schools. The sample consisted of 150 small primary school administrators under the Office of the Basic Education Commission, selected through simple random sampling. Data were collected using a 5-point Likert scale questionnaire and analyze quantitative data with statistics, frequencies,

percentages, averages, and standard deviations. Confirmatory factor analysis (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

The research findings were as follows:

1) On the level of educational resource management in small primary schools, budget management had the highest score, followed by personnel management, facilities and learning resources management, material and equipment management, and educational resource mobilization, respectively.

2) On the confirmatory component analysis of educational resource management in small primary schools, the model was significantly consistent with empirical data, with Chi-square = 381.710, $df = 245$, $p = 0.000$, CMIN/DF = 1.558, CFI = .955, GFI = .824, AGFI = .790, RMR = .026, and RMSEA = .061. These indices indicated that the measurement model of educational resource management in small primary schools was significantly aligned with the empirical data, demonstrating that the measurement model of educational resource management in small primary schools was consistent with the empirical data as hypothesized.

Keywords: Educational resource management, Small primary schools, Confirmatory component analysis

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังได้ หากต้องร่วมมือและพึ่งพาซึ่งกันและกันมากขึ้น เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน นอกจากนั้นยังต้องเผชิญกับวิกฤตโรคร้ายต่าง ๆ อย่างการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อมนุษยชาติ ด้วยเหตุนี้การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกประเทศ โดยเฉพาะการเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว มีคุณลักษณะสำคัญในการ

ดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ซึ่งการจัดการศึกษาของ UNESCO ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 โดยทุกประเทศได้จัดการศึกษา พัฒนาและใช้หลักสูตรการศึกษาที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองของชาติและพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย การจัดการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลโลก

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติตามนโยบายภาครัฐ รวมถึงการใช้กลไกความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองและชุมชน ในการช่วยกันดูแลผู้เรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องสร้างคุณค่าแก่ตนเองเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อีกทั้งให้ความเป็นธรรมต่อผู้ได้บังคับบัญชาในเรื่องความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ความมั่นคงในอาชีพ (รัตนา กาญจนพันธ์, 2563) ดังนั้น การบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีคุณภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย รวมถึงการจัดการทรัพยากรการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความพร้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรืออาคารสถานที่ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้สติปัญญาอย่างเต็มความสามารถ มีความมุ่งมั่นจริงใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ (พระครูวินัยธรสุวรรณ สุวรรณโณ (เรื่องเดช), บุญเพ็ง สิทธิวงษา และ กนกอร บุญมี, 2567) การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในฐานะที่เป็นทั้งกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พระครูวินัยธรสุวรรณ สุวรรณโณ (เรื่องเดช), 2566)

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่าส่วนใหญ่เน้นศึกษาปัญหาและความต้องการทรัพยากรการศึกษา แต่ยังขาดการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ จากยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปีงบประมาณ 2562-2565 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ซึ่งปัจจุบันการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรการศึกษา การใช้ครูที่มีความสามารถ และการบริหารอาคารแบบครบวงจร (ณัฐพล พันธุ์ภิญญา, 2564) การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการบริหารทรัพยากรการศึกษาอันประกอบไปด้วยทรัพยากรด้านบุคคล การเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ซึ่งจะเป็นสื่อกลางที่จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมการบริหารการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ การเตรียมอุปกรณ์ดิจิทัลและเทคโนโลยีเครือข่าย การออกแบบหลักสูตรสมัยใหม่โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษา และครูให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำเป็นต้องรู้ เข้าใจและสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปพัฒนาต่ออย่างเฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารวิชาการ ทั้งบทความวิชาการ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ และการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การบริหารบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ความสำเร็จ การบริหารบุคลากรต้องคำนึงถึงการสรรหาและคัดเลือกครูที่มีความสามารถ การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การบริหารบุคลากรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาบุคลากรและการให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมมีผลสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน ครูที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีในการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ การบริหารบุคลากรยังต้องคำนึงถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการให้โอกาสแก่ครูและบุคลากรในการพัฒนาตนเอง การบริหารบุคลากรที่ดีจะช่วยให้โรงเรียนสามารถรักษาความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากรและส่งเสริมการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงบประมาณเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การจัดสรรงบประมาณต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ โรงเรียนต้องมีการวางแผนงบประมาณที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงการมีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง การบริหารงบประมาณที่ดีจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดหาสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นได้อย่างเพียงพอและทันสมัย นอกจากนี้ การ

บริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพมีผลโดยตรงต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นการบริหารงบประมาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนต้องมีการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน การบริหารวัสดุและอุปกรณ์ต้องคำนึงถึงการจัดเก็บและการบำรุงรักษาเพื่อให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ การจัดการวัสดุและอุปกรณ์ที่ดีจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การมีวัสดุและอุปกรณ์ที่เพียงพอและมีคุณภาพมีผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจึงต้องมีการวางแผนและการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อาคารสถานที่ที่ดีและมีความปลอดภัยจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างรอบคอบ รวมถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ การมีอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่ดีมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ การออกแบบอาคารสถานที่ที่ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ดังนั้นการบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องให้ความสำคัญและมีการวางแผนและการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การระดมทรัพยากรหมายถึงการหาทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาสนับสนุนการศึกษา เช่น การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก การระดมทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นได้อย่างเพียงพอและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองในการระดมทรัพยากรมีผลสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรภายนอกจะช่วยให้โรงเรียนสามารถหาทรัพยากรที่จำเป็นได้มากขึ้นและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องให้ความสำคัญและมีการวางแผนและการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและพบว่ามี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. การบริหารบุคลากร: เน้นการสรรหาและพัฒนาครู, การสร้างแรงจูงใจ, และการทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
2. การบริหารงบประมาณ: ต้องการการวางแผนที่ดีและการติดตามการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการศึกษา
3. การบริหารวัสดุและอุปกรณ์: การจัดหาวัสดุที่ทันสมัยและการจัดการที่ดีช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
4. การบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้: อาคารที่ดีและแหล่งเรียนรู้ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสร้างบรรยากาศที่ดี
5. การระดมทรัพยากรทางการศึกษา: การหาทรัพยากรจากชุมชนและองค์กรภายนอกช่วยเพิ่มความสำเร็จของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทบทวนหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ 1) แนวคิดการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย (1) การบริหารบุคลากร (2) การบริหารงบประมาณ (3) การบริหารวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ (4) อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ และ (5) การระดมทรัพยากรทางการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15,154 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 150 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมของ Soper, D.S. (2024) โดยกำหนดค่า Anticipated effect size เท่ากับ 0.3 (Goulet-Pelletier, J. C., & Cousineau, D., 2018) Desired statistical power level เท่ากับ 0.8 จำนวนตัวแปรแฝง เท่ากับ 5 ตัวแปร จำนวนตัวแปรสังเกตได้ เท่ากับ 25 ตัวแปร และ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยศึกษาวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์เนื้อหาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือวิจัยสำหรับสำรวจระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยนำตัวชี้วัดที่สังเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างสำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Kusmaryono, I., Wijayanti, D., & Maharani, H. R., 2022) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัด (Index of Congruency: IOC) อยู่ในช่วง 0.6 – 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ในการทดสอบค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient reliability) เท่ากับ 0.961 (Cronbach, L. J., & Furby, L., 1970)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form และแบบกระดาษ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 45 ปี จำนวน 80 คน (ร้อยละ 53.30) รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 42 คน (ร้อยละ 28.00) และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุ มากกว่า 56 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 8.70) ทุกคนมีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 150 คน (ร้อยละ 100.00) มีอายุราชการอยู่ในช่วง 10-20 ปี มากที่สุด จำนวน 77 คน (ร้อยละ 51.30) รองลงมา คือ ช่วง 21-30 ปี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 22.70) และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงมากกว่า 30 ปี จำนวน 12 คน (ร้อยละ 8.00) ส่วนของจำนวนนักเรียนในโรงเรียนอยู่ในช่วงนักเรียน ตั้งแต่ 81-120 คน มากที่สุด จำนวน 78 (ร้อยละ 52.00) รองลงมาอยู่ในช่วงนักเรียนตั้งแต่ 41-80 คน จำนวน 64 (ร้อยละ 42.70)

ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

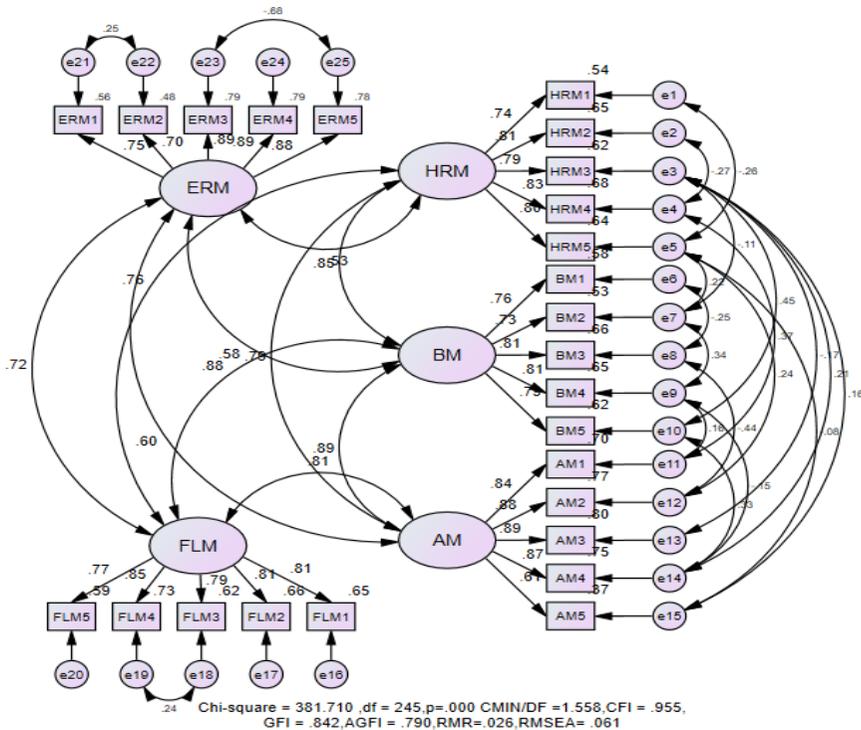
จากการวิเคราะห์ระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ประกอบด้วยตัวแปรหลัก 5 ด้าน มีการสรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าสูงสุด (\bar{X} = 4.468, SD = 0.528) รองลงมา คือ 2) ด้านการบริหารบุคลากร (\bar{X} = 4.404, SD = 0.553) 3) ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้

(\bar{X} = 4.337, SD = 0.575) 4) ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (\bar{X} = 4.267, SD = 0.601) และ 5) ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (\bar{X} = 4.133, SD = 0.721)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

จากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 25 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารบุคลากร มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา มีตัวแปรบรรยาย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้เป็นโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

จากภาพที่ 1 โมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ความสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีนัยสำคัญ ดังเห็นได้จากค่า Chi-square = 381.710, df = 245, p = 0.000 ซึ่งค่านี้บ่งบอกถึงความเหมาะสมของโมเดลเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนตัวแปรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่า CMIN/DF = 1.558 นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ค่า CFI = .955 และค่า GFI = .824 บ่งชี้ถึงความสอดคล้องระหว่างโมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ค่า AGFI = .790 แม้ว่าจะต่ำกว่าค่า GFI แต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ค่า RMR = .026 และค่า RMSEA = .061 ต่างก็อยู่ในเกณฑ์ที่แสดงถึงความสอดคล้องของโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ (Byrne, B. M., 2010; Hair, J. F., et. al., 2014) แสดงว่าโมเดลการวัดของการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมุติฐาน

สำหรับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 5 องค์ประกอบ จากภาพโมเดลการวัดแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบทั้ง 5 คือ ด้านการบริหารบุคลากร (HRM1-HRM5) ด้านการบริหารงบประมาณ (BM1-BM5) ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (AM1-AM5) ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ (FLM1-FLM5) และด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (ERM1-ERM5) โดยองค์ประกอบทั้ง 5 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (path coefficient) ที่สูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึง ค่าน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) หรือในโมเดลการวัดนี้ การที่ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมีค่าเป็นบวก แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวกจากผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าขนาดอิทธิพลระหว่าง 0.74 ถึง 0.88 ซึ่งบ่งชี้ว่า ตัวแปรสังเกตได้เหล่านี้สามารถอธิบายตัวแปรแฝงได้ดี นอกจากนี้ ยังพบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงด้วยกันเอง เช่น ERM กับ FLM มีค่าขนาดอิทธิพล 0.72 ขณะที่ FLM กับ BM มีค่าขนาดอิทธิพล 0.58 และ BM กับ HRM มีค่าขนาดอิทธิพล 0.85 ซึ่งบ่งชี้ว่า ตัวแปรแฝงเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกันอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การวิเคราะห์ระดับการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีตัวแปรหลัก 5 ด้าน โดยมีลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า การบริหารงบประมาณมีค่าสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารบุคลากร อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ การบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ และการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของรัตนา กาญจนพันธ์ุ (2563) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 มีทั้งความสอดคล้องและความแตกต่างกัน งานวิจัยนี้พบว่า การบริหารสถานศึกษาในช่วงวิกฤต COVID-19 เน้นการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและการใช้เทคโนโลยีเป็นหลักในการบริหารการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่พบว่า การบริหารงบประมาณและการบริหารบุคลากรมีความสำคัญมาก เนื่องจากงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีและการฝึกอบรมบุคลากรมีบทบาทสำคัญในช่วงวิกฤต ในขณะที่ งานวิจัยของณัฐพล พันธุ์ภิญญา (2564) เรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เน้นไปที่กลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การบริหารทรัพยากรที่จำเป็น เช่น วัสดุอุปกรณ์และการระดมทรัพยากรเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่ระบุว่า การบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์และการระดมทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญเช่นกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่า การบริหารทรัพยากรคน เช่น ครูและบุคลากรอื่น ๆ มีความสำคัญสูงสุดในการทำให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบทั้งสามงานวิจัย จะเห็นได้ว่าการสอดคล้องกันในเรื่องความสำคัญของการบริหารงบประมาณและบุคลากร แต่มีความแตกต่างในรายละเอียดของการเน้นการบริหารในช่วงวิกฤตและการบริหารเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยันการบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องเชิงทฤษฎีและเชิงเทคนิคกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ ค่า Chi-square, df, และ p แสดงถึงความเหมาะสมของโมเดลแม้ว่าค่า Chi-square จะบ่งบอกถึงการปรับปรุงที่เป็นไปได้ แต่ค่า CMIN/DF อยู่ในเกณฑ์ที่ดีตามที่ Byrne (2010) และ Hair et al. (2014) แนะนำ ค่า CFI และค่า GFI บ่งชี้ถึงความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่า AGFI แม้ว่าจะต่ำกว่าค่า GFI แต่ที่ยอมรับได้ และค่า RMR และค่า RMSEA อยู่ในเกณฑ์ที่

ดี แสดงถึงความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญ ในเชิงทฤษฎี โมเดลนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารทรัพยากรการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารบุคลากร (HRM1-HRM5) ด้านการบริหารงบประมาณ (BM1-BM5) ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ (AM1-AM5) ด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ (FLM1-FLM5) และด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (ERM1-ERM5) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอย่างชัดเจน ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (path coefficient) ที่สูงและมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงบวก เช่น ค่าขนาดอิทธิพลระหว่าง 0.74 ถึง 0.88 ซึ่งบ่งบอกถึงความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ในการอธิบาย ตัวแปรแฝง นอกจากนี้ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงด้วยกันเอง เช่น ERM กับ FLM (ค่าขนาดอิทธิพล 0.72) FLM กับ BM (ค่าขนาดอิทธิพล 0.58) และ BM กับ HRM (ค่าขนาดอิทธิพล 0.85) ยืนยันว่าตัวแปรแฝงเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์นี้ช่วยยืนยันความสอดคล้องของโมเดลการวัดการบริหารทรัพยากรการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามสมมุติฐานอย่างชัดเจน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารทรัพยากรการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก มีประโยชน์หลายประการ ได้แก่ การเสริมสร้างความรู้ที่ช่วยให้ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจองค์ประกอบสำคัญและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการบริหาร ทรัพยากรการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการ ทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูล สำคัญที่สนับสนุนการวางแผนและการตัดสินใจในการจัดการทรัพยากรการศึกษาเพื่อบรรลุ เป้าหมายการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการ บริหารทรัพยากรการศึกษา ทั้งด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ เพื่อให้ สามารถจัดการทรัพยากรการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

และชุมชน โดยการวางแผนอย่างมีระบบและรอบคอบจะช่วยลดความสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการจัดการอบรมหรือเวิร์คช็อปที่เน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา จะช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การนำผลการวิจัยมาใช้ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะในด้านการระดมทรัพยากรและการสนับสนุนการจัดการศึกษา จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นได้มากขึ้น การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการดูแลและพัฒนาผู้เรียน จะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในบริบทที่แตกต่างกันของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น โรงเรียนในเขตเมืองและชนบท เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่ต่างกัน การศึกษาในบริบทที่หลากหลายจะช่วยให้เห็นความแตกต่างในปัญหาและความต้องการของแต่ละโรงเรียน และสามารถพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการทรัพยากรการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารทรัพยากรการศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษานี้จะช่วยให้เห็นภาพชัดเจนว่าการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนอย่างไร และช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาเพื่อเพิ่มผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารทรัพยากรการศึกษา เช่น การใช้ระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีใน

การติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีเหล่านี้จะช่วยให้เห็นถึงประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้เทคโนโลยีในการบริหารทรัพยากรการศึกษา และช่วยในการพัฒนานโยบายและแนวทางการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล พันธุ์ภิญญา. (2564). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 15(2),220-231.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปะการจัดการ, 4(3),783-795.
- พระครูวินัยธรสุวรรณ สุวรรณโณ (เรื่องเดช). (2566). การใช้ระบบสื่อสารสารสนเทศ พัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. วารสารสหศาสตร์การ พัฒนาสังคม, 1(6), 1-14.
- พระครูวินัยธรสุวรรณ สุวรรณโณ (เรื่องเดช), บุญเพ็ง สิทธิวงษา และ กนกอร บุญมี.(2567). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาในเขตจังหวัด มหาสารคาม. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 2(1), 1-14.
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19). วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 10(3), 545-556.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปี พ.ศ. 2562-2565. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย.
- Byrne, B. M. (2010). Structural Equation Modeling with AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming (2nd ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J., & Furby, L. (1970). How we should measure" change": Or should we? Psychological bulletin, 74(1), 68.
- Goulet-Pelletier, J. C., & Cousineau, D. (2018). A review of effect sizes and their confidence intervals, Part I: The Cohen'sd family. The Quantitative Methods for Psychology, 14(4), 242-265.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). Multivariate Data Analysis (7th ed.). Pearson Education Limited.

- Kusmaryono, I., Wijayanti, D., & Maharani, H. R. (2022). Number of Response Options, Reliability, Validity, and Potential Bias in the Use of the Likert Scale Education and Social Science Research: A Literature Review. *International Journal of Educational Methodology*, 8(4), 625-637.
- Soper, D.S. (2024). A-priori Sample Size Calculator for Structural Equation Models [Software]. Available from <https://www.danielsoper.com/statcalc>

นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี*

STRATEGIC INNOVATION MANAGEMENT FOR PROMOTING GOLD SELLING BUSINESS SERVICES IN NONTHABURI PROVINCE

ศศพักตร์ ศิริสินโอฬาร¹, นันทยา คงประพันธ์², จิดาภา เร่งมีศรีสุข³, มนพัฒน์ บุญยะบุรณ⁴
และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล⁵

Sasapak Sirisinolan¹, Nuntaya Kongprapun², Jidapa Rangmeesrisuk³, Monnapat Bunyaburana⁴
and Sompong Phipatakesakul⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹⁻⁵Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Corresponding Author's Email: sompong.ke@rmutsb.ac.th

Received 12 September 2024; Revised 30 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี 2) อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี และ 3) นำเสนอแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ จำนวน 400 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทางสถิติ T-test การ

* ศศพักตร์ ศิริสินโอฬาร, นันทยา คงประพันธ์, จิดาภา เร่งมีศรีสุข, มนพัฒน์ บุญยะบุรณ และ สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล. (2567). นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 59-76.

Sasapak Sirisinolan, Nuntaya Kongprapun, Jidapa Rangmeesrisuk, Monnapat Bunyaburana and Sompong Phipatakesakul. (2024). Strategic Innovation Management for Promoting Gold Selling Business Services in Nonthaburi Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 59-76.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.31>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

วิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยโดยใช้เทคนิค QDAT Knowledge; 6'C

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสินค้าและบริการใหม่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกให้กับลูกค้า ($\bar{X} = 4.01$) ถัดมาคือด้านการส่งมอบคุณค่ากับลูกค้า ($\bar{X} = 4.01$) ถัดมาคือด้านแพลตฟอร์มที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.01$) ถัดมาคือด้านกระบวนการใหม่ ($\bar{X} = 3.97$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

2. อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) สินค้าและบริการใหม่ 2) กระบวนการใหม่ เวลาที่เหมาะสม 3) การส่งมอบคุณค่าต่อลูกค้า 4) ความสะดวกให้กับลูกค้า 5) แพลตฟอร์มที่เหมาะสม 6) การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ จากการวิจัยพบว่า ได้ค่าปัจจัยที่มีอิทธิพล $R^2 = .069$ (ร้อยละ 6.90) และนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ 2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน 3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ 4. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและการวิเคราะห์ 5. การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน และ 6. การบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การบริหารเชิงกลยุทธ์, การบริการ, ธุรกิจขายทอง, จังหวัดนนทบุรี

Abstract

This research aims to 1) Analyze the factors affecting the gold business service in Nonthaburi Province, 2) Study the impact of factors affecting the gold business service in Nonthaburi Province, and 3) Propose strategic management innovations to promote the gold business service in Nonthaburi Province. The study used a mixed method approach, combining quantitative methods by

questionnaire and qualitative methods by in-depth interviews. The quantitative sample consists of 400 people, while the key informants group includes 15 people. Data analysis involves statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, T-tests, one-way ANOVA, and multiple regression analysis. Interview data are analyzed using QDAT Knowledge; 6'C techniques.

The research findings reveal that: 1. The level of factors affecting gold business services in Nonthaburi Province is generally high (mean = 4.00). When examined by category, the highest average is found in new products and services (mean = 4.09), followed by customer convenience (mean = 4.01), delivering value to customers (mean = 4.01), appropriate platforms (mean = 4.01), and new processes (mean = 3.97). The category with the lowest average is participation in creativity (mean = 3.91).

The influence of factors affecting gold business services in Nonthaburi Province, covering all six aspects, is as follows: 1) New products and services, 2) New processes and appropriate timing, 3) Delivering value to customers, 4) Customer convenience, 5) Appropriate platforms, and 6) Participation in creativity. The research found that these factors have an influence with an R^2 value of 0.069 (6.90%). Strategic management innovations have a significant positive impact on promoting gold business services in Nonthaburi Province across all six aspects, with statistical significance at the 0.01 level.

The strategic management innovations to enhance gold business services in Nonthaburi Province include six aspects: 1. Implementing digital technology, 2. Applying technology to improve work processes, 3. Developing new products and services, 4. Utilizing data and analytics, 5. Training and developing employees, and 6. Effective financial management.

Keywords: Innovation, The strategic management innovations, The gold business, Service, Nonthaburi Province

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้พฤติกรรมของผู้คนเปลี่ยนไปเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการทำธุรกิจการค้าขายสินค้าก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสารที่ทันสมัยขึ้นด้วยการใช้เทคโนโลยีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้สามารถติดต่อค้าขายกันอย่างไร้พรมแดน เพื่อมุ่งเน้นการค้ากำไรจากการเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย รวมถึงวิธีการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ ความหลากหลายในความต้องการของลูกค้า ธุรกิจจะต้องมีความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาการสรรหาแนวทาง วิธีการตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจทั้งภายในและภายนอก ในการพยายามตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การสร้างความสามารถที่จะจูงใจหรือสื่อสารให้กับผู้บริโภครับรู้ได้ก็เปรียบเสมือนการสร้างและกำหนดค่าใหม่ บูรณาการทรัพยากรและความสามารถขององค์กรเพื่อสร้างคุณค่าใหม่ให้กับองค์กร (ชญาพัฒน์ เลิศอำนาจกิจเสรี, 2565)

การที่องค์กรจะได้รับผลประโยชน์จากการจัดการนวัตกรรมอย่างยั่งยืน องค์กรจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของนวัตกรรมให้สอดคล้องกับบริบทที่เหมาะสมขององค์กรและจะให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้แก่ การบูรณาการวิธีการที่หลากหลายความร่วมมือในองค์กร และการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์รวมไปถึงการสร้างบริการโดยอาศัยนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการของธุรกิจนั้น ๆ ความรับผิดชอบและความจริงจังมีความสำคัญต่อธุรกิจบริการ ทำให้ต้องมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริงที่เรียกว่า “นวัตกรรมเชิงกลยุทธ์” (Maglio, P., et.,al., 2009) การเริ่มต้นที่ค้นพบแนวทางที่จะนำไปสู่การนำนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์มาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการที่ผ่านมาของธุรกิจร้านทองในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่อาจจะยังขาดเรื่องการสร้างเครือข่ายธุรกิจที่ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจร้านทอง และการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดกระบวนการจัดการที่ดียิ่งขึ้นจากทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัดนนทบุรี ตลอดจนแนวทางที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการเองและลูกค้าเพื่อการพัฒนาการให้บริการที่ดีต่อไปจึงเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการนำนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์เข้ามาใช้ประกอบกันกับการดำเนินธุรกิจนั่นเอง โดยจุดต่างที่สำคัญที่สุดคือการให้บริการโดยนำนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มาส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทอง ทั้งด้านการบริการลูกค้า ด้านการตลาด และการให้ข้อมูลแก่ลูกค้า ซึ่งในยุคปัจจุบันมีการนำระบบดิจิทัลมาใช้ใน

การดำเนินธุรกิจมากขึ้น เช่น การขายทองผ่านช่องทางออนไลน์ การขายผ่านโซเชียลมีเดีย การขายแบบอิเล็กทรอนิกส์แคตตาล็อก หรือการทำแอปพลิเคชัน เป็นต้น (Phakpon Jeranathep, 2022)

โจทย์สำคัญในการดำเนินธุรกิจร้านทองจึงเป็นเรื่องของการกำหนดกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางของตลาดการขายทองในยุคปัจจุบันที่นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น จึงเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการร้านทองที่จะกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี และนำมาพัฒนาเป็นต้นแบบในการกำหนดกลยุทธ์เชิงนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการร้านทอง ให้สามารถดำเนินธุรกิจภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี
- 3) เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์

ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมจึงมีช่องว่างในการนำไปปฏิบัติ (Styhre and Sundgren, 2005) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขององค์กรไม่ได้สิ้นสุดที่กระบวนการของความคิดระดับบุคคลหรือระดับกลุ่มในองค์กรเท่านั้น แต่จำเป็นต้องนำความคิดสร้างสรรค์นั้นไปปฏิบัติ ภายใต้เงื่อนไขและบริษัทที่แตกต่างกันขององค์กรด้วย เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์

เป็นความคิดใหม่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรเมื่อนำไปปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมเชิงผลลัพธ์ (West et al., 2001) อย่างไรก็ตามความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเกี่ยวข้องกันในทุก ๆ กระบวนการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรม (Axtell et al., 2006) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อในความพร้อมและการเติบโตขององค์กร นวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากรและการผลักดัน ของผู้บริหารในองค์กร ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้และทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรคขึ้นในองค์กร ได้แก่ (1) วัฒนธรรมองค์กร (Organizational culture) ซึ่งส่งผลต่อวิธีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ของพนักงานที่เกิดจากความหลากหลายของคนในองค์กรนำมาแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าให้กับองค์กร (2) กลยุทธ์ (Strategy) คือการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้ทุกคนภายในองค์กรทราบ (3) ภาวะผู้นำ (Leadership) ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์และส่งเสริมให้พนักงานทุกคนใช้ศักยภาพของตนเองและศักยภาพของกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้กับองค์กร (4) วิธีการ (Method) การสร้างสรรค์ต้องใช้อยู่ที่วิธีการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการชักชวนให้คนในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ทั้งต้องอาศัยคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย (Parjanen, 2012)

เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมการพัฒนาความคิดการสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายของทุกองค์กร วิธีการที่จะทำให้พนักงานพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ อาจจะทำได้โดยการเปิดโอกาสให้พนักงานค้นหาปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แต่จะเป็นโอกาสสำหรับนวัตกรรม ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของการสร้างนวัตกรรมในองค์กร (Peng, L., & Liang, S., 2013) คือ ทรัพยากร (Resource) การจัดการ (Management) การกระตุ้นภายในองค์กร (Organizational motivation) สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดนวัตกรรมคือ การความคิด สร้างสรรค แต่การที่จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้นั้น

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนจากองค์กรทั้งในส่วนของงบประมาณ การบริหาร การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์ และปัจจัยด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล เช่น ทักษะความรู้ การจูงใจ เป็นต้น ดังนั้นองค์กรจะต้องพยายามให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ซึ่งจะไปสู่การก่อให้เกิดนวัตกรรม หรืออีกนัยหนึ่งนั้น นวัตกรรม

บริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic innovation) มีผลต่อธุรกิจร้านขายทองในจังหวัดนนทบุรี หมายถึง การผสมผสานระหว่างความสามารถและกลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ โดยความสามารถด้านนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์ถูกกำหนดให้เป็นระดับขององค์กรในการสร้างสรรค์ที่มีความสามารถในการกำหนดธุรกิจใหม่ ระบุกลยุทธ์ทางธุรกิจใหม่ ๆ ระบุความสามารถหลัก เพื่อให้สามารถใช้งานกลยุทธ์ใหม่ได้ เพื่อสร้างกลุ่มตลาดใหม่และเพื่อระบุและใช้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการสร้างรูปแบบธุรกิจใหม่ ทั้งในการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ การตอบสนองต่อเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การบูรณาการกระบวนการจัดการ ความยืดหยุ่นในการจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่จะส่งผลต่อการประกอบธุรกิจร้านทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร คือ ลูกค้าและผู้ประกอบการร้านขายทองในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกค้าและผู้ประกอบการร้านขายทองในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาด ตามหลักการของเครจซี และ มอร์แกน (V. Krejcie and W. Morgan, 1970) เพื่อใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณด้วยการสุ่มอย่างง่าย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย ผู้ประกอบการร้านทอง จำนวน 8 คน ลูกค้าประจำร้านทอง จำนวน 7 คน เพื่อใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี และ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ **การสร้างและการทดสอบเครื่องมือโดย** 1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีศึกษา เอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างข้อคำถามและจัดทำร่างเครื่องมือ 3) นำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 4) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ (Content validity) และโครงสร้างของข้อคำถาม (Construct validity) รูปแบบของเครื่องมือ ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง: IOC ภาพรวมตั้งแต่ 0.65 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้อง แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ไม่ควรต่ำกว่า 0.70 จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยการส่งแบบสอบถามให้ผู้ประกอบการร้านทองในจังหวัดนนทบุรีขอความร่วมมือจากลูกค้าที่มาซื้อทองได้ช่วยตอบแบบสอบถามจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายและผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การทดสอบทางสถิติ T-test ซึ่งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ Contents Analysis จากการวิจัยเอกสาร Document Research โดยการตีความสร้างข้อสรุป แบบอุปนัย (Induction) และวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วย โดยใช้เทคนิค QDAT Knowledge; 6'C

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาทั้งหมด 6 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สินค้าและการบริการใหม่ ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ความสะดวกให้กับลูกค้า ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ การส่งมอบคุณค่าให้กับลูกค้า ($\bar{X} = 4.01$) แพลตฟอร์มที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.01$) กระบวนการใหม่ ($\bar{X} = 3.97$) และการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี

(N = 400)

การส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. สินค้าและการบริการใหม่	4.09	.813	มาก	1
2. การส่งมอบคุณค่าให้กับลูกค้า	4.01	.546	มาก	3
3. กระบวนการใหม่	3.97	.577	มาก	5
4. ความสะดวกให้กับลูกค้า	4.01	.411	มาก	2
5. แพลตฟอร์มที่เหมาะสม	4.01	.553	มาก	4
6. การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์	3.91	.443	มาก	6
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	4.00		มาก	

จากการสำรวจทำให้วิเคราะห์ได้ว่า การบริหารการส่งเสริมการให้บริการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) สินค้าและบริการใหม่ 2) กระบวนการใหม่ เวลาที่เหมาะสม 3) การส่งมอบคุณค่าต่อลูกค้า 4) ความสะดวกให้กับลูกค้า 5) แพลตฟอร์มที่เหมาะสม และ 6) การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ มีส่วนสำคัญใกล้เคียงกันและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการในธุรกิจขายทองของจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างยิ่ง

2. ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัด นนทบุรี โดยภาพรวมได้ค่าปัจจัยที่มีอิทธิพล $R^2 = .069$ (ร้อยละ 6.90) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 นวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

การส่งเสริมการให้บริการ ธุรกิจขาย ทองในจังหวัด นนทบุรี	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	4.579	.315		14.516	.000**
1. ด้านการจัดการและการ บริหาร	.001	.064	.001	.016	.987
2. ด้านการตลาดและลูกค้า	.139	.086	.162	1.604	.110
3. ด้านการสื่อสาร	-.104	.062	-.128	-1.687	.092
4. ความสะดวกให้กับลูกค้า	.103	.088	.090	1.167	.244
5. แพลตฟอร์มที่เหมาะสม	.050	.064	.059	.786	.432
6. การมีส่วนร่วมในการ สร้างสรรค์	-.248	.065	-.235	-3.791	.000**

R = .262 R² = .069 Adj R² = .055 S.E = .456 F = 4.834 Sig. = .000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 นวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขาย ทองในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมพบว่า ได้ค่าปัจจัยที่มีอิทธิพล $R^2 = .069$ (ร้อยละ 6.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวก มีอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ (Beta = -0.235)

3. ผลการศึกษานวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นวัตกรรมกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการ

ธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี มีแนวทางกลยุทธ์ในการบริหาร จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ โดยการ (1) สร้างเว็บไซต์และร้านค้าออนไลน์: ให้ลูกค้าสามารถดูสินค้า สั่งซื้อ และชำระเงินออนไลน์ได้ ช่วยขยายตลาดและเข้าถึงลูกค้าได้ทั่วประเทศหรือทั่วโลก (2) แอปพลิเคชันมือถือ: พัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อให้ลูกค้าสามารถดูสินค้า สั่งซื้อ และติดตาม สถานะการสั่งซื้อได้สะดวกขึ้น (3) การใช้ Social Media: โพรโมตร้านและสินค้าใหม่ๆ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น Facebook, Instagram, Line, และ YouTube เพื่อดึงดูดลูกค้าและสร้างการรับรู้แบรนด์ 2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยการ (1) ระบบ POS (Point of Sale): ใช้ระบบ POS เพื่อจัดการขายสินค้า จัดการสต็อก และรายงาน การขายแบบเรียลไทม์ (2) การใช้ระบบ CRM (Customer Relationship Management): บริหารจัดการความสัมพันธ์ กับลูกค้า เก็บข้อมูลลูกค้า ประวัติการซื้อ เพื่อการตลาดที่ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ โดย (1) ออกแบบเครื่องประดับที่ทันสมัย: สร้างสรรค์ดีไซน์ใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าหลากหลาย เช่น ดีไซน์ที่เน้นความเรียบหรูหรือดีไซน์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ (2) บริการรับสั่งทำเครื่องประดับ: รับออกแบบและสั่งทำเครื่องประดับตามความต้องการเฉพาะของลูกค้า (3) บริการเช่าเครื่องประดับ: เปิดบริการเช่าเครื่องประดับสำหรับงานพิเศษหรือโอกาสสำคัญ 4) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและการวิเคราะห์ โดยการ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า: ใช้ข้อมูลการขายและพฤติกรรมของลูกค้าเพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม และความต้องการของตลาด (2) การพยากรณ์ยอดขาย: ใช้เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพยากรณ์ยอดขายและวางแผนการผลิต/การสต็อกสินค้าให้มีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน โดยการ (1) ฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีใหม่: ให้ความรู้และฝึกอบรมพนักงานในการใช้ระบบใหม่ ๆ ที่ นำมาใช้ในธุรกิจ (2) การบริการลูกค้า: พัฒนาทักษะการบริการลูกค้าให้พนักงานเพื่อสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้กับลูกค้า และ 6) การบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ โดยการ 1) การใช้ระบบ ERP (Enterprise Resource Planning): บริหารจัดการทรัพยากรทางการเงิน การผลิต การขาย และการบริหารบุคคลอย่างเป็นระบบ 2) การจัดการความเสี่ยง: ใช้เครื่องมือและเทคนิคการจัดการความเสี่ยงเพื่อป้องกันการสูญเสีย และรักษาความเสถียรของธุรกิจ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่องนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี มีประเด็นที่นำมาสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี จากการวิจัยสรุปได้ว่าการบริหารการส่งเสริมการให้บริการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) สินค้าและบริการใหม่ 2) กระบวนการใหม่ เวลาที่เหมาะสม 3) การส่งมอบคุณค่าต่อลูกค้า 4) ความสะดวกให้กับลูกค้า 5) แพลตฟอร์มที่เหมาะสม และ 6) การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารการส่งเสริมการให้บริการทั้ง 6 ด้าน เป็นปัจจัยสำคัญในการสะท้อนคุณภาพการให้บริการ สามารถสร้างความพึงพอใจ และส่งผลการตัดสินใจซื้อทองจากผู้ประกอบการร้านทอง ซึ่งสอดคล้องกับสูตรรวม ขนาบศักดิ์ (2560) ศึกษาในระดับและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ โดยสำรวจ ด้านคุณภาพการให้บริการใน 4 ประเด็นหลัก คือ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านช่องทางการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมผู้รับบริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านขั้นตอน การให้บริการ ด้านช่องทางการให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจ พบว่าผู้รับบริการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างกัน และรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2. อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี จากการวิจัยพบว่า นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขาย ทองในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมพบว่า ได้ค่าปัจจัยที่มีอิทธิพล $R^2 = .069$ (ร้อยละ 6.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสินค้าและการบริการใหม่ โดยเฉพาะสินค้าและการบริการมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึงและครบวงจร พนักงานให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าได้อย่างถูกต้อง พนักงานมีการแต่งกายที่ เหมาะสม สะอาดสะอาด อ่อนน้อม ยิ้มแย้มสุภาพ พนักงานมีความรอบรู้ในเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริการ อาทิ การบอกสถานที่ตั้งร้านเครือข่าย บอกทางลูกค้าได้ เป็นต้น และพนักงานผู้ให้บริการมี บุคลิกภาพดี มีความน่าเชื่อถือ และเต็มใจให้บริการ ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมด้านบริการที่สนองต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธันวาคม

วิมลชัยฤกษ์ (2566) ได้ทำการศึกษาถึงนวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย นวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ (Strategic Customer Service Innovation) เป็นการให้บริการเพื่อสนับสนุนการใช้สินค้าหรือบริการ นวัตกรรมการบริการมักจะเน้นการนำไอซีทีมาเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริการ ที่ให้ความสะดวกสบายและประหยัดเวลาแก่ลูกค้ามากขึ้น รวมทั้งการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และคุณค่าแก่ลูกค้า มีการเสนอบริการผ่านเว็บเทคโนโลยีผลที่คาดว่าจะได้ คือ การเพิ่มผลิตภาพของธุรกิจและการสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ลูกค้า ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีนวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรักษาความสัมพันธ์แบบยั่งยืน ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และด้านการสร้างคุณค่าเพื่อลูกค้า และผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความสำเร็จขององค์กร โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า 1) นวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ ด้านการรักษาความสัมพันธ์แบบยั่งยืน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กร ด้านการเงิน และด้านลูกค้า 2) นวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้าง ความพึงพอใจแก่ลูกค้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กร ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการพัฒนา 3) นวัตกรรม การบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างคุณค่าเพื่อลูกค้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิง บวกกับความสำเร็จขององค์กร ด้านการเงิน และด้านกระบวนการภายใน เป็นต้น

3. การพัฒนานวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการ ให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี นวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 6 ด้าน เป็นกลยุทธ์ ที่สามารถสร้างความแตกต่างทางธุรกิจที่องค์กรธุรกิจปัจจุบันต้องมีการสร้างสิ่งแปลกใหม่ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อตอบโจทย์ต่อกลุ่มลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนชิรดา ทองเกิด (2565) ทำการศึกษานวัตกรรมบริการ: กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างของธุรกิจบริการ ซึ่ง พบว่า นวัตกรรมบริการถือเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่ง ที่สร้างความแตกต่างของธุรกิจบริการ ในองค์กรธุรกิจปัจจุบัน มักจะมีการสร้างสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ สิ่งแปลกใหม่ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ

เพื่อตอบโจทย์คำว่า นวัตกรรมบริการ ให้กลายเป็นจุดเด่น และสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดความแตกต่างและตอบโจทย์กับทุกธุรกิจให้อยู่รอดและเกิดการพัฒนาย่างต่อเนื่องในระยะยาว ดังนั้น สามารถสรุปประเด็นกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างของธุรกิจบริการ ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเป็นกลยุทธ์ คือ (1) นวัตกรรมพัฒนาองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วย รูปแบบของรายได้และกำไร การจัดการภายในองค์กร และพันธมิตรและเครือข่ายธุรกิจ (2) นวัตกรรมพัฒนาสินค้าและบริการ ประกอบด้วย คุณสมบัติของสินค้าและบริการ และระบบนิเวศทางธุรกิจ (3) นวัตกรรมบริการกับลูกค้า ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ การเข้าถึงลูกค้า และบริการเสริม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นกลยุทธ์ เพื่อให้ลูกค้าที่รับบริการด้วยเทคนิคต่าง ๆ สามารถสร้างความแตกต่างด้วยนวัตกรรมบริการ และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ดังกล่าวสามารถสังเคราะห์เป็นโมเดลนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงผลการสังเคราะห์โมเดลนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี (ที่มา: ผู้วิจัย)

จากแผนภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการนำนวัตกรรมการบริหารเชิงกลยุทธ์มาปรับใช้เพื่อส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทอง เป็นแนวทางที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจขายทองให้

สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงความผันผวนของเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการเติบโตของการแข่งขันในโลกออนไลน์ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น ทำให้สามารถเข้าถึงลูกค้าในสถานที่ต่าง ๆ ได้ง่าย โดยการนำเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันต่าง ๆ รวมถึงเว็บไซต์ แพลตฟอร์มในมือถือ และเครื่องมือทาง อิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการวิเคราะห์และเก็บข้อมูลลูกค้าเพื่อนำมาปรับปรุงทางการตลาดให้ตรงใจลูกค้า และโน้มน้าวใจให้ลูกค้าตัดสินใจใช้บริการในร้านทองด้วยกลยุทธ์สำคัญ 6 ประเด็น คือ 1) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ 2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ 4) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและการวิเคราะห์ 5) การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน และ 6) การบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามตลาดโลก ทำให้การตั้งราคาขายและราคาซื้อคืนเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับ ร้านทอง ทองคำเป็นสิ่งของมีค่าที่ดึงดูดความสนใจของโจรผู้ร้าย ร้านทองจึงต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด ทั้งในเรื่องของการจัดการภายในร้านและการขนส่งทองคำ เกิดการปลอมแปลงทองคำ หรือการฉ้อโกงเป็นปัญหาที่ร้ายแรง ร้านทองต้องมีมาตรการในการตรวจสอบคุณภาพและความแท้ของ ทองคำเพื่อป้องกันปัญหานี้ ปัญหาด้านการบริหารจัดการสต็อก การรักษาสสมดุลระหว่างการมีสต็อก เพียงพอเพื่อบริการลูกค้าและการไม่ให้สต็อกเกินจำเป็นที่อาจเสี่ยงต่อการขาดทุนจากราคาทองคำที่ตกลง ร้านทองจำนวนมากในประเทศไทย การแข่งขันนี้ทำให้ร้านทองต้องพยายามดึงดูดลูกค้าด้วย วิธีการต่าง ๆ เช่น การตั้งราคาที่แข่งขันได้ การให้บริการที่ดี และการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และความผันผวนของเศรษฐกิจ ซึ่งจากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลวิจัยนวัตกรรมเชิงกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี ความยืดหยุ่นในการจัดสรรทรัพยากร ท่านสามารถสั่งซื้อ สั่งทำ ผ่านทางระบบของร้านได้โดยไม่ต้อง เดินทางไปเป็นการประหยัดเวลาของลูกค้า ได้รับความสะดวกสบายจากการให้บริการที่ครบวงจรทั้งใน รูปแบบ online และ offline และได้รับความปลอดภัยจากการให้ข้อมูลส่วนบุคคลกับทางร้าน ไม่ว่าจะเป็นการส่งสินค้า การรับประกัน และการส่งเสริมการขาย

1.2 การส่งเสริมการให้บริการธุรกิจขายทองในจังหวัดนนทบุรี สินค้าและการบริการใหม่สินค้าและการบริการมีความหลากหลายตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึงและครบวงจร พนักงานให้ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าได้อย่างถูกต้อง พนักงานมีการแต่งกายที่เหมาะสม สะอาดสะอ้านดี ยิ้มแย้ม สม่่าเสมอ พนักงานมีความรอบรู้ในเรื่องอื่นๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริการ อาทิ การบอกสถานที่ตั้งร้าน เครือข่าย บอกทางลูกค้าได้ เป็นต้น และพนักงานผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพดี มีความน่าเชื่อถือ และเต็มใจให้บริการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานวัตกรรมการบริการของธุรกิจร้านขายทองในจังหวัด นนทบุรี เพียงบางส่วนที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีผลต่อแนวทางการพัฒนาการบริการ การตลาดของร้านทองในจังหวัดนนทบุรีเท่านั้น แต่ยังมีพฤติกรรมในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ เทศกาลใดที่ผู้บริโภคนิยมซื้อเครื่องประดับ น้ำหนักของเครื่องประดับที่ผู้บริโภคนิยมซื้อในแต่ละครั้ง เป็นต้น ซึ่งควรจะนำมาศึกษาเพิ่มเติม

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยถึงทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านทองภายในจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำมาประเมินและนำผลมาพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์การบริหารร้านทองในจังหวัดนนทบุรี ต่อไป

2.3 ความศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างส่วนประสมทางการตลาดของร้านทองภายในและ ภายนอกห้างสรรพสินค้า เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด การสร้างความ ได้เปรียบ ทางการแข่งขัน

เอกสารอ้างอิง

- ชญาพัฒน์ เลิศอำนาจกิจเสรี. (2565). เศรษฐกิจดิจิทัล: การเกิดและพัฒนาการ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(5), 2273-2283.
- ธันวาคม วิมลชัยฤกษ์. (2566) .นวัตกรรมการบริการลูกค้าเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(4), 291-308.
- นักثر แก้วนาค. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล (Qualitative Data Analysis Technic). เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- มนชिरดา ทองเกิด. (2565). นวัตกรรมบริการ: กลยุทธ์การสร้างแตกต่างของธุรกิจบริการ. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 12(1), 114-129.
- สุธรรม ขนาศักดิ์. (2560). ความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ปีงบประมาณ พ.ศ.2558. วารสารการบริหารท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10, 64-84.
- Axtell, C., Holman, D., & Wall, T. (2006). Promoting innovation: A change study. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 79(3), 509-516.
- Berelson, D. (1952). *Content Analysis in Communicative Research*. New York: The Free Press.
- De Dreu, C. K. W., & West, M. A. (2001). Minority dissent and team innovation: The importance of participation in decision making. *Journal of Applied Psychology*, 86(6), 1191 -1201.
- Denzin, N.K. (1970). *The research act*. Chicago, IL: Aldine.
- Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Science and Humanities*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Maglio, P., Vargo, S. L., Caswell, N., & Spohrer, J. (2009). The service system is the basic abstraction of service science. *Information Systems and E-Business Management*, 7(4), 395-406
- Parjanen, S. (2012). Innovation sessions as sources of new ideas. *International Journal of Innovation and Learning*, 11(4), 352-368.
- Peng, L., & Liang, S. (2013). The Effects of Consumer Perceived Value on Purchase Intention in e-Commerce Platform: A Time-Limited Promotion Perspective. *Proceedings of the Thirteen International Conference on Electronic Business*, Nanyang Executive Centre, 1-4 December 2013, 1-4. <http://eli.johogo.com/ICEB-JJAW-2013/2-3.pdf>.

Phakpon Jeranathep. (2022). การสร้างสรรค์สื่อดิจิทัลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ Digital media creation on social networks. เรียกใช้เมื่อ 1 มิถุนายน 2567 จาก <https://library.wu.ac.th/km/การสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล/>.

Styhre, A., & Sundgren, M. (2005). Managing Creativity in Organizations. New York: Palgrave Macmillan.

การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงใน
พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย*

LOCAL POLITICS AND THE MANAGEMENT OF BUDDHIST TOURISM
ALONG THE MEKONG RIVER ROUTE IN THE THAI-LAO BORDER AREA,
NONG KHAI PROVINCE

พระครูสุตสารบัณฑิต (จันทน์ ฌมโผ)¹, พระครูสังฆรักษ์ศวีร์ ปมุตโต², พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)³
และ อริย์ธัช เลิศรวมโชค⁴

PhrakruSutaSarabandit (Jumnonng Pompai)¹, Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttot², Phrachinakorn sucitto
(Thongdee)³ and Arithat Loesruamchok⁴

^{1,4}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,4}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

^{2,3}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{2,3}Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: weacha@hotmail.com

Received 2 October 2024; Revised 30 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่ 3 วัตถุประสงค์หลัก คือ (1) วิเคราะห์การจัดการปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในเส้นทางลุ่มน้ำโขง (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงพุทธในพื้นที่ (3) พัฒนาแนวทางกลยุทธ์เพื่อการจัดการท้องถิ่นที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบ

* พระครูสุตสารบัณฑิต (จันทน์ ฌมโผ), พระครูสังฆรักษ์ศวีร์ ปมุตโต, พระชินกร สุจิตโต (ทองดี) และ อริย์ธัช เลิศรวมโชค. (2567). การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 77-90.

PhrakruSutaSarabandit (Jumnonng Pompai), Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttot, Phrachinakorn sucitto (Thongdee) and Arithat Loesruamchok. (2024). A Local Politics and the Management of Buddhist Tourism along the Mekong River Route in the Thai-Lao Border Area, Nong Khai Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 77-90.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.32>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ผสมผสาน สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ เกี่ยวข้องจำนวน 12 ท่าน และจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญอีก 12 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการนำเสนอในเชิงพรรณนา ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้ทำการ สสำรวจนักท่องเที่ยวจำนวน 382 คนจากวัด 5 แห่งในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงฝั่งไทย-ลาว โดยใช้การสุ่ม ตัวอย่างแบบชั้นภูมิเพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการ วิเคราะห์เชิงอนุมาน รวมถึงการใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรม AMOS

ผลการวิจัยพบว่า

1) การจัดการ ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในพื้นที่ที่มีปัจจัย สำคัญ 3 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยสนับสนุน โดยประกอบด้วย 6 ด้านหลัก คือ 1.1) ความตั้งใจของสถานที่ท่องเที่ยว 1.2) สภาพแวดล้อมของสถานที่ 1.3) การส่งเสริมการตลาด 1.4) ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว 1.5) แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว และ 1.6) บริการเสริมในสถานที่ท่องเที่ยว

2) ศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงมี 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 2.1) การจัดการสภาพแวดล้อม 2.2) คุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น 2.3) การจัดการ สถานที่ และ 2.4) คุณค่าทางประวัติศาสตร์

3) การพัฒนากลยุทธ์การจัดการท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย และ 75 ตัวชี้วัด ซึ่งได้รับการยืนยัน ผลโดยโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM)

คำสำคัญ : การเมืองท้องถิ่น, การจัดการท่องเที่ยว, ท่องเที่ยวเชิงพุทธ, เส้นทางลุ่มน้ำโขง, พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว

Abstract

This research article focuses on three main objectives: (1) to analyze the management conditions, problems, and obstacles in promoting Buddhist tourism along the Mekong River route, (2) to examine the factors affecting local governance and the management of Buddhist tourism in the area, and (3) to develop strategic guidelines for local governance that align with Buddhist

tourism management. A mixed-methods approach was used, with qualitative data collected through in-depth interviews with 12 key informants and focus group discussions with 12 experts. The data were analyzed using content analysis and presented descriptively. Quantitative data were gathered through surveys of 382 tourists from five temples along the Mekong River route in the Thai-Lao border area. A stratified sampling method was employed to ensure comprehensive coverage, followed by descriptive and inferential statistical analysis and structural equation modeling (SEM) using the AMOS software.

The research findings are as follows:

1) The management conditions, problems, and obstacles in promoting Buddhist tourism can be categorized into three key factors: external, internal, and supportive factors, consisting of six main areas: 1.1) tourist site attractiveness, 1.2) environmental conditions of the site, 1.3) marketing promotion, 1.4) types of tourism activities, 1.5) tourist motivation, and 1.6) supplementary services at the tourist site.

2) The capacity of temples along the Mekong River to promote tourism is indicated by four key factors: 2.1) environmental management, 2.2) cultural and local lifestyle values, 2.3) site management, and 2.4) historical significance.

3) The development of strategic guidelines for local governance to support Buddhist tourism consists of two main components, ten sub-components, and 75 indicators, all of which were validated through structural equation modeling (SEM).

Keywords : Local Politics, Tourism Management, Buddhist Tourism, Mekong River Route, Thai-Lao Border Area

บทนำ

พุทธศาสนาได้เป็นส่วนสำคัญของสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ และวัดเป็นศูนย์กลางในการสืบสานศิลปกรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมต่างๆ ไปยังชุมชน การกำเนิดของวัดในพุทธศาสนาเกิดขึ้นครั้งแรกตั้งแต่ปฐมโพธิกาล ด้วยการถวายอุทยานเวสุวันจากพระเจ้าพิมพิสารแด่ภิกษุสงฆ์และพระพุทธเจ้า ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ก่อให้เกิดอาชีพใหม่และการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและทางอ้อม การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่น การเยี่ยมชมวัดและสถาปัตยกรรมทางศาสนา ได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงปัจจุบัน (มานิช พรหมปัญญา, 2556) วัดในปัจจุบันมีบทบาทเพิ่มขึ้นในด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับกิจกรรมทางศาสนา และวัดเองก็กำลังพัฒนากิจกรรมและสถานที่ศาสนามากมายเพื่อดึงดูดผู้คน กิจกรรมเช่นการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางศิลปะ การทำบุญ การฝึกสมาธิ และการซื้อของท้องถิ่นรอบวัดเป็นตัวอย่างของกิจกรรมที่พบเห็นได้บ่อยในวัด (เอกรินทร์ พึ่งประชา, 2550) อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมและการดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมดังกล่าว นั้น แนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาก็คือการมีส่วนร่วมการดำเนินงานทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่น ๆ (บุญเพ็ง สิทธิวงษา, กนกอร บุญมี และ บุญช่วย กิตติวิชญกุล, 2566)

การท่องเที่ยวยังช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อชุมชนเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเหล่านั้นจึงร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น (ฉันทัช วรรณถนอม, 2564) การท่องเที่ยวระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนได้รับความสำคัญมากขึ้น โดยภูมิภาคเอเชียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียนในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของภูมิภาคให้เติบโตและเข้มแข็งในระดับสากล (ทวีป สิริศรีสมิทวีป, 2550)

ภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศที่มุ่งสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในรูปแบบที่ได้รับความนิยม เพราะนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง (มาฆะ ขิตตะสังคะ, ม.ป.ป.)

ภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีความสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรม คนไทยในพื้นที่นี้นับถือศาสนาพุทธอย่างลึกซึ้งซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างวัฒนธรรมและศาสนาพุทธในภูมิภาคนี้ (กรมการศาสนา, 2547) ความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมในลุ่มน้ำโขงและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนเส้นทางนี้ สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สปป.ลาว โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น (ชมพูนุช จิตติถาวร, 2555)

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นถึงบทบาทของพระพุทธศาสนาที่เป็นแกนหลักของวัฒนธรรมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัดเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมไปยังชุมชน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ทั้งในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน และการกระจายรายได้ไปยังท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ที่ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างรายได้ แต่ยังส่งเสริมให้มีการรักษาสีงแวดล้อมและภูมิทัศน์ในชุมชน ทั้งนี้ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น ประเทศลาวและไทย ช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาธุรกิจและการท่องเที่ยวชายแดน รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย การส่งเสริมศักยภาพของการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศเหล่านี้ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับนานาชาติให้เติบโตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการ ปัญหาและอุปสรรค การเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย
- 3) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการ ปัญหาและอุปสรรค การเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

1. การวิจัยนี้เป็นการค้นหาสภาพการจัดการ ปัญหาและอุปสรรค การเมืองท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 5 วัด ได้แก่ 1) วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง) 2) วัดพระธาตุบังพวน 3) วัดศรีชมภูองค์ตื้อ 4) วัดจอมมณี 5) วัดมณีโคตร เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดกรอบได้ดังนี้

1.1 การจัดการ ปัญหาและอุปสรรคของการเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

1.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

2. แหล่งข้อมูลของการวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ทั้ง 5 วัด และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นในการสัมภาษณ์ ในแต่ละประเด็นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบได้โดยอิสระ แบบสัมภาษณ์ให้มีโครงสร้าง 3 ส่วน คือ ส่วนหัวของแบบสัมภาษณ์ ส่วนเนื้อหา และส่วนท้ายของแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ จากนั้นนำไปผนวกและสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งจะใช้ในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม การวิจัยในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้ดำเนินการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคายซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

2. ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย จำนวน 382 คน ใน 5 วัด ได้แก่ 1) วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง) 2) วัดพระธาตุบังพวน 3) วัดศรีชมภูองค์ตั้ง 4) วัดจอมมณี 5) วัดมณีโคตร ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามในส่วนนี้จะมีลักษณะเป็นแบบกากบาท (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย 6 ด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) เพื่อวัดความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุดมาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับศักยภาพการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย 4 ด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Scale) เพื่อวัดความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

4. การวิเคราะห์ในทางสถิติ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงใน

พื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย และผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ผ่าน คือ ระดับมากขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระยะที่ 3 สร้างยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

1. การวิจัยในระยะที่ 3 การสร้างแนวทางการยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำตัวชี้วัดที่ผ่าน คือ ระดับมากขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปมาวิเคราะห์สมการ เพื่อสร้างรูปแบบและยืนยันรูปแบบ

1.2 วิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling :SEM) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดล โดย AMOS (Analysis of Moment Structures) เพื่อหาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการส่งเสริมการเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย

1.3 สร้างยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย จากผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันโมเดล โดย AMOS (Analysis of Moment Structures)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง “การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ประเทศไทย” แบ่งตามระยะของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการ ปัญหาและอุปสรรค การเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย พบว่า การวิจัยในระยะนี้มุ่งเน้นการค้นหาคำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการเมืองท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขง โดยอิงจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้นำศาสนสถาน จำนวน 10 รูป/คน ซึ่งได้ผลว่า ปัจจัยที่สำคัญมีทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ปัจจัยส่งเสริม

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย มีตัวบ่งชี้ 4 ด้าน คือ 1. การจัดสถานที่ 2. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม 3. คุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชน 4. คุณค่าทางประวัติศาสตร์

ข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวเชิงพุทธจำนวน 382 คน พบว่า วัดโพธิ์ชัยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมมากที่สุด (20.94%) เพศหญิงเป็นกลุ่มหลักที่ตอบแบบสอบถาม (56.02%) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (43.98%) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี (45.81%) อาชีพส่วนใหญ่เป็นรับจ้างทั่วไปและเกษตรกร (51.83%)

3. ยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นได้ใช้ตัวบ่งชี้ที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 75 ตัว เพื่อหาค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้โดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ผ่านโปรแกรม AMOS ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไค-สแควร์อยู่ที่ 62.822 ค่า P-value เท่ากับ 0.003 ซึ่งบ่งบอกว่าโมเดลที่ศึกษาได้รับการยอมรับ ค่า TLI เท่ากับ 0.91 และ CFI เท่ากับ 0.93 ยืนยันความเหมาะสมของโมเดล และ RMSEA เท่ากับ 0.046 โดยได้วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงจำนวน 2 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย และ 84 ตัวชี้วัด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ประเทศไทย” พบประเด็นที่สำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการ ปัญหาและอุปสรรค การเมืองท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย มี 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยส่งเสริม

1.1 ปัจจัยภายนอก การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกพบว่า ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่ง การกระตุ้นแรงจูงใจ เช่น การกระตุ้นทางกายและจิตใจ ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว งานวิจัยของนิตยา เพ็ญศิริธินภา และ สุรชาติ ฌ หนองคาย (2554) ยังได้ชี้ให้เห็นว่า การกระตุ้นที่เกิดขึ้นจะช่วยให้เกิดแรงขับที่ทำให้บุคคลกำหนดเป้าหมายในการกระทำต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างแรงจูงใจในการเดินทางได้

1.2 ปัจจัยภายใน ด้านปัจจัยภายใน มักถูกกำหนดด้วยรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเสริมแหล่งท่องเที่ยว หลักการของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) จะต้องมีการกำหนดขอบเขตของกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ อีกทั้งยังต้องจัดเตรียมข้อมูลที่มีประโยชน์ให้นักท่องเที่ยว เช่น ประวัติของชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าในการเยี่ยมชม ทั้งนี้ มิศรา สามารถ (2543) มองว่าแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ ได้แก่ การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว การสื่อความหมาย บริการความรู้ การส่งเสริมมาตรฐานที่พัก การบริการท่องเที่ยว การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีการป้องกันผลกระทบทางวัฒนธรรมหากกิจกรรมที่ทำเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนจะสามารถพัฒนากิจกรรมนั้นได้

1.3 ปัจจัยส่งเสริม สำหรับปัจจัยส่งเสริม แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีลักษณะที่น่าสนใจและการส่งเสริมการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความต้องการที่จะมาเยือน ในที่นี้ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีบทบาทสำคัญ โดยการมีสัญญาณบอกทางและการจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสมจะเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จึงทำให้แหล่งเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 องค์ประกอบ หรือ 3 A's ดังต่อไปนี้ 1. สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ให้ความรู้หรือความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว 2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย 3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา

ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนี้อย่างประทับใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้นหรือกลับมาเที่ยวซ้ำ ในโอกาสหน้าต่อไป (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ คุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การจัดสถานที่ การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ การเสริมสร้างศักยภาพในการท่องเที่ยวจึงต้องมุ่งเน้นไปที่การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ การสร้างความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวดังที่ วิภา ศรีระทุ (2551) ได้วางแนวทางเสริมสร้างศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ 2. องค์ประกอบด้านการจัดการคือ ความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และ บริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ 3. องค์ประกอบด้านกิจกรรม และ กระบวนการ คือ การพิจารณาเรื่องความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และ 4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่า องค์กรและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง หรือสนใจที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือไม่

3. ยุทธศาสตร์การเมืองท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงในพื้นที่ชายแดนไทย-ลาว จังหวัดหนองคาย การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงต้องอิงกับการพัฒนายุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความสนใจในการปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ซึ่งการเรียนรู้และการพัฒนาจิตใจถือเป็นจุดขายที่สำคัญ สำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่งผลดีต่อชุมชน โดยท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความสนใจในการเรียนรู้และการปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการเจริญจิตภาวนาและการเจริญปัญญา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า ทางวัดได้จัดให้มีข้อมูลข่าวสาร สถานที่ และการแนะนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสม มีรูปแบบการฝึกอบรมด้านจิตใจที่ดี ซึ่งสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการปฏิบัติ คือ การเห็นคุณค่าของการเกิดเป็นมนุษย์ การเห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตใจและ

ปัญญา การเห็นคุณค่าของพระรัตนตรัย การเห็นคุณค่าของการรักษาศีล การเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีชาวพุทธ และสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ (พระมหาสุทิตย์ อบอุ้น, 2542)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และปัจจัยส่งเสริม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การตั้งจุดใจของแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด รูปแบบกิจกรรม แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว และการบริการเสริม ศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัดบนเส้นทางลุ่มน้ำโขงยังพบว่า มี 4 ด้านที่สำคัญ คือ การจัดการสภาพแวดล้อม คุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต การจัดการสถานที่และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธในพื้นที่นั้น ได้รับการเห็นด้วยในระดับสูง โดยแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวและการบริการเสริมถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด การจัดทำยุทธศาสตร์ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธและการเมืองท้องถิ่นจึงประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก 10 องค์ประกอบย่อย และ 75 ตัวชี้วัด ซึ่งได้รับการยืนยันจากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างและองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดล โดยผลการวิจัยทั้งหมดนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ **1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ประกอบด้วย 1) สามารถนำไปเป็นแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาวัดกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้นำศาสนสถาน หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตอบสนองการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเจริญก้าวหน้าต่อไป 2) สามารถนำไปจัดทำแผนงานโครงการ เพื่อพัฒนาวัดกับการส่งเสริม การท่องเที่ยว ผู้นำศาสนสถาน หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาศาสนสถานการท่องเที่ยวเชิงพุทธ อย่างยั่งยืนได้ **2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ** ประกอบด้วย 1) สามารถนำรูปแบบหรือโมเดลและตัวชี้วัด ไปพัฒนาหรือทดลองใช้กับวัดหรือศาสนสถานอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้ 2) สามารถนำรูปแบบหรือโมเดลและตัวชี้วัด ไปประยุกต์เพื่อสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้ **3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ได้แก่ การเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ต้องมีวิธีการประสานงานเป็น

อย่างดี และมีวิธีการเก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม เพราะบางครั้งกลุ่มเป้าหมายอาจไม่ให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลที่เป็นจริงทำให้ผู้วิจัยไม่ได้รับข้อมูลทางการวิจัยอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2533). การประเมินผลงานการจัดบรรพชาอุปสมบทภาคฤดูร้อน ประจำปี 2533. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

ฉันทัช วรรณณอม. (2564). ความหมายและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. เรียกใช้เมื่อ 11 มกราคม 2566 จาก <https://tourismatbuu.wordpress.com>

ชมพูนุช จิตติถาวร. (2555). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดประชุม นิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทวีป สิริรัศมีทวีป ศิริรัศมี และเพชรวรรณ สุขหมื่น. (2550). การท่องเที่ยวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน, นนทบุรี: สำนักพิมพ์ พี เอส.พรินท์.

นิตยา เพ็ญศิริรักษา และสุรชาติ ฌ หนองคาย. (2554). พฤติกรรมองค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญเพ็ง สิทธิวงษา, กนกอร บุญมี และ บุญช่วย กิตติวิชญกุล. (2566). การขับเคลื่อนธุรกิจ SMEs สตาร์ทอัพในการใช้นวัตกรรมแก่นใจของประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประเทศไทย. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 1(5), 1-16.

พระมหาสุทิตย์ ออบุน. (2542). การท่องเที่ยวแนวพุทธ. จุลสารการท่องเที่ยว, 18,(2).

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มาฆะ ขิตตะสังคะ และคณะ. (ม.ป.ป.). การศึกษาการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

มิตรรา สามารถ. (2543). การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

วิภา ศรีระทุ. (2551). ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกรินทร์ พึ่งประชา. (2550). มรดกโลก มรดกแห่งมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร: ปาเจรา.

การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*

A PROVIDING SOCIAL WELFARE SERVICE FOR THE ELDERLY OF
LADSAWAI MUNICIPALITY, LAMLUKKA DISTRICT, PATHUM THANI
PROVINCE

อภิญาดา ชัดธิมา¹, อนันต์ ธรรมชาลัย² และ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล³

Apiyada Khudtima¹, Anan Thamchalai² and Sanit Sirivisitkul³

¹⁻³มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹⁻³North Bangkok University, Thailand, Thailand

Corresponding Author's Email: Apiyada.k@hotmail.com

Received 3 September 2024; Revised 11 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการให้บริการที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นนโยบายภาครัฐ เน้นให้ความสำคัญกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงครบทุกด้านการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา

* อภิญาดา ชัดธิมา, อนันต์ ธรรมชาลัย และ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2567). การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 91-105.

Apiyada Khudtima, Anan Thamchalai and Sanit Sirivisitkul. (2024). Providing Social Welfare Service for the Elderly of Ladsawai Municipality, Lamlukka District, Pathum Thani Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 91-105.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.33>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และ F – test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้สูงอายุมีความเห็นว่า เทศบาลเมืองลาดสวายสามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยภาพรวม ได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่สามารถจัดบริการได้ในระดับมากคือ ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการศึกษา ขณะที่ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ สามารถจัดบริการได้ในระดับปานกลาง

2) ผู้สูงอายุที่ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, เทศบาลเมืองลาดสวาย

Abstracts

Providing social welfare services for the elderly is a service that is necessary for improving the quality of life of the elderly in various aspects. It is a government policy that emphasizes the importance of providing social welfare services for the elderly to be effective and comprehensive in all aspects. 1) The objective of this research were to study the level of social welfare services for the elderly and 2) to compare the provision of social welfare services for the elderly by Ladsawai Municipality, Lam Luk Ka District, Pathum Thani Province, classified according to personal characteristics. It was a survey research using a questionnaire administered to 400 people aged 60 years and older residing in Ladsawai Municipality, Lam Luk Ka District, Pathum

Thani Province. The statistics used in the research included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Differences were examined using pairwise comparisons with the LSD method.

Providing social welfare services for the elderly is a service that is necessary for improving the quality of life of the elderly in various aspects. It is a government policy that emphasizes the importance of providing social welfare services for the elderly to be effective and comprehensive in all aspects. The research results concluded that Elderly people perceived that Ladsawai Municipality was able to provide overall social welfare services for the elderly at a high level. When considering each aspect, it was found that the areas where services were provided at a high level included assistance with living allowances, health facilitation, and self-development and education. However, services related to the safety of life and property, as well as organizing sports and recreation activities, were provided at a moderate level. Elderly people with different personal characteristics had differing opinions on the provision of social welfare services. Specifically, elderly individuals with different marital statuses, education levels, occupations, average monthly incomes, and sources of income had varying opinions on the provision of social welfare services by Ladsawai Municipality, with statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Social welfare, Elderly people, Ladsawai municipality

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทย กำลังเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ จากข้อมูลที่ได้มีการจัดทำสถิติไว้พบว่า ตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุและอัตราส่วนการเป็นภาระของประชากรไทย ปี พ.ศ.2566 ระดับจังหวัด เขต/อำเภอ ตำบล รวบรวมจากข้อมูลของ สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง แยกตามช่วงอายุ (ปี) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และ

มีสัญชาติไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2566 มีจำนวนประชากรไทยรวม 64,822,791 คน แยกเป็น ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13,006,493 คน คิดเป็นร้อยละ 20.06 วัยทำงาน อายุ 15-59 ปี จำนวน 41,937,132 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 วัยเด็ก 0-14 ปี จำนวน 9,879,166 คน คิดเป็นร้อยละ 15.24 อัตราการพึ่งพาร้อยละ 31.01 และอัตราส่วนการเป็นภาระร้อยละ 54.57 ซึ่งมีอัตราส่วนของผู้สูงอายุ ต่อ วัยทำงาน เท่ากับ 1 : 3.37 เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็วและการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากรภายในประเทศ ทำให้อัตราส่วนของประชากรผู้สูงอายุในประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนในวัยเด็กและวัยแรงงานจะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในอีก 10 ปีข้างหน้า (สถิติผู้สูงอายุ ธันวาคม พ.ศ.2566 โดย กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566)

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวภายในสังคมของประเทศไทย รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายสวัสดิการสังคมและตราพระราชบัญญัติขึ้นมารองรับ การนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติและกระจายอำนาจการนำไปปฏิบัติจากส่วนกลางลงสู่ระดับการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการจัดทำกฎหมายรองรับการมอบอำนาจให้้องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดทำระบบสวัสดิการและบริการสาธารณะ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนทุกช่วงวัยภายในพื้นที่ของตนเองและได้กำหนดให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่ในอำนาจขององค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการ บริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น (10) การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส) โดยกำหนดและมอบอำนาจให้้องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชนภายในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยให้มีการสังคมสงเคราะห์รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและในรัฐธรรมนูญยังมีการบัญญัติสิทธิของผู้สูงอายุไว้โดยมีใจความว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ สิทธิผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 48 วรรคสอง “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” ทำให้สามารถจัดสวัสดิการ

สังคมให้กับผู้สูงอายุภายในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ การดำเนินการดังกล่าวนับว่าเป็นการจัดทำนโยบายที่เหมาะสมแม้ว่าจะถูกกล่าวหาว่าเป็นการนำนโยบายประชานิยมเพื่อหาคะแนนนิยม แต่การจะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชากรที่สู่วัยและเกือบทั้งหมดไม่ได้อยู่ในวัยทำงานแล้ว การจัดการดูแลในเรื่องทางเศรษฐกิจและสุขอนามัยเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นความรับผิดชอบที่รัฐต้องจัดการเพราะประชาชนทุกวัย คือคนไทย ดังนั้นรัฐบาลจึงมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจงานนโยบายไปปฏิบัติและหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ธันวาคม พ.ศ.2566)

การนำนโยบายสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติประเทศไทยได้นำนโยบายสวัสดิการสังคมมากำหนดและปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ.2496 แต่ปรากฏว่ายังมีได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงพบว่า สภาพการดำเนินงานมีการจัดสวัสดิการยังไม่เหมาะสม คือ ปัญหาในการประชาสัมพันธ์การจัดสวัสดิการไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ประชาชนมีความเข้าใจในสวัสดิการปานกลางและขาดการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน รวมทั้งขาดการตรวจสอบและประเมินผลในการจัดสวัสดิการ ดังกรณีของพื้นที่เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ก็เช่นกัน ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการให้บริการงานสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและงานสวัสดิการอื่น ๆ จึงเป็นเหตุให้ประชาชนยังไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังที่รัฐคาดหวัง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการงานสวัสดิการรวมถึงการศึกษาปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การให้บริการไม่บรรลุผล และแนวทางในการจัดการงานสวัสดิการสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน โดยเฉพาะทางมุมมองของข้าราชการผู้ปฏิบัติเพื่อรับทราบผลของการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้ปฏิบัติราชการดำเนินงานสวัสดิการสังคม ผู้วิจัยประสงค์จะวิจัยประสิทธิภาพของการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ในพื้นที่ เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้สูงอายุที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์

1. การกำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10,923 คน และ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน

1.2 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

นำกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10,923 คน นำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

เมื่อ N = ขนาดของประชากร

$$\begin{aligned}
 n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\
 e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง} \\
 \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{10,923}{1 + 10,923 (0.05)^2} \\
 &= 385.87 \text{ หรือ } 386
 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(Multi-stage Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยมีข้อมูลการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การทดสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาจัดทำแบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความสอดคล้องโดยอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาในระดับดี สามารถนำไปวัดผลได้ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.952

2. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวัดความสอดคล้องภายใน โดยการหาค่าครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.991 ซึ่งเป็นค่าที่มีความน่าเชื่อถือได้ทางสถิติ

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอเก็บข้อมูลจากประชาชนที่เข้ามาใช้บริการงานสวัสดิการสังคม ของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

2. จัดเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการงานสวัสดิการสังคม ของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

3. ทำการรวบรวม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์และสรุปผลตามสมมติฐานงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาลงรหัส ตามแบบการลงรหัส (Coding form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว ให้คะแนนแต่ละข้อ ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ โดยมีลักษณะที่เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

โดยสามารถนำมาคำนวณความกว้างของอันตภาคชั้น หรือ ความกว้างของช่วงคะแนนในการแปลผล ได้ดังนี้

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายตามลำดับคะแนน ประเมินความคิดเห็นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตามเกณฑ์ของ เบสท์ และคาห์น (Best & Kahn,1993) ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รายคู่ด้วยค่าที (t-test) และการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way analysis of variance) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเลือกทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แบบ ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

จากผลการศึกษา ผู้สูงอายุมีความเห็นว่า เทศบาลเมืองลาดสวายมีการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยภาพรวม ได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้ระดับมากในด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการศึกษา ขณะที่จัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ได้ในระดับปานกลาง ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ภาพรวม

(n=400)

การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับ ผู้สูงอายุ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ด้านสุขภาพอนามัย	4.01	0.907	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.80	0.912	มาก
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	3.99	0.851	มาก
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	4.00	0.906	มาก
5. ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ	4.23	0.928	มาก
6. การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ	3.09	1.026	ปานกลาง
7. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.10	1.111	ปานกลาง
ภาพรวม	3.75	.949	มาก

จากตารางที่ 1 ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ และสถานภาพการอยู่อาศัย ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

จากผลการศึกษา ผู้สูงอายุที่ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สูงอายุที่มี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยภาพรวม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=400)

การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	เพศ		อายุ		สถานภาพสมรส		ระดับการศึกษา		อาชีพ		รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		แหล่งที่มาของรายได้		สถานภาพการอยู่อาศัย	
	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value	UF	p-value
	1. ด้านสุขภาพอนามัย	612	.541	2.555	.079	12.412	.000	23.626	.000	50.333	.000	369.956	.000	229.079	.000	252.098
2. ด้านการศึกษา	.064	.949	1.452	.235	25.904	.000	28.117	.000	41.411	.000	411.619	.000	239.672	.000	178.775	.000
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	.833	.405	.794	.453	28.402	.000	43.835	.000	61.506	.000	404.258	.000	256.754	.000	226.823	.000
4. ด้านการอำนวยความสะดวก	.529	.597	.610	.544	23.424	.000	41.029	.000	39.972	.000	377.214	.000	220.093	.000	182.239	.000
5. ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ	.301	.761	.016	.984	3.852	.022	36.479	.000	54.842	.000	430.520	.022	225.801	.022	228.522	.000
6. การจัดการรวมกีฬาและนันทนาการ	3.17	.002	1.576	.208	7.047	.001	31.379	.000	60.395	.000	605.659	.001	413.314	.001	299.645	.000
7. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.08	.038	.132	.876	25.822	.000	37.072	.000	47.090	.000	395.589	.000	316.102	.000	222.681	.000
ภาพรวม	0.7	.483	.507	.602	17.027	.000	37.532	.000	53.298	.000	564.939	.000	331.867	.000	268.803	.000

ตามตารางที่ 2 ผู้สูงอายุที่ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สูงอายุที่มี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า เทศบาลเมืองลาดสวาย สามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยภาพรวม ได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่สามารถจัดบริการได้ในระดับมากคือ ด้านการช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการศึกษา นั่นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานุช หล่ออุดมทรัพย์ (2564) ได้ทำการศึกษา การจัดสวัสดิการ

สังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเกษไชโย อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยเป็นอันดับแรก ส่วนด้านบริการทางสังคม ต้องการให้มีการจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมากที่สุด ด้านการทำงานและมีรายได้ ผู้สูงอายุต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณการประกอบอาชีพ สำหรับด้านนันทนาการ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งในและต่างจังหวัด ด้านที่อยู่อาศัย ต้องการให้มีการจัดครอบครัวอุปการะสำหรับผู้ไร้ที่พึ่ง ส่วนด้านการศึกษาและการเรียนรู้ ผู้สูงอายุต้องการให้จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุในหลักสูตรต่าง ๆ และจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ในชุมชน และด้านความมั่นคงทางสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการร่วมโครงการไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและชุมชน และ 2) รูปแบบการจัดบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ควรมีแนวทางการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละช่วงวัยดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญมาก ควรมีการจัดบริการให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน ซึ่งโดยหลักที่ต้องบริการก็คือ การบริการด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านที่อยู่อาศัย การดำรงชีพ และรายได้ จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางศราญ สุขเขวรวรภิก ; ดำเกิง อัครสุนทรารงกูร (2564) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภوتاม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภوتاม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัวผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การให้บริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุควรจัดให้มีการเพิ่มงบประมาณในการดูแล ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้ เพราะถ้าหากรายได้ของผู้สูงอายุเพียงพอต่อการดำรงชีพ คุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ก็จะดีตาม

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองลาดสวาย ไม่แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี แก้วอินธิ (2560) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริการสังคมทั่วไปอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน พบว่า ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการจ้างงาน ด้านการคุ้มครองรายได้ และด้านที่อยู่อาศัย 2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพ และอาชีพ พบว่า ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และชุมชนที่อาศัย พบว่า ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 3. ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ มีจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านที่อยู่อาศัย 3) ด้านการจ้างงาน และ 4) ด้านการคุ้มครองรายได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การพัฒนาเทคโนโลยี การปลูกฝังและสร้างการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สูงอายุ การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการการให้บริการสวัสดิการของผู้สูงอายุ การพัฒนาบุคลากรที่จะให้บริการกับผู้สูงอายุ การสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1) เทศบาลควรจัดให้มีการพัฒนาการให้บริการในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นเพราะสังคมผู้สูงอายุรวมทั้งจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี อาจทำให้การจัดสรรการให้บริการเป็นแบบไม่ทั่วถึง การจัดสรรงบประมาณ บุคลากร สถานที่ และบริการต่าง ๆ จึงต้องเน้นและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน

2) เทศบาล ควรมีการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น เช่น การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการอย่างละเอียด วิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มผู้สูงอายุตามลักษณะเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรง กลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว เรื้อรัง กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย เพื่อให้การจัดบริการมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

3) เทศบาลควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เลือกหลากหลายเพื่อตอบสนองความสนใจที่แตกต่างกัน เพราะแม้ว่าผู้ชายและผู้หญิงสูงอายุอาจมีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับสูงที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็ยังมีความแตกต่างที่ละเอียดอ่อนในความชอบของพวกเขา ซึ่งเทศบาลอาจจัดบริการโดยคำนึงถึง กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจที่แตกต่างกันสำหรับทั้งสองเพศ การจัดบริการดูแลสุขภาพเฉพาะเพศ เช่น การตรวจสุขภาพและโปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับมะเร็งต่อมลูกหมากสำหรับผู้ชาย และกลุ่มสนับสนุนสำหรับปัญหาสุขภาพของผู้หญิง เช่น โรคกระดูกพรุน ในวัยหมดประจำเดือน และโครงการหรือแผนงานที่จะดำเนินการควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ นอกเหนือจากด้านที่เคยดำเนินการมาแล้ว และควรมีการเปรียบเทียบการให้บริการสวัสดิการสังคมของเทศบาลเมืองลาดสวายกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อไป

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบถึงการบริหารงานของกองสวัสดิการสังคม และส่งผลให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถิติผู้สูงอายุ ธันวาคม พ.ศ.2566 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2544). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ : ฝ่ายเลขานุการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานเทศบาลเมืองลาดสวาย. (2567). แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวน ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ปทุมธานี: กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานทะเบียนตำบลลาดสวาย. (2567). ฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์. ปทุมธานี: กระทรวงมหาดไทย.

ชญานุช หล่ออุดมทรัพย์. (2564). การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเกษไชโย อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปราณี แก้วอินธิ. (2560). ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี.

นงคราญ สุขเขวขจรกิจ, ดำเกิง อัศวสุนทรางกูร (2564). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภوتاม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*

EVALUATION OF PERFORMANCE OF THE VILLAGE HEADMAN
IN NONG PHOK DISTRICT ROI ET PROVINCE

พรสุดา อุทรักษ์¹ และ จีรศักดิ์ โปกาวิน²

Pornsuda Autaruk¹ and Jeerasak Pokawin²

¹⁻²วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2}College of Politics and Governance, Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author's Email: pornsuda.palm@gmail.com

Received 28 August 2024; Revised 31 October 2024; Accepted 31 October 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พบปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร ได้แก่ ราษฎรไม่เข้าใจภาษาทางราชการ ราษฎรไม่เข้าใจเกณฑ์การประเมิน และปัญหาทางสายตาของผู้สูงอายุ และพบปัญหาผู้เข้ารับการประเมิน

* พรสุดา อุทรักษ์ และ จีรศักดิ์ โปกาวิน. (2567). การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 4(5), 106-117.

Pornsuda Autaruk and Jeerasak Pokawin. (2024). Evaluation of Performance of the Village Headman in Nong Phok District Roi Et Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 106-117.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.34>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำรายงานและไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ ทำให้ไม่สามารถจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประกอบการประเมินได้

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ดังนี้ 1) การรับฟังความคิดเห็น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น หรือซักถาม ก่อนเริ่มการประเมิน และคณะกรรมการควรลงพื้นที่ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานจริง 2) ผู้ใหญ่บ้านควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาหมู่บ้าน ควรมีการชี้แจงงบประมาณที่ได้รับ ทำประชาคมร่วมกับชาวบ้านในการปฏิบัติงานต่าง ๆ และจัดทำบอร์ดแสดงผลงานไว้อย่างสม่ำเสมอ 3) ควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงานให้แก่ผู้เข้ารับการประเมิน

คำสำคัญ: การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน

Abstract

This research aimed to 1) study the problems of the evaluation of the performance of duties according to the Ministry of Interior regulations on criteria and methods for evaluating the performance of village headmen B.E. 2559 and 2) study the recommendations on the evaluation of the performance of village headmen in Nong Phok District, Roi Et Province. This research was qualitative research. The key informants were 10 people involved. Data were collected using in-depth interviews and analyzed using content analysis. The research results found that:

1. Problems with the evaluation of village headmen's performance found problems in language and communication, such as people not understanding the official language, people not understanding the evaluation criteria, and vision problems of the elderly. There was also a problem of people being evaluated not understanding the report preparation method and

not keeping documents and evidence of their performance, making it impossible to prepare a report on the performance of duties for the evaluation.

2. Recommendations on the evaluation of village headmen's performance can be summarized as follows: 1) Listening to opinions should allow people to express their opinions or ask questions before starting the evaluation. The committee should visit the area to inspect the actual performance. 2) Village headmen should have creative ideas for developing the village. The budget received should be explained. Work with villagers to perform various tasks and create a performance board regularly. 3) A sample report on the performance should be prepared as a guideline for preparing the report for the assessors.

Keywords: Evaluation of Performance, Headman, Village Headman

บทนำ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ได้บัญญัติให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยตามระเบียบฯ ข้อ 6 ระบุไว้ว่า ให้มีการประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบสี่ปี ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ดำเนินการประเมินผลทุกสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ 14 จัดให้มีการประเมินแล้วเสร็จภายในกำหนด 45 วัน นับแต่วันที่ ต้องมีการประเมินผล (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน, 2559) โดยนายอำเภอเป็นผู้จัดให้มีการประเมินผลและแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล และประกาศแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ โดยภาพรวมของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ 1) แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน 2) รับฟังความคิดเห็นจากราษฎรในหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 12 เพื่อประกอบการพิจารณา 3) บันทึกรายงานการประเมินผลและเอกสารประกอบการประเมินผลพร้อมทั้งความเห็น เสนอนายอำเภอเพื่อ

ดำเนินการต่อไป 4) ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นไปตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาจากผลรวมที่ประเมินได้ในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” หากมีผลการประเมินในระดับผ่าน ตามข้อ 11 รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินผลทั้งหมดที่กำหนดไว้ให้ถือว่าผู้นั้น ไม่ผ่านการประเมินผลและจะต้องพ้นจากตำแหน่ง (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน, 2559)

จากการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังจากมีการประกาศกฎหมายการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา พบข้อร้องเรียนในหลายพื้นที่ ด้วยข้อกล่าวหาที่ว่า การประเมินผลไม่มีความเป็นธรรม ไม่มีการแจ้งให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบอย่างทั่วถึงว่ามีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่นั้น ๆ ส่งผลให้มีประชาชนบางส่วนที่ไม่ทราบ ไม่สามารถเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ซึ่งประชาชนบางส่วนให้ความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นโอกาสสำคัญในทุก ๆ 4 ปีที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เป็นตัวแทนของประชาชนที่มาจากการเลือกของประชาชนในหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ อันจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้นั้นเอง (วัชรพล มหาไวย, 2564)

อำเภอหนองพอกเป็นหนึ่งใน 20 อำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 120 หมู่บ้าน ประกอบด้วยกำนัน จำนวน 9 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 111 คน รวม 120 คน การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก ปัจจุบันยังคงมีประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก ในข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบ ไม่ใส่ใจความเป็นอยู่ของประชาชน มีพฤติกรรมขู่สาบ หรือเล่นการพนัน การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ทุจริตต่อโครงการหรืองบประมาณที่ได้รับ หรือการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย มีพฤติกรรมข่มขู่ คุกคามเหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง ประชาชน การละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น (อำเภอหนองพอก, 2563)

เนื่องจากตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญมากในการเป็นคนกลางทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบ้านเมืองและประชาชนในพื้นที่ให้อยู่ดีกินดี เข้าถึงสวัสดิการของรัฐ และได้รับการพัฒนาการดำเนินชีวิต

ตามนโยบายของภาครัฐ ภาครัฐและเอกชนที่ต้องการเข้าถึงประชาชน ล้วนต้องผ่านกำนัน และผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น เพราะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นผู้นำของประชาชน ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการปกครองท้องถิ่น ภาครัฐจึงได้ออกกฎหมายเพื่อประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการตรวจสอบผู้มีตำแหน่งดังกล่าว ให้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ และมีความเป็นธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขที่แท้จริงแก่ประชาชน ผู้วิจัยในฐานะปลัดอำเภอซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเล็งเห็นความสำคัญ และต้องการให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใส ในการประเมิน จึงได้ทำการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน ดังนี้

1.1 ประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองพอก ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน

1.2 คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล และปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครอง

1.3 ผู้ถูกประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย กำนันที่มีพื้นที่ตำบลที่รับผิดชอบในเขตเทศบาลจำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านที่มีพื้นที่ตำบลรับผิดชอบนอกเขตเทศบาล จำนวน 2 คน รวมจำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับบริบทของพื้นที่วิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ สำหรับคณะกรรมการประเมินผล สำหรับประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสำหรับผู้เข้ารับการประเมินผล โดยแบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากคณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผลการประเมินพบว่า แบบสัมภาษณ์ทุกฉบับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รายข้อในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ และผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นชอบให้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 ขออนุญาตราชการจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงนายอำเภอหนองพอก และผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และดำเนินการสัมภาษณ์ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2563 ถึง มกราคม 2564

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเนื้อหาตามประเด็นการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมรอบ แนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วนำมาสรุปประเด็นโดยวิธีการบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบข้อสังเกตและประเด็นปัญหาดังนี้

1.1 ชาวบ้านไม่เข้าใจข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ทำให้ชาวบ้านไม่ให้คะแนนในการประเมินข้อดังกล่าว

1.2 การประเมินในส่วนแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ในหัวข้อของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านบางคนไม่ทราบ จึงทำให้ไม่ได้คะแนนการประเมินในส่วนนี้

1.3 ข้อคำถามในเกณฑ์การประเมินเป็นภาษาราชการ ซึ่งชาวบ้านไม่เข้าใจ ทำให้ต้องจัดหาเจ้าหน้าที่หรือชาวบ้านผู้มาช่วยอ่าน แปลความเพื่อให้ชาวบ้านประเมินได้

1.4 ผู้รับการประเมินไม่มีเข้าใจการเขียนรายงาน และไม่มีการจัดเก็บเอกสาร ทำให้ไม่มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน มีเพียงการจัดทำบอร์ดแสดงผลงานในวันที่มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร

1.5 ปัญหาด้านการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ยังประสบปัญหาในผู้รับการประเมินบางส่วน ส่งเล่มรายงานแต่รายงานไม่ครบองค์ประกอบ

1.6 พบข้อคำถามในเกณฑ์การประเมิน และแบบรับฟังความคิดเห็น มีคำถามซ้ำกัน และในบางประเด็นมองว่า เกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 มีดังนี้

2.1 การแสดงความคิดเห็นของประชาชน สรุปได้ว่า กรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในประเด็นข้อสงสัยก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็น และคณะกรรมการควรลงพื้นที่ประเมินเพื่อให้ได้ผลการทำงานที่แท้จริง

2.2 การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนที่เข้าร่วมการประเมินมีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น ซึ่งภาระงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของลูกบ้าน และส่งเสริมชีพในชุมชน และมีการกำหนดจัดทำเวทีประชาคมในการจัดทำแผนหมู่บ้านและการชี้แจงงบประมาณที่หมู่บ้านได้รับมา ให้กับลูกบ้านได้รับทราบ รวมถึงชี้แจงงบประมาณโครงการต่าง ๆ และอยากให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำบอร์ดแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการในตลอดระยะเวลา 4 ปี ก่อนมีการจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็น

2.3 คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ให้ข้อเสนอแนะว่า อำเภอนองพอก ควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงาน และแจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้า พร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานให้นำกลับไปจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และเมื่อถึงกำหนดเวลาที่ทำการปกครองแจ้งให้เข้ารับการประเมิน ผู้เข้ารับการประเมินจะสามารถจัดทำรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์พร้อมรับการประเมินได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

พ.ศ. 2559 ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบข้อสังเกตและประเด็นปัญหาจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านภาษาและการสื่อสาร พบว่า 1.1) ชาวบ้านไม่เข้าใจข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ทำให้ชาวบ้านไม่ให้ความเห็นในการประเมินข้อดังกล่าว 1.2) การประเมินในส่วนแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ในหัวข้อของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านบางคนไม่ทราบว่าต้องประเมิน จึงทำให้ไม่ได้คะแนนการประเมินในส่วนนี้ 1.3) ข้อคำถามในเกณฑ์การประเมินเป็นภาษาราชการ ซึ่งชาวบ้านไม่เข้าใจ ทำให้ต้องจัดหาเจ้าหน้าที่หรือชาวบ้านผู้มาช่วยอ่านแปลความเพื่อให้ชาวบ้านประเมินได้ 2) ด้านการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมิน พบว่า 2.1) ผู้รับการประเมินไม่มีเข้าใจการเขียนรายงาน และไม่มีการจัดเก็บเอกสาร ทำให้ไม่มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน มีเพียงการจัดทำบอร์ดแสดงผลงานในวันที่มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร และ 2.2) ปัญหาผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่รายงานไม่ครบองค์ประกอบ และ 3) ด้านเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อคำถามในเกณฑ์การประเมิน และแบบรับฟังความคิดเห็น มีคำถามซ้ำกัน และในบางประเด็นมองว่า เกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่วิจัย ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง, 2560) ที่ต้องการทราบสภาพผลการปฏิบัติของการประเมิน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการประเมินกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจริงในพื้นที่ ว่ามีประเด็นปัญหาใด ที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยสภาพปัญหาที่พบยังสามารถนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างยิ่ง และยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้รับผิดชอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรนำประเด็นปัญหาที่พบ ไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นซ้ำซ้อนอีก ผลการศึกษานี้ยังทำให้เกิดความเข้าใจความต้องการของชาวบ้าน เมื่อภาครัฐให้ความสำคัญและเข้าใจชาวบ้าน และดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ตรงตามความต้องการของชาวบ้านแล้ว จะเป็นการลดช่องว่างในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชนได้เป็นอย่างดี

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 พบข้อเสนอแนะจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการแสดงความ

คิดเห็นของประชาชน ควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในประเด็นข้อสงสัยก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็น 2) ด้านวิธีการประเมิน คือ คณะกรรมการควรลงพื้นที่ประเมินเพื่อให้ได้ผลการทำงานที่แท้จริง และผู้ใหญ่บ้านควรจัดทำบอร์ดแสดงผลงานให้ชาวบ้านตรวจสอบ ก่อนมีการจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็น 3) ด้านเกณฑ์การประเมิน คือ ควรเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน ดูแลทุกข์สุข และส่งเสริมด้านอาชีพแก่ชาวบ้าน 4) ด้านการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ คือ ควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงาน แจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้า พร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานให้นำกลับไปจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเพื่อขอรับการประเมิน ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ช่างต้น สะท้อนมาจากความคิดเห็นของประชาชนที่ต้องการให้เกิดการพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ด้านวิธีการประเมิน ด้านเกณฑ์การประเมิน และด้านการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีความประสงค์ให้หน่วยงานผู้กำกับดูแลได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพัฒนาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกิดการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่ 1) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยและที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานกำนันผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ และในข้อเสนอแนะด้านเกณฑ์การประเมิน ที่พบว่า ในการประเมินควรเพิ่มเติมข้อคำถาม ประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน ดูแลทุกข์สุข และส่งเสริมด้านอาชีพแก่ชาวบ้าน ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภา รุ่งจรัส (2560) ซึ่งได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งนำเสนอข้อคิดเห็นของประชาชนเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบล

เหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไว้ว่า ควรมีการส่งเสริมอาชีพรอง นอกฤดูกาลทำนา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวบ้านเพื่อให้มีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน และเป็นสิ่งที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรได้ให้ความสำคัญ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า พบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ ปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร การไม่เข้าใจภาษาราชการ และปัญหาด้านสายตาของชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุ และปัญหาด้านการจัดทำเอกสารรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมิน ซึ่งไม่เข้าใจวิธีการจัดทำรายงานทำให้ไม่สามารถจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ประกอบการประเมินได้ และได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามก่อนเริ่มการประเมิน คณะกรรมการควรลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานจริง ผู้ใหญ่บ้านควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาหมู่บ้าน และจัดทำบอร์ดแสดงผลงานไว้ และควรมีการจัดทำ ตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้เข้ารับการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) ควรมีส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้มากขึ้น 2) ควรจัดให้มีการอบรมเตรียมความพร้อมในเรื่องของหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินผล และ 3) ควรจัดทำคู่มือรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เข้ารับการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป 1) ควรศึกษาการรับรู้ของประชาชนรวมถึง ปัญหาของการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น และ 2) ควรศึกษาเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ

กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้มาตรฐาน ครอบคลุมตามองค์ประกอบของการประเมิน และสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2560). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาการศึกษาดินแดน.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน. (2559). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 141 ง หน้า 1-3 (23 มิถุนายน 2559).
- วัชรพล มหาไวย. (2564). ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา ประชาชนในพื้นที่ตำบลที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2566 จาก <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/8055/>
- วิภา รุ่งจรัส. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. ใน ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อำเภอหนองพอก. (2563). รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559. ร้อยเอ็ด: ที่ว่าการอำเภอหนองพอก.

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลาง จังหวัดระยอง*

SPORTS TOURISM BEHAVIOR OF TOURISTS IN RAYONG PROVINCIAL STADIUM

พีระวิทย์ รุ่งแสงทิพย์¹, อนันต์ ธรรมชาลัย² และ พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์³

Peerawit Rungseangthip¹, Anan Thamchalai² and Pongsak Phetsatit³

¹⁻²มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹⁻²North Bangkok University, Thailand

Corresponding Author's Email: Peerawit.rung@northbkk.ac.th

Received 2 September 2024; Revised 14 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง โดยใช้สูตรของโคแครน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา และขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว เมื่อพบความแตกต่าง ใช้การทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านความต้องการ มีค่าเฉลี่ยมาก

* พีระวิทย์ รุ่งแสงทิพย์, อนันต์ ธรรมชาลัย และ พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์. (2567). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลาง จังหวัดระยอง. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 118-134. Peerawit Rungseangthip, Anan Thamchalai and Pongsak Phetsatit. (2024). Sports Tourism Behavior of Tourists In Rayong Provincial Stadium. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 118-134.;

ที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความพร้อม ด้านการตอบสนองต่อการตัดสินใจ ด้านเป้าหมาย และด้านการวางแผน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง พบว่า จำแนกปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลตามสถานภาพ ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างต่อสัปดาห์ ประเภทกีฬาที่ใช้บริการ ภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการจำแนกปัจจัยส่วนบุคคลตามเพศ ช่วงอายุ และอาชีพ ภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงกีฬา, พฤติกรรมการท่องเที่ยว, สนามกีฬากลางจังหวัดระยอง

Abstract

This research aimed to study 1) The level of sports tourism behavior of tourists in Rayong Provincial Stadium and 2) To compare sports tourism behavior of tourists in Rayong Provincial Stadium classified by personal factors. Data were collected from sports tourists in Rayong Provincial Stadium using Cochran's formula (1963). The sample group was 400 people selected using a Multi-stage sampling method. In the first step, the quota sampling method was applied, and in the second step, the convenience sampling method was employed. The statistics used in the research included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. When differences were found, the LSD pairwise test was used.

The results of the research revealed that 1) The level of sports tourism behavior of tourists in Rayong Provincial Stadium was at a high level overall. The demand aspect had the highest mean value, followed by the readiness aspect, and then the response to decision-making, goals, and planning, respectively. 2) The results of comparing the level of sports tourism behavior of tourists in Rayong Provincial Stadium showed that classification of personal characteristics by status exhibited a statistically significant difference at the .05 level. The classification by average monthly income, free time per week, and

types of sports participated in demonstrated a statistically significant difference at the .01 level. However, classification by gender, age range, and occupation showed no statistically significant difference.

Keywords: Sports Tourism, Tourist Behavior, Rayong Provincial Stadium

บทนำ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มองเห็นแนวโน้มของ “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา” ที่กำลังมาแรงและด้วยกระแสของประเทศไทยที่มีการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวทั่วโลกมากที่สุดใอาเซียนกว่า 28 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 153 และได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ปัจจุบันการพัฒนาเมืองหรือจังหวัดให้ไปสู่การเป็นเมืองที่มีความยั่งยืนในด้านการท่องเที่ยวถือเป็นหมุดหมายที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้สามารถปกครองตนเองได้อย่างยั่งยืน “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา” (Sport Tourism) จึงเป็นอีกเป้าหมายสำคัญของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งผลักดันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมขีดความสามารถที่หลากหลายทางการท่องเที่ยวให้มีความครบวงจรมากขึ้นเพื่อสอดคล้องกับการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันและกลยุทธ์กระตุ้นความถี่ในการท่องเที่ยวทั้งเมืองหลักและเมืองรอง ซึ่งในยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ ในส่วนของ “การท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาจังหวัดระยอง” จึงถือเป็นการต่อยอดสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ด้วยการสำรวจรากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นของทรัพยากรที่มีอย่างหลากหลาย อีกทั้งนี้ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2566-2570) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “กีฬาพัฒนาคน สังคม และเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจไทย” โดยมีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน โดยพันธกิจที่ 1 มุ่งเน้นให้การกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม และพันธกิจที่ 2 ผลักดันให้การกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ซึ่งในพันธกิจด้านนี้มีความต้องการที่จะยกระดับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาระดับท้องถิ่นสู่อุตสาหกรรมการกีฬาให้มีการเจริญเติบโต มีการพัฒนาสินค้า บริการ นวัตกรรมที่เกี่ยวกับการ

กีฬา กิจกรรมกีฬาเชิงท่องเที่ยว และรายการแข่งขันกีฬาที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

ทั้งนี้การท่องเที่ยวในช่วงที่ผ่านมานับได้ว่ามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ที่ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะตัดสินใจมาท่องเที่ยว ซึ่งทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญ คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ส่งเสริมให้มีกิจกรรม กีฬาและนันทนาการควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว อาจหมายถึงการตั้งค่ายพักหรือจุดแข็งของท้องถิ่นตนเองทั้งในด้านภูมิรัฐศาสตร์ อัตลักษณ์เชิงท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และอาหารพื้นเมือง มาเป็นเป้าหมายในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมด้านกีฬาเพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวอีกทั้งยังเป็นการมอบความรู้ ความสนุกสนาน และเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมพื้นเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเชิงการโปรโมท (Engagement) เพื่อเป็นการบรรลุเป้าหมายที่สำคัญในการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก (กรมการท่องเที่ยว, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นกระแสนิยมและแนวโน้มการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอนาคตที่มีเทรนด์ของการใส่ใจสุขภาพสูงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจังหวัดระยองกำลังขยายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในทุกด้าน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องปรับตัวเพื่อการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างสรรค์โอกาสใหม่ๆในการจัดการแข่งขันกีฬาที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ รวมไปถึงการพัฒนา ปรับปรุงสถานที่ สนามกีฬา และเครื่องออกกำลังกายให้ทันสมัย ปลอดภัย และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวแบบครบวงจร เช่น ที่จอดรถ ห้องอาบน้ำ ร้านอาหาร คาเฟ่ เป็นต้น เนื่องจากที่ผ่านมา “สนามกีฬากลางจังหวัดระยอง” ซึ่งถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สำคัญในจังหวัดระยองที่รองรับ และสนับสนุนการแข่งขันกีฬาควบคู่กับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การจัดมหกรรมการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การจัดกิจกรรมทางการกีฬาให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วม การบริการสาธารณะในด้านสถานที่เพื่อการออกกำลังกาย ฝึกซ้อมกีฬา และพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น แต่สังเกตได้ว่าหลังจากช่วง COVID-19 นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการในสนามกีฬาลดน้อยลง เพราะฉะนั้นการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง เพื่อต้องการทราบถึงระดับพฤติกรรมและเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของ

นักท่องเที่ยวนในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง ให้ได้ซึ่งข้อมูลเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของนักท่องเที่ยวนเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ต่อยอดพัฒนาสถานที่ ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยองเพื่อนำไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและคณะกรรมการบริหารสนามกีฬาากลางจังหวัดระยองใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาสนามกีฬาากลางจังหวัดระยองให้มีความพร้อมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปพร้อมกับการกีฬาต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวนในสนามกีฬาากลาง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวนในสนามกีฬาากลาง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานในการวิจัย

นักท่องเที่ยวนที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวนเชิงกีฬาซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรให้สอดคล้องตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ โคแครน (Cochran, 1963) ได้กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2549: 74) จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่อาจพบความไม่สมบูรณ์ และความครอบคลุมในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวน 400 คน

โดยแบ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 10 กลุ่มตามสถานที่ภายในบริเวณสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างต่อสัปดาห์ และประเภทกีฬาที่ใช้บริการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อม ด้านการวางแผน ด้านเป้าหมาย ด้านความต้องการ ด้านการตอบสนองต่อการตัดสินใจ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Expert Review) ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ มีค่า IOC เท่ากับ 0.95 จึงอาจกล่าวได้ว่า เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาในระดับดี สามารถนำไปวัดผลได้ 2) การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวในพื้นที่สนามกีฬากลางจังหวัดนนทบุรี จำนวน 27 คน จากนั้นนำมาวัดความสอดคล้องภายใน โดยการหาค่าครอนบ์อัลฟา (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 ซึ่งเป็นค่าที่มีความน่าเชื่อถือได้ทางสถิติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามใส่คำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด และยืนยันคำตอบกลับมายังผู้วิจัย โดยลักษณะของคำถามจะเป็นการเลือกตอบ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นแบ่งเป็น 2 ส่วน

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รายคู่ด้วยค่าที (t-test) และการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way analysis of variance) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเลือกทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง ภาพรวม

ข้อความในแบบสอบถาม	\bar{X}	SD.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านความพร้อม	4.22	0.922	มาก
2. ด้านการวางแผน	2.93	0.881	ปานกลาง
3. ด้านเป้าหมาย	3.80	0.727	มาก
4. ด้านความต้องการ	4.24	0.876	มาก
5. ด้านการตอบสนองต่อการตัดสินใจ	4.15	0.776	มาก
ภาพรวม	3.87	0.836	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความต้องการ (ค่าเฉลี่ย = 4.24) รองลงมาได้แก่ ด้านความพร้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.22) ด้านการตอบสนองต่อการตัดสินใจ

(ค่าเฉลี่ย = 4.15) ด้านเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย = 3.80) และด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 2.93) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคล

พฤติกรรมกา รท่องเที่ยวเชิงกีฬา ของนักท่องเที่ยวใน สนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง	เพศ		ช่วงอายุ		สถานภาพ		อาชีพ		รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน		เวลาว่างต่อสัปดาห์		ประเภทกีฬาที่ใช้ บริการ	
	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value	t/F	p-value
1.ด้านความพร้อม	2.072 *	0.039	0.179	0.911	1.22 7	0.220	2.3 56	0.07 1	2030 3.00	0.000	0.118	0.889	0.041	0.997
2.ด้านการวางแผน	0.022	0.982	1.185	0.315	1.77 2	0.077	0.3 86	0.76 3	1.11 7	0.342	0.399	0.672	2.548 *	0.039
3.ด้านเป้าหมาย	0.497	0.619	19.20 6**	0.000	0.75 7	0.450	0.3 63	0.78 0	0.65 2	0.582	93.39 0**	0.000	1.062	0.375
4.ด้านความต้องการ	0.402	0.688	1.201	0.309	1.98 0*	0.048	0.0 81	0.97 0	41.3 01**	0.000	0.138	0.872	34.47 8**	0.000
5.ด้านการตอบสนอง ต่อการตัดสินใจ	0.345	0.731	0.742	0.527	0.22 0	0.826	0.2 13	0.88 8	0.49 9	0.683	0.255	0.775	1.708	0.147
ผลโดยรวม	1.531	0.127	1.887	0.131	2.37 8*	0.018	0.2 96	0.82 9	154. 010*	0.000	8.393 **	0.000	6.902 **	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความพร้อมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความเป้าหมายของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมไปถึงภาพรวมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในทุกด้าน และไม่มี ความแตกต่างกัน
5. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความพร้อม และความต้องการ รวมไปถึงภาพรวมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเวลาว่างต่อสัปดาห์ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความเป้าหมาย รวมไปถึงภาพรวมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านประเภทกีฬาที่ใช้บริการ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านการวางแผนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความต้องการ รวมไปถึงภาพรวมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างต่อสัปดาห์ และประเภทกีฬาที่ใช้บริการ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน มีเพียงแต่ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพเท่านั้น ที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬาากลางจังหวัดระยอง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความต้องการ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่ต้องการจะได้รับการบริการที่ตอบสนองความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา อินทร์พงษ์พันธุ์ (2562)

ได้ทำการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความต้องการด้านสภาพแวดล้อมมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการนักท่องเที่ยวที่มีความสุภาพอ่อนโยน สามารถอธิบายได้ว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมด้านความต้องการต่อแหล่งท่องเที่ยวคล้ายคลึงกัน คาดหวังที่จะให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในและภายนอกสถานที่ท่องเที่ยว ด้านความสะดวกของภายในบริเวณสถานที่ ความปลอดภัยของสถานที่ และอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมไปถึงการมีกิจกรรมหรืออีเว้นท์ทางการกีฬาและการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ส่งผลต่อความน่าสนใจของสภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การควบคุม กำกับ ดูแลในด้านราคาการให้บริการและการบริการที่เหมาะสมควบคู่กันไปก็จะสามารถสร้างความพึงพอใจในแง่ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว รองลงมาในด้านความพร้อม ทั้งนี้เป็นเพราะ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง ด้านความพร้อม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความสามารถในการศึกษาหาข้อมูลและเข้าถึงแหล่งข้อมูลของสนามกีฬา และการเลือกประเภทกีฬาได้ด้วยตนเอง รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการเดินทางมาสนามกีฬาด้วยตนเอง ท่านมีความสามารถจัดสรรเวลาในการเดินทางมาสนามกีฬาและชมการแข่งขันอย่างเพียงพอ การมีสภาพทางร่างกายและจิตใจที่พร้อมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมทางการกีฬา และการเดินทางมายังสนามกีฬาของท่านสามารถมาได้ด้วยความสะดวก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรเชียงกุล; และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงกีฬา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการค้นคว้าหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาด้วยตนเอง นำไปสู่การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ การจัดสรรเวลา และเตรียมความพร้อมในการเดินทาง สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้านความพร้อมชี้ให้เห็นถึงความใส่ใจในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมือนกัน และมีระดับเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพร้อมในการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงกีฬา การที่นักท่องเที่ยวสามารถ

เข้าถึงแหล่งข้อมูลและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานที่และการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้ตรงกับความต้องการและจุดประสงค์ของนักท่องเที่ยว การรับรู้ถึงความพร้อมของนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริม และเสริมสร้างให้เกิดการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาภายในสถานที่ท่องเที่ยวมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมาย เช่น การใช้สื่อสังคมโซเชียลมีเดีย และการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่ตรงตามความสนใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายแตกต่างกัน เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายโดยใช้กีฬาและการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ อายุ อาชีพ ภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง จำแนกตามอาชีพทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน ในส่วนของเพศมีเพียงด้านความพร้อมและอายุมีเพียงด้านเป้าหมาย ซึ่งเป็นเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐริกา ปานมาศ (2561) ได้ทำการศึกษา ความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศแตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามสถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างต่อสัปดาห์ ประเภทกีฬา ภาพรวม มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวิทย์ พันธประวัตติ; และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมติดตามชมการแข่งขันสโมสรฟุตบอลไทยฟุตบอลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือนและสถานภาพที่แตกต่างกัน

ส่งผลให้พฤติกรรมการติดตามชมการแข่งขันสโมสรฟุตบอลไทยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน เนื่องจากรายได้ และภาระทางสังคมที่ไม่เท่ากันทำให้กำลังการซื้อและบริโภคย่อมไม่เท่ากัน สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามรายได้ต่อเดือน และสถานภาพ มีผลให้พฤติกรรมการติดตามชมการแข่งขันสโมสรฟุตบอลไทยฟุตบอลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร หรือพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีของ มิลล์; และมอริสัน (1992) ได้กล่าวไว้ว่า เวลาว่างเพื่อการท่องเที่ยวที่ลดลงส่งผลต่อเป้าหมายในการท่องเที่ยวเนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการสร้างเป้าหมายของการเดินทางท่องเที่ยว

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวถูกขับเคลื่อนโดย “ความต้องการ” ในด้านต่างๆ เช่น ความคาดหวังในเรื่องความปลอดภัยของสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน อุปกรณ์และกิจกรรมกีฬาที่ทันสมัยหลากหลาย และค่าบริการที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้สามารถตอบสนองแรงจูงใจและพฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้เป็นอย่างดี โดยช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะเข้ามาใช้บริการในสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรมกีฬาเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา อินทร์พงษ์พันธุ์ (2562) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงกีฬาของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ความสุภาพของผู้ให้บริการ ความทันสมัยของเครื่องมือ ช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวก และการส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประสบการณ์ที่ดีและกระตุ้นการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬา

พฤติกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง ให้ความสำคัญในด้าน "ความพร้อม" โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวเพศหญิง ซึ่งให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมมากกว่าเพศชาย โดยพวกเขามีความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูล และเข้าถึงแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสนามกีฬา เพื่อใช้ในการตัดสินใจเดินทางและ

เลือกกิจกรรมกีฬาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชร เวียงกุล; และเทิดชาย ช่วยบำรุง (2562) พบว่า นักท่องเที่ยวเพศหญิงส่วนใหญ่เข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram และ Youtube ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพร้อมในการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงกีฬา การที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานที่และการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้ตรงกับความต้องการและจุดประสงค์ของนักท่องเที่ยว การรับรู้ถึงความพร้อมของนักท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ ภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ร้อยละ 67.70 ภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะในด้านความต้องการ ที่สะท้อนให้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อสถานที่ที่มีความปลอดภัย อุปกรณ์กีฬาที่มีความทันสมัย สิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ สถานที่ที่มีความสะอาด มีกิจกรรมที่หลากหลาย และราคาการเข้าใช้บริการที่มีความเหมาะสมและคุ้มค่า มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐริกา ปานมาศ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศแตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่า มีเพียงสถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง จำแนกปัจจัยส่วนบุคคลตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านความพร้อม และด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมไปถึงภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวิทย์ พันธประวัติ; และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดตามชมการแข่งขันสโมสร

ฟุตบอลไทยฟุตบอลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และพบว่า ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมการติดตามชมการแข่งขันสโมสรฟุตบอลไทยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน เนื่องจากรายได้ที่ไม่เท่ากันทำให้กำลังการซื้อและบริโภคย่อมไม่เท่ากัน

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง จำแนกปัจจัยส่วนบุคคลตามเวลาว่างต่อสัปดาห์ ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านเป้าหมาย รวมไปถึงภาพรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับทฤษฎีของ มิลล์; และมอริสัน (1992) ได้กล่าวไว้ว่า เวลาว่างเพื่อการท่องเที่ยวที่ลดลงส่งผลต่อเป้าหมายในการท่องเที่ยวเนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการสร้างเป้าหมายของการเดินทางท่องเที่ยว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลาง จังหวัดระยอง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความต้องการ ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความพร้อม ด้านการตอบสนองต่อการตัดสินใจด้านเป้าหมาย และด้านการวางแผน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง เมื่อจำแนกปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลตามสถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เวลาว่างต่อสัปดาห์ ประเภทกีฬาที่ใช้บริการ ภาพรวมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นงานวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการให้บริการจากสนามกีฬากลางจังหวัดระยองในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้างการท่องเที่ยวให้ตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการจัดกิจกรรมหรือการประชาสัมพันธ์โปรโมตตามกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้กลยุทธ์การตลาดที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจแตกต่างกัน และการออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจและดึงดูดทั้งบุคคลที่มีสถานภาพโสดและบุคคลที่มีครอบครัว เช่น การจัดการแข่งขันที่สามารถเข้าร่วมเป็นครอบครัว หรือกิจกรรมสำหรับคู่รัก

1.2 ควรมีจัดกิจกรรมในหลายระดับราคาและทบทวนราคาการให้บริการในแต่ละประเภทกีฬาให้มีความเหมาะสมเพื่อให้สามารถเข้าถึงได้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมฟรีหรือกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายต่ำร่วมกับกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายสูง

1.3 ควรมีการวางแผนจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่มีความสะดวกสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีเวลาว่างแตกต่างกัน เช่น การจัดกิจกรรมในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และในวันธรรมดาให้เหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย

1.4 เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความนิยมของประเภทกีฬา และการจัดแข่งขันหรือเวิร์กช็อปเกี่ยวกับฟิตเนส หรือในกีฬาที่ได้รับความนิยมสูง เช่น ฟุตบอล, เทนนิส, แบดมินตัน และว่ายน้ำ เป็นต้น

1.5 สนามกีฬากลางจังหวัดระยองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริม และเสริมสร้างให้เกิดการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาภายในสนามกีฬากลางจังหวัดระยอง มุ่งเน้นการตลาดเป้าหมายใช้กลยุทธ์การตลาดที่ตรงกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย โดยอิงจากข้อมูลทางสถิติ เช่น การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย และการจัดกิจกรรมโปรโมทที่ตรงตามความสนใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายแตกต่างกัน เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย รวมถึงเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ใกล้เคียงโดยใช้กีฬาและการท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อน

1.6 สนามกีฬากลางจังหวัดระยองควรมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในและภายนอกสนามกีฬา ด้านความสะอาดของสถานที่ภายในบริเวณสนามกีฬา ความปลอดภัยของสถานที่ และอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกายต่างๆ รวมไปถึงการมีกิจกรรมหรืออีเว้นท์ทางการกีฬาที่หลากหลายส่งผลต่อความน่าสนใจของสภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การควบคุม กำกับ ดูแลในด้านราคาการให้บริการและการบริการที่เหมาะสมควบคู่กันเพื่อสร้างความพึงพอใจในแง่ความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.7 ควรมีศึกษาและเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเพื่อสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนานโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬารวมถึงหน่วยงานท้องถิ่นและผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลจาก

การวิจัยไปใช้ในการวางแผนธุรกิจและการจัดกิจกรรมกีฬาในอนาคตต่อไปได้ อาทิเช่น การวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางในแต่ละช่วงเวลาหรือแต่ละช่วงของฤดูกาล การวางแผนพัฒนาด้านบริการการท่องเที่ยวและการตลาด การวางแผนและป้องกันการเกิดปัญหารวมถึงการวางแผนและพัฒนาด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้ความสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิจัยถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการภายในสนามกีฬากลางจังหวัดระยองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เช่น ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในจังหวัดระยองถึงความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก และคุณภาพของกิจกรรมที่จัดขึ้น หรือ สำรวจความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริการและกิจกรรมที่จัดขึ้นในอนาคต เป็นต้น

2.2 ควรมีการสำรวจและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในช่วงเวลาต่างๆ ของการจัดกิจกรรมกีฬาเพิ่มเติม นำไปประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากหน่วยงานท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และบูรณาการการเปรียบเทียบข้อมูลกับการวิจัยที่ผ่านมาในจังหวัดอื่นๆ ที่มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถสร้างแรงจูงใจและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวภายในและบริเวณโดยรอบสนามกีฬากลางจังหวัดระยองได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 การสำรวจความต้องการเพิ่มเติม ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมในด้านความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในกีฬาชนิดต่างๆ เพื่อสร้างความหลากหลายของกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในสนามกีฬา ควบคู่ไปกับการทำการศึกษการสร้างแบรนด์จังหวัดระยอง ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2566 – 2570) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 22 มิถุนายน 2567 จาก <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/140D075S0000000002700.pdf>
- กรมการท่องเที่ยว. (2567). 7 นโยบายขับเคลื่อนท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรุงเทพฯ. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.dot.go.th/news/manager/detail/7387>
- ณัฐริกา ปานมาศ. (2561). ความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทางน้ำในเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต การสื่อสารเชิงกลยุทธ์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นพวิทย์ พันธประวัติ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดตามชมการแข่งขันสโมสรฟุตบอลไทยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 25(1), 178-191.
- วัชระ เชียงกุล และเทิดชาย ช่วยบำรุง. (2562). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของท่องเที่ยวเชิงกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 8(1), 92-107.
- วิทยา อินทร์พงษ์พันธุ์. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของประเทศไทย. วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(1), 45-57.
- Cochran, W.G. (1953). Sampling Techniques. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Mill, R. & Morrison, A. M. (1992). The Tourism System.: and Introductory Text. New Jersey: Prince-Hall International Inc.

พฤติกรรมการเล่นโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ*

THE GAMBLING BEHAVIOR OF ELDERLY PEOPLE WHO RECEIVE ELDERLY ALLOWANCES

สมรักษ์ งอกวงษ์¹ และ ฌาน เรืองธรรมสิงห์²

Somrak Ngokwong¹ and Charles Ruangthamsing²

¹⁻²วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹⁻²College of Local Administration, Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author's Email: Somrak_n@kkumail.com

Received 13 September 2024; Revised 9 October 2024; Accepted 30 October 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอนครพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการลดผลกระทบจากการเล่นโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอนครพนม จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ค่าความถี่แบบแจกแจง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเล่นโชคหลายรูปแบบ โดยมองว่าการเล่นโชคและการพนันเป็นสิ่งเดียวกัน แต่การซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการพนัน ในขณะที่การพนันชนิดอื่นยังถูกมองว่าเป็นการพนัน ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงการพนันได้ง่ายในบริเวณใกล้บ้าน สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานของการพนันในชีวิตประจำวัน โดยเฉลี่ยใช้เงินในการเล่นโชค 702 บาทต่อเดือน กลุ่มอายุ 60-69 ปีมีการใช้เงินสูงสุดที่ 726 บาทต่อเดือน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงมีแนวโน้มเล่นการพนันมากกว่าผู้ชาย

* สมรักษ์ งอกวงษ์ และ ฌาน เรืองธรรมสิงห์. (2567). พฤติกรรมการเล่นโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ.

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(5), 135-155.

Somrak Ngokwong and Charles Ruangthamsing. (2024). The Gambling behavior of elderly people who receive elderly allowances. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 135-155.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.36>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

โดยมองว่าตนมีโชคและมีโอกาสชนะพนัน 2) ผู้สูงอายุมีทัศนคติว่าการเสี่ยงโชคคือการลงทุนอีกประเภทหนึ่ง แม้จะมีความเสี่ยง โดยมองว่าการเสี่ยงดวงเป็นการทดสอบความฝันและใช้ทรัพย์สินในการเติมฝัน เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการเปิดเสรีการพนันในพื้นที่ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยเนื่องจากกังวลว่าจะก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรม การเสพติดการพนัน การกู้เงินนอกระบบ และปัญหาทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม บางส่วนเห็นว่าการเปิดเสรีอาจสร้างอาชีพและรายได้ให้กับรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ แต่ยังคงมีความกังวลว่าการเปิดเสรีการพนันจะไม่ช่วยเพิ่มรายได้ของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ และอาจทำให้สังคมเผชิญกับปัญหามากขึ้น

คำสำคัญ: เบี้ยผู้สูงอายุ, พฤติกรรมการเล่นการพนันของผู้สูงอายุ , การพนัน

Abstract

The purposes of this study included the following: 1) Study the gambling behavior of elderly individuals receiving the old-age allowance in Kuruku Subdistrict, Mueang Nakhon Phanom District, Nakhon Phanom Province, and 2) Gather opinions and suggestions to reduce the impact of gambling among these elderly individuals. The study employs a quantitative approach, using questionnaires to collect data from 266 respondents. The data was analyzed using descriptive statistics and frequency distribution analysis.

The research revealed these results: 1) Most elderly individuals engage in various forms of gambling, viewing gambling and lottery as the same. However, government-regulated lottery tickets are not considered gambling, while other types of gambling are. The elderly can easily access gambling services near their homes, reflecting how gambling has blended into daily life. On average, they spend 702 baht per month on gambling, with the 60-69 age group spending the most at 726 baht per month. It was also found that women are more likely to gamble than men, believing they are lucky and have a chance to win. 2) The elderly perceive gambling as another form of investment, despite its risks, seeing it to test their dreams and use their assets for betting. When asked about legalizing gambling in their area, the majority opposed the

idea, fearing it would lead to social problems such as crime, gambling addiction, informal loans, and economic difficulties. However, some believe that legalization could create jobs and generate revenue for the government to develop the country. Despite this, some concerns legalizing gambling may not significantly increase government revenue and could lead to more social issues.

Keywords: Elderly allowance, Gambling behavior of the elderly, Gambling

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ตั้งแต่ปี 2564 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) โดยประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นจะทำให้เกิดภาวะการเลี้ยงดูของครอบครัวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่เคยทำงานในระบบราชการเนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุดังกล่าวจะมีเงินบำเหน็จบำนาญหลังเกษียณอายุการ ซึ่งทำให้กลุ่มผู้สูงอายุดังกล่าวไม่มีรายได้หลักเป็นของตนเอง ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากลูกหลาน โดยทางรัฐบาลไทยได้มีนโยบายในการจ่ายเงินเบี้ยผู้สูงอายุเป็นแบบขั้นบันไดโดยเริ่มตั้งแต่อายุ 60-70 ปี ได้รับ 600 บาท อายุ 70-80 ปี ได้รับ 700 บาท อายุ 80-90 ปี ได้รับ 800 บาท และตั้งแต่อายุ 90 ปีขึ้นไปจะได้รับ 1,000 บาท ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาแจกจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุสำหรับผู้สูงอายุในปัจจุบันสามารถรับได้โดย 4 วิธีการ คือ (1) การรับเงินสดด้วยตนเอง (2) มอบอำนาจให้ผู้อื่นมารับแทน (3) รับโดยการโอนเข้าบัญชีธนาคาร และ (4) รับโดยโอนเข้าธนาคารของผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งในปัจจุบันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรให้แก่ผู้สูงอายุให้ได้รับสวัสดิการอย่างถูกต้องเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพโครงการ e-payment โดยในปี 2558 ทางภาครัฐเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบ อิเล็กทรอนิกส์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังได้ริเริ่มผลักดันแนวคิดนี้

ในปัจจุบันสังคมไทยการเสี่ยงโชคนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของความบันเทิง มีความเกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชคมีรากฐานในประเพณีและวัฒนธรรมของชนชาติมากมาย เช่น พบการเล่นหวยในประเทศมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 ของกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นประเพณีที่ยังคงอยู่ในปัจจุบันการเสี่ยงโชคยังมีการกำหนดกิจกรรมเสี่ยงโชคต่าง ๆ ในวัฒนธรรมไทย ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนาหรือสังคม และมักมีการนำมาใช้เพื่อบรรเทา

ความเครียดหรือหาความสบายใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสวดมนต์หรือการลงทุน ในการพิมพ์หนังสือมงคล การเสี่ยงโชคมีรากฐานในวัฒนธรรมไทยมาก่อนแม้กระทั่งยุค ประวัติศาสตร์โบราณและมีความหลากหลายในรูปแบบและสิ่งที่เสี่ยงโชคมากมายในปัจจุบันใน ชุมชนไทย พฤติกรรมการเสี่ยงโชคของคนไทยมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคน แต่ มักมีแนวโน้มที่จะมีกิจกรรมเสี่ยงโชคที่ได้รับความนิยม เช่น การเสี่ยงเดิมพัน, การเล่นหวย, การเล่นเกมพนันออนไลน์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคาสีโน นอกจากนี้ การเสี่ยงโชคยังมี หลายรูปแบบเช่นการลงทุนในตลาดหุ้นและตลาดทุนรวม โดยมีผู้ที่รู้จักการลงทุนและมีความ เข้าใจเกี่ยวกับการเสี่ยง และผู้ที่เข้ามาเล่นเสี่ยงโชคโดยไม่มีความรู้เกี่ยวกับการลงทุนอย่างลึกซึ้ง พฤติกรรมการเสี่ยงโชคของคนไทยมีผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจได้ตามแต่ละกรณี และ ควรถูกดูแลและควบคุมให้เหมาะสมตามกฎหมายและหลักจริยธรรมของสังคมในที่สุดการเสี่ยง โชคมีผลกระทบทางเศรษฐกิจในประเทศไทย การขายตราสารหวยสร้างรายได้ให้กับรัฐบาล และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในหลายด้าน แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นที่มาของปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับการพนันชนิดต่าง ๆ และสร้างความกังวลในด้านความรับผิดชอบทางการเงิน การเสี่ยงโชค ของคนไทยมีที่มาที่มีความลึกซึ้งในวัฒนธรรมและมีความสำคัญในชีวิตประจำวัน แม้ว่ามันจะมี ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่ซับซ้อนในบางกรณี การบริหารจัดการและควบคุมการ เสี่ยงโชคเป็นสิ่งสำคัญเพื่อความมั่นคงและความสุขในชีวิตของคนไทยผู้สูงอายุ

อีกทั้งสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ผู้สูงอายุบางกลุ่มหันมาเล่นพนันหรือเสี่ยงโชคเพื่อหา เงินเสริม หรือเพื่อความบันเทิง ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยรวม ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกุรุคุ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีการอยู่อาศัยในตำบลกุรุคุ ตั้งอยู่ในจังหวัดนครพนม ซึ่งอยู่ติดกับชายแดนประเทศลาว

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับ เบี้ยผู้สูงอายุ ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจกับพฤติกรรมการเสี่ยงโชคของ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุอีกทั้งหากเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้และได้รับการ พึ่งพิงจากครอบครัวและภาครัฐการนำเงินที่มีอยู่อย่างจำกัดไปใช้ในการเสี่ยงโชคหรือการพนัน ต่างๆอาจจะส่งผลตามมาหลาย ๆ ด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางการลดผลกระทบจากการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมภายนอกของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคือ ในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม เนื่องจากจังหวัดนครพนมมีสภาพสังคมที่เป็นชนบทและสังคมเมืองมีความชัดเจนในวิถีชีวิตของประชากรและเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ถูกกล่าวถึงเรื่อง การพนันมากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุจากทางรัฐบาลโดยอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม รวมทั้งสิ้น 862 คน (กรมการปกครอง, 2567)การกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นตัวแทนประชากร ใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1790) โดยมีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 266 คน

โดยสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$S = \frac{x^2 N p (1-p)}{(N-1)e^2 + x^2 p (1-p)}$$

$$S = \frac{(3.841)(862)(0.5)(1-0.5)}{(861)(0.05^2) + (3.841)(0.5)(1-0.5)}$$

กำหนดให้

- S = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 X = ระดับความเชื่อมั่น (%) (ค่าไคสแควร์)
 p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร
 N = จำนวนประชากรที่ศึกษา
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน (%)

S = 265.92

S ≈ 266

วิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกถึงพฤติกรรมกรรมการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกของผู้ทำวิจัย โดยเลือกแบบสอบถามจากผู้เต็มใจในการให้ข้อมูล เพื่อให้วิจัยในครั้งนี้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการเสี่ยงโชค ได้แก่ ทัศนคติความรู้สึกร่วมบุคคล ทัศนคติต่อรูปแบบการเสี่ยงโชคและทัศนคติต่อด้านราคา/ผลตอบแทน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชค ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัวต่อการเสี่ยงโชค การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการเสี่ยงโชค และผลกระทบจากการเสี่ยงโชค เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการทางสถิติ คือ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ เพื่อศึกษาเรื่องพฤติกรรมทัศนคติของการเสี่ยงโชคในผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม และ การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล และ พฤติกรรมการเล่นการพนัน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (α) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็นการทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร โดยค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปร เพื่อสรุปได้ว่าตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันหรือขึ้นอยู่กับกันหรือไม่ หรือเพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ของสมมติฐานข้างต้น โดยจะนำมาประยุกต์ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

(H₀) : ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล (เพศและอายุ) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นการพนัน (การเคยเล่นการพนันและอัตราการเล่นการพนัน)

(H₁) : ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล (เพศและอายุ) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นการพนัน (การเคยเล่นการพนันและอัตราการเล่นการพนัน)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ มีผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะของประชากรที่ตกเป็นตัวอย่าง

ในการศึกษารั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูคู อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งแสดงข้อมูลลักษณะประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ตารางที่ 1 สรุปได้ว่าตัวอย่างที่ได้ทำการเลือกมาเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.6) มากกว่าชาย (ร้อยละ 30.4) ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 79 ปี คิดเป็นร้อยละ 89.5 โดยกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 60 – 69 ปีเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 70 – 79 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.2 ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.2 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้สูงกว่า 10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 2.3 โดยอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบมากที่สุดคือเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 32.7

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

ข้อมูลทั่วไป	ค่าตัวแปร (Values)	N = 266	ร้อยละ
เพศ	ชาย	84	30.4
	หญิง	182	69.6
ช่วงอายุ	อายุ 60 - 69 ปี	163	61.3
	อายุ 70 - 79 ปี	75	28.2
	อายุ 80 - 89 ปี	25	9.4
	อายุมากกว่า 90 ปี	3	1.1
อาชีพ	ว่างงาน	87	32.7
	แม่บ้าน	35	13.2
	เกษตรกร	118	44.4

	รับจ้างทั่วไป	12	4.5
	ค้าขาย	2	0.8
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	4.5
รายได้	ต่ำกว่า 1,000 บาท	66	24.8
	1,000 - 5000 บาท	174	65.4
	5,000 - 10,000 บาท	20	7.5
	10,000 - 15,000 บาท	3	1.1
	15,000 - 20,000 บาท	2	0.8
	20,000 บาทขึ้นไป	1	0.4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติ พฤติกรรม การยอมรับต่อการเสี่ยงโชค

เมื่อวิเคราะห์ถึงทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการพนันกับการเสี่ยงโชคและพฤติกรรมการเล่นการในซื่อสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน การพนันบอล การแข่งพนันม้า การเล่นเกมพนันในบ่อน และการพนันมวย ต่อไปนี้ทั้งหมดจะเรียกว่า การเสี่ยงโชค ตามความเห็นของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างเราจะตัวเลขทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการพนันกับการเสี่ยงโชค โดยกลุ่มตัวอย่างยังให้เหตุผลว่าการพนันและการเสี่ยงโชคเป็นสิ่งที่เหมือนกันเนื่องจากการเสี่ยงดวงและการเสี่ยงโชคของบุคคลทั่วไปและการลงทุนในระยะสั้น โดยพบว่าผู้สูงอายุที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างเคยเสี่ยงโชคจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 62.4 ผู้สูงอายุที่ไม่เคยเสี่ยงโชคจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 ซึ่งสามารถคิดเป็นสัดส่วนของผู้เล่นเกมพนันกับที่ไม่เล่นเกมพนันมีสัดส่วน 62:38 ในกลุ่มผู้เคยเสี่ยงโชคพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 60 – 69 ปี ส่วนกลุ่มผู้ที่ไม่เคยเล่นเกมพนันพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง อายุระหว่าง 65 – 70 ปี แสดงดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่าง การ
เสี่ยงโชคกับการพนันและพฤติกรรมการเสี่ยงโชค ของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	ทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่าง การเสี่ยงโชคกับการพนัน				พฤติกรรมการเสี่ยงโชค			
	เหมือนกัน		ไม่เหมือนกัน		ไม่เคยเล่น		เคยเล่น	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	73	86.9	11	13.1	28	33.3	56	66.7
หญิง	169	92.9	13	7.1	72	39.6	110	60.4
รวม	242	91.0	24	9.0	100	37.6	166	62.4
Test	Sig = 0.115, α = 0.05				Sig = 0.330, α = 0.05			

ผลการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญ(α) เท่ากับ 0.05 ของตารางที่ 2 พบว่าทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการเสี่ยงโชคกับการพนัน นั้นมีค่า Sig = 0.115 ซึ่งมีค่ามากกว่า α นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ เพศของกลุ่มตัวอย่างมีความทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการเสี่ยงโชคกับการพนันที่ไม่แตกต่างกัน และในพฤติกรรมการเสี่ยงโชคนั้นมีค่า Sig = 0.330 ซึ่งมีค่ามากกว่า α นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ เพศของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเสี่ยงโชคไม่แตกต่างกัน จากนั้นนั้นได้ทำการศึกษาค่าทางสถิติของ ตารางที่ 3 พบว่าทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการเสี่ยงโชคกับการพนัน นั้นมีค่า Sig = 0.217 ซึ่งมีค่ามากกว่า α นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมีความทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่างการเสี่ยงโชคกับการพนันที่ไม่แตกต่างกัน และในพฤติกรรมการเสี่ยงโชคนั้นมีค่า Sig = 0.854 ซึ่งมีค่ามากกว่า α นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 คือ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเสี่ยงโชคไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่าง
การเสี่ยงโชคกับการพนันและพฤติกรรมความเสี่ยงโชค ของกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงอายุ (ปี)	ทัศนคติต่อความแตกต่างระหว่าง การเสี่ยงโชคกับการพนัน				พฤติกรรมความเสี่ยงโชค			
	เหมือนกัน		ไม่เหมือนกัน		ไม่เคยเล่น		เคยเล่น	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
60 – 69	152	93.3	11	6.7	65	39.9	98	60.1
70 – 79	68	90.7	7	9.3	25	33.3	50	66.7
80 – 89	21	84.0	4	16.0	9	36.0	16	64.0
> 90	1	33.3	2	66.7	1	33.3	2	66.7
รวม	242	91.0	24	9.0	100	37.6	166	62.4
χ^2 test	Sig =0.217, α =0.05				Sig =0.854, α =0.05			

เมื่อนำเอาผู้ที่เคยเสี่ยงโชคทั้งหมดมาวิเคราะห์ดูว่าในจำนวนนี้มีทัศนคติต่อการเสี่ยงโชค โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ อาชีพ และรายได้ ในการวิเคราะห์ในประเด็นนี้จะทำการแยกแยะและเปรียบเทียบให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมองว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทเป็นการพนันหรือไม่แสดงไว้ในตารางที่ 4 โดยสรุปได้ดังนี้จากการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ ต่างมีมุมมองที่คล้ายคลึงกันซึ่งมองว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการจัดจำหน่ายแบบถูกต้องตามกฎหมายไม่เป็นการพนัน แต่มองว่าการพนันชนิดอื่นเป็นการพนัน นอกจากนี้ยังไม่พบความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบจากมุมมองในด้านอาชีพ และรายได้

จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ถึงจำนวนเงินของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเสี่ยงโชคในแต่ละเดือน มากน้อยเพียงใดก็จะพบว่าจำนวนเงินเฉลี่ยในการเสี่ยงโชคในแต่ละเดือนจำนวน 702 บาท ซึ่งพบว่าช่วงอายุที่มีจำนวนเงินเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละครั้งคือ 60 - 69 ปี จำนวนเงินเฉลี่ย 726 บาท ต่อเดือน รองลงมาคือ ช่วงอายุ 80 – 89 ปี จำนวนเงินเฉลี่ย 682 บาทต่อเดือน แสดงดังภาพที่ 1 เหตุผลหลักที่สนับสนุนของการเสี่ยงโชคในผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นแหล่งรายได้เสริม เป็นการลงทุนอย่างง่ายได้รับผลตอบแทนที่สูง ที่น่าสนใจจะเห็นได้ว่าเมื่อนำเอาค่าเฉลี่ยจำนวนเงินในการเล่นในแต่ละเดือนไปเปรียบเทียบกับเงินเบี้ยผู้สูงอายุที่ทางรัฐบาลได้ให้กับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงอายุจะพบว่าในช่วงอายุ 60 - 69 ปี จะได้รับเงินเบี้ย 600 บาทแต่จำนวนเงินเฉลี่ยที่นำไปเสี่ยงโชคจะอยู่ที่ 726 บาท ซึ่งมากกว่าจำนวนเงินเบี้ยผู้สูงอายุที่ทางภาครัฐได้

มอบให้กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเงินที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากทางภาครัฐจะนำมาใช้ในการใช้ในการเสี่ยงโชคก็เป็นได้

ตารางที่ 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่มองว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน เป็นการพนันเปรียบเทียบกับการเล่นประเภทต่างๆ โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์		สลากกินแบ่งรัฐบาล	หวยใต้ดิน	หวยออสมลิ้น	หวย 3กส.	หวยหุ้น	หวยมาเลย์/ลาว	หวยโปง	พนันฟุตบอล	ไฟ/ไฮโด	ม้าแข่ง	มวยหรือตู้มวย	สโกล์/ชนไก่	ก๊ตปลา
เพศ	ชาย	2.4	98.8	4.8	7.1	67.9	64.3	59.5	83.3	84.5	83.3	83.3	83.3	83.3
	หญิง	1.1	97.3	6.6	4.9	66.5	52.7	53.3	76.4	76.9	73.1	73.1	74.7	72.0
อาชีพ	ว่างงาน	2.3	97.7	11.5	10.3	74.7	59.8	59.8	82.8	82.8	80.5	80.5	81.6	79.3
	แม่บ้าน	*	94.3	*	*	77.1	40.0	40.0	60.0	62.9	51.4	51.4	51.4	51.4
	เกษตรกร	1.7	98.3	2.5	2.5	52.5	56.8	55.9	77.1	78.0	76.3	76.3	78.0	75.4
	รับจ้างทั่วไป	*	**	*	18.2	90.9	45.5	18.2	90.9	90.9	90.9	90.9	90.9	90.9
	ค้าขาย	*	**	**	*	**	**	**	**	**	**	**	**	**
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	*	**	8.3	8.3	**	75.0	83.3	**	**	**	**	**	**
รายได้ (บาท)	< 1,000	*	97.0	7.6	6.1	60.6	59.1	62.1	81.8	81.8	81.8	81.8	81.8	80.3
	1,000-5000	2.3	97.7	5.7	5.7	70.1	54.6	53.4	78.2	79.3	74.7	74.7	76.4	74.1
	5,000-10,000	*	**	*	*	60.0	60.0	50.0	75.0	80.0	75.0	75.0	75.0	75.0
	10,000-15,000	*	**	*	*	**	**	66.7	**	66.7	**	**	**	**
	15,000-20,000	*	**	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	> 20,000	*	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**

หมายเหตุ * น้อยกว่าร้อยละ 1.0 ** ร้อยละ 100.0

เมื่อนำผู้ที่เคยเสี่ยงโชคอย่างใดอย่างหนึ่งมาวิเคราะห์ดูว่าบุคคลเหล่านั้นไปเสี่ยงโชคได้ด้วยวิธีการใดบ้าง จะเห็นได้ว่าผู้ที่เคยเล่นส่วนใหญ่สามารถหาวิธีการเสี่ยงโชคด้วยวิธีการต่างๆ ที่ตนเองพึงประสงค์ได้ภายในชุมชนที่ตนเองมากถึงร้อยละ 82.3 และรองลงมาคือทางโทรศัพท์ ร้อยละ 10.1 แสดงภาพที่ 2 ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงบริการได้ ณ สถานที่ใกล้เคียงกับครัวเรือนที่ตนเองอาศัยอยู่ แสดงให้เห็นถึงความสะดวกและกลยุทธ์ทางการตลาดที่ทางผู้ให้บริการการพนันต่างๆ ซึ่งกลมกลืนไปกับชีวิตประจำวันของประชาชน และที่น่าสนใจ คือ เมื่อนำมาวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์แล้วจะพบว่าแหล่งบริการบางประเภทดำเนินการโดยมีค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่ำมาก เช่น ไม่จำเป็นต้องมีสำนักงานที่ตายตัว

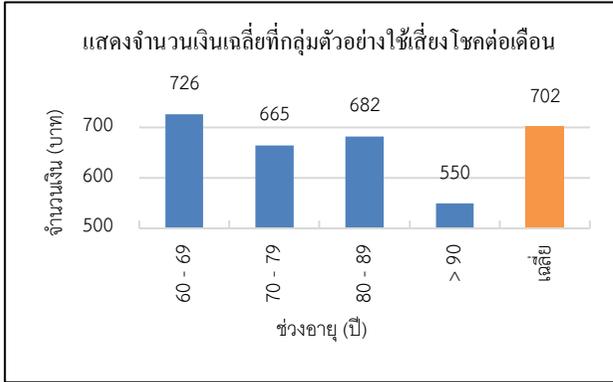

สามารถดำเนินงานได้โดยใช้ครัวเรือนหรือสถานที่ทำงานทั้งที่เป็นส่วนงานราชการหรือสำนักงานเอกชนเป็นสถานประกอบการที่แฝงอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้ให้บริการและผู้ซื้อบริการ เพราะทั้งสองฝ่ายต่างมีทัศนคติหรือมุมมองว่าเป็นการร่วมมือกันเพื่อเพิ่มโอกาสในชีวิตที่จะมีฐานะหรือผลตอบแทนที่คั่นั่นเอง ผลจากการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) ที่ระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ 0.05 ของตารางที่ 5 พบว่าช่วงของเงินที่ใช้ในการเลี้ยงชีพนั้นมีค่า Sig = 0.185 ซึ่งมีค่ามากกว่า α นั่นคือยอมรับสมมุติฐาน H_0 คือ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมีการใช้เงินเล่นการพนันที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุและช่วงของจำนวนเงินที่เลี้ยงชีพในแต่ละเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

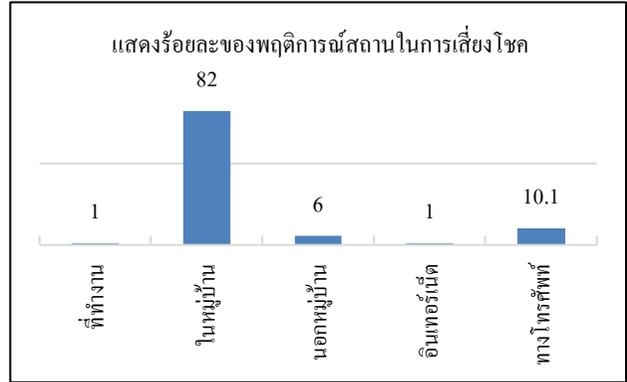
ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนเงิน (บาท)											
	< 600		600 - 700		700 - 800		800 -900		900 -1000		>1000	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
60 – 69	32	37.6	10	6.3	9	5.6	21	13.1	12	7.5	13	8.1
70 – 79	23	14.4	1	0.6	7	4.4	5	3.1	1	0.6	7	4.4
80 – 89	7	4.4	1	0.6	2	1.3	3	1.9	2	1.3	2	1.3
> 90	0	0.0	1	0.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	0.6
รวม	62	38.8	13	8.1	18	11.3	29	18.1	15	9.4	23	14.4
test	Sig =0.185 , α =0.05											

จากการสอบถามถึงมูลเหตุจูงใจในการเลี้ยงชีพของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกรูรุด อำเภอมะนัง นครพนม จังหวัดนครพนม เมื่อทำการเรียงลำดับ 3 ลำดับแรก พบว่า (1) ผู้สูงอายุมีมูลเหตุจูงใจมาจากคิดว่าเป็นการเลี้ยงชีพ คิดเป็นร้อยละ 70.4 (2) เพื่อเป็นการทดสอบความฝันของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 28.6 และ (3) เป็นการหารายได้เสริม คิดเป็นร้อยละ 18.9 แสดงดังตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่างยังให้ความเห็นอีกว่าถ้าตนเองมีการถูกรางวัลหรือได้รับเงินจากการเล่นการพนันจะนำเงินเอาไว้ใช้จ่ายเจ็บป่วย เอาไว้ชำระหนี้สินที่ตนเองมีอยู่ บริจาควัดทำบุญตามกำลัง ทำบ้าน ปรับปรุงบ้านของตนเอง ผักเก็บบอมนไว้ใช้ในอนาคตเป็นต้น

ภาพที่ 1

แสดงจำนวนเงินเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างใช้เล่นการพนันต่อเดือน

ภาพที่ 2

แสดงร้อยละของพฤติกรรมสถานในการเสี่ยงโชค

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละมูลเหตุจูงใจในการเล่นพนันของกลุ่มตัวอย่างที่เล่นการพนัน

ลำดับ	มูลเหตุจูงใจในการเล่นพนัน	จำนวน	ร้อยละ
1	เป็นธุรกิจ/อาชีพ	2	1.0
2	เป็นการหารายได้เสริม	39	18.9
3	เป็นการเสี่ยงโชค	145	70.4
4	เพื่อความบันเทิง	9	4.4
5	ประสบการณ์ชีวิต	5	2.4
6	แหล่งที่เล่นอยู่ใกล้ๆ	2	1.0
7	คิดว่ามีโอกาสชนะมากกว่า	2	1.0
8	คิดว่าเป็นปกติของคนทั่วไป	30	14.6
9	ทดสอบความฝัน	59	28.6
10	อื่นๆ	27	13.1

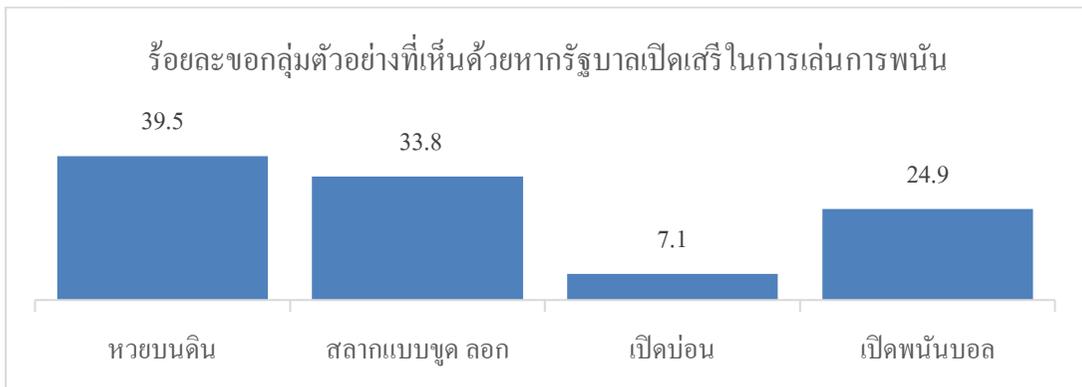
หมายเหตุ ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างหากรัฐบาลเปิดเสรีในการเล่นการพนันในพื้นที่

ในการสำรวจของผู้วิจัยในครั้งนี้ ยังได้สอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในประเด็นแรกว่า “รัฐบาลควรจะมีนโยบายอย่างไรกับการพนัน และการพนันบอล” ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณร้อยละ 40 เห็นด้วยหากมีการนำหวยบนดินกลับมาอีกครั้งและประมาณร้อยละ 30 เห็นด้วยหากมีการจำหน่ายสลากแบบชุด ลอก โดยมีเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจและผู้ที่มีความพร้อมในการเล่นการพนัน และจะทำให้ขบวนการขายหวยใต้ดินที่ผิด

กฎหมายหายไปและยังเป็นการสนับสนุนให้นำเงินไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศ และประมาณ ร้อยละ 25 เห็นด้วยเช่นเดียวกันว่ารัฐควรเปิดให้มีการพนันบอลและบ่อน ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้ให้ความเห็นว่าหากมีการเปิดเสรีกับการพนันชนิดต่างๆ ภายในชุมชนของตนเองและอยากให้มีการแก้กฎหมาย ดังภาพที่ 3 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยกับการเปิดเสรีการพนันยังให้ความเห็นอีกว่าถ้าหากทางภาครัฐได้มีการเปิดเสรีนั้นจะทำให้ทางภาครัฐได้มีเม็ดเงินที่เข้าสู่ทางภาครัฐอย่างมหาศาลจากการเรียกเก็บภาษีกับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศได้ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 หมวดใหญ่ เรียงจำแนกตามความถี่ 1) การพัฒนาด้านเกษตรกร อันได้แก่การส่งเสริมอาชีพเกษตรกร การให้ความรู้แก่เกษตรกรเป็นต้น 2) การพัฒนาด้านการศึกษา 3) การแก้ปัญหาด้านการสาธารณสุข อันได้แก่การนำงบประมาณไปสนับสนุนโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ให้ครอบคลุมกับทุกโรคเพื่อให้ประชาชนได้มีสุขภาพที่แข็งแรงและ 4) พัฒนาด้านการคมนาคม อีกทั้งมีส่วนน้อยที่ได้อ้างว่าให้ภาครัฐนำเงินรายได้ในส่วนนี้ไปแก้ไขปัญหาเสพติด

หมายเหตุ ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ภาพที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยหากรัฐบาลเปิดเสรีในการเล่นการพนัน

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยต่อการเปิดเสรีในการเล่นการพนันข้างต้นได้มีข้อกังวลหากมีการเปิดเสรีการพนันเนื่องจากจะทำให้ประชาชนเกิดการเสพติดการเล่นพนันจนเกินไป ซึ่งจะก่อปัญหาทางสังคมจะทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม มีการกู้เงินนอกระบบมาใช้ในการเล่นการพนันมากจนเกินไปซึ่งจะทำให้เกิดภาระหนี้เสียในสังคมมากขึ้น เยาวชนอาจมีการเล่นการพนันตั้งแต่อายุยังน้อยซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม กระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างถึงปัญหาสังคมด้านอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ และการเกิดอาชืพและการจ้างงานหากทางรัฐบาลทางภาครัฐได้เปิดเสรีในพื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ยกตัวอย่างของประเภทการพนันหากมีการขายหวยบนดินและเพิ่มการขายสลากชุด ลอก แบบรู้ผลทันที ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่าจะเกิดปัญหาทางสังคมมีปัญหอาชญากรรมเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 89.4) มีปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้มีคนจนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 89.4) และเกิดภาระหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 91.7) ในขณะที่เดียวกันกลุ่มตัวอย่างมองว่าจะทำให้เกิดอาชืพและจ้างงานเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 88.3) ในพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง แสดงดังตารางที่ 7 ทั้งนี้ทางกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งยังให้ความเห็นอีกว่าหากทางภาครัฐมีนโยบายการเปิดเสรีการพนันไม่สามารถทำให้รัฐบาลมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและไม่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น

ตารางที่ 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นหากทางรัฐบาลมีนโยบายเสรีการพนัน

ลำดับ	ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างหากรัฐบาลเปิดเสรีในการเล่นการพนันในพื้นที่	ร้อยละ		
		เพิ่มขึ้น	ไม่เพิ่มขึ้น	ไม่มีผลเกี่ยวข้อง
1	สังคมมีปัญหอาชญากรรม	89.4	3.8	6.8
2	เกิดปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้คนจน	89.4	3.4	7.2
3	ทำให้เกิดอาชืพและการจ้างงาน	88.3	4.5	7.2
4	เกิดภาระหนี้นอกระบบ	91.7	2.6	5.6

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเสี่ยงโชคในรูปแบบต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะมองว่าการเสี่ยงโชคและการพนันเป็นสิ่งเดียวกัน และการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการพนัน ในขณะที่การพนันรูปแบบอื่นถือว่าเป็นการพนัน อีกทั้งพบว่าผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการได้ ณ สถานที่ใกล้เคียงกับครัวเรือนที่ตนเองอาศัยอยู่ แสดงให้เห็นถึงความสะดวกและกลยุทธ์ทางการตลาดที่ทางผู้ให้บริการการพนันต่างๆ ซึ่งกลมกลืนไปกับชีวิตประจำวันของประชาชน และผู้สูงอายุใช้เงินเฉลี่ยในการเสี่ยงโชคประมาณ 702 บาทต่อเดือน โดยกลุ่มอายุ 60-69 ปีเป็นกลุ่มที่มีการใช้จ่ายเงินเสี่ยงโชคมากที่สุดคือ 726 บาทต่อเดือน ซึ่งมากกว่าเบี้ยผู้สูงอายุที่ได้รับจากรัฐบาลโดย

สอดคล้องกับการศึกษาของ พรสิทธิ คำนวนศิลป์และคณะ (2557) ที่พบว่าประชาชนไทยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7,900 คน สามารถเข้าถึงการพนันได้อย่างสะดวกภายในชุมชนหรือใกล้บ้านเรือนที่ประชาชนอาศัยอยู่ ซึ่งจะสามารถซื้อขายได้ทั่วไป แม้กระทั่งในอาคารสถานที่ราชการและสถานที่ทำงานก็สามารถซื้อขายได้ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้สูงอายุเพศหญิงจะเล่นการพนันมากกว่าเพศชาย สอดคล้องกับงานศึกษาของ สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2563) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เล่นการพนันจะเป็นเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายโดยมีมูลเหตุจูงใจในการเล่นพนันโดยเชื่อว่าตนเองมีดวงและมีโอกาสชนะพนันโดยมีรายได้เป็นเป้าหมายจากความ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการเสี่ยงโชคและการพนันคือสิ่งเดียวกันซึ่งมีความเห็นที่คล้ายคลึงกันว่า สลากกินแบ่งรัฐบาลที่มีการจัดจำหน่ายแบบถูกต้องตามกฎหมายไม่เป็นการพนัน แต่มองว่าการพนันชนิดอื่นเป็นการพนันด้วยทัศนคติและมุมมองของกลุ่มตัวอย่างได้มองว่าการพนันที่แท้นั้นเป็นการเสี่ยงดวง เป็นเครื่องมือในเสี่ยงโชคและทดสอบความฝันของตนเอง เพื่อเป็นการลงทุนอีกชนิดหนึ่งและเป็นการคาดเดาเสี่ยงทายซึ่งเดิมพันด้วยทรัพย์สินที่มีค่าจึงทำให้เห็นได้ว่าภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจึงมีพฤติกรรมในการเล่นการพนันสูง นอกจากนี้ได้ทำการสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างหากมีการเปิดเสรีในการเล่นการพนันในพื้นที่อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนมากไม่เห็นด้วยต่อการเปิดเสรีในการเล่นการพนันเนื่องจากจะให้ประชาชนเสพติดการเล่นพนันจนเกินไป สังคมอาจมีปัญหาอาชญากรรม มีการกู้เงินนอกระบบมาใช้ในการเล่นการพนันมากจนเกินไป กระบวนการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาทางสังคมอันได้แก่ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้มีคนจน และเกิดภาระหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันประชาชนมองว่าจะทำให้เกิดอาชีพและจ้างงานในพื้นที่ และมองเห็นว่ารัฐบาลจะสามารถนำเงินรายได้จากการรับการเก็บภาษีไปพัฒนาประเทศได้ด้านต่างๆ ได้ อาทิ สามารถนำเงินไปให้เป็นทุนการศึกษาแก่เด็กยากไร้ นำไปพัฒนาด้านกีฬา สามารถนำไปแก้ไขความยากจน พัฒนาด้านคมนาคมของประเทศ และสามารถนำเงินส่วนนี้มาส่งเสริมด้านอาชีพด้านการเกษตร ทั้งนี้ทางกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งยังให้ความเห็นอีกว่าหากมีการเปิดเสรีการพนันไม่สามารถทำให้รัฐบาลมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และไม่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นซึ่งสังคมอาจมีปัญหาอาชญากรรมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนฤมิตร สอดคุช (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมุมมองต่อการพนันของสังคมไทย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้การกำหนดรูปแบบในการบริหารและการจัดการของทางภาครัฐในอนาคต 2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ เพื่อนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแผนและนโยบายไปสู่การพัฒนาในการแก้ปัญหา และ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการส่งเสริมความรู้และทักษะ ควรพัฒนากลไกการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ เกี่ยวกับโทษพิษของการพนัน วิธีการปฏิเสธการเล่นพนัน และทักษะการจัดการเงิน ผ่านช่องทางที่เข้าถึงผู้สูงอายุได้ง่าย เช่น กิจกรรมกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ ฯลฯ และควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีทักษะการค้นหาข้อมูล โดยจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนให้มีแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ เข้าถึงง่าย และเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

1.2 ด้านการส่งเสริมกิจกรรม ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำยามว่าง เช่น ส่งเสริมให้มีศูนย์รวมผู้สูงอายุ สนับสนุนให้มีกิจกรรมกลุ่ม ส่งเสริมให้มีงานอดิเรก ฯลฯ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทางสังคม เช่น ส่งเสริมให้มีกลุ่มผู้สูงอายุ สนับสนุนให้มีกิจกรรมอาสาสมัคร ฯลฯ และควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ เช่น ส่งเสริมให้มีโครงการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุ สนับสนุนให้มีอาชีพเสริมสำหรับผู้สูงอายุ ฯลฯ

1.3 ด้านการพัฒนาครอบครัวและชุมชน ควรรณรงค์สร้างความเข้าใจในครอบครัว และชุมชนเกี่ยวกับปัญหาการพนันในผู้สูงอายุ ผ่านสื่อต่างๆ กิจกรรม และโครงการต่างๆ ควรสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ โดยอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะการดูแลผู้สูงอายุ สร้างเครือข่ายการช่วยเหลือ ฯลฯ ควรสนับสนุนให้มีเครือข่ายการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ติดการพนัน เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษา กลุ่มช่วยเหลือ ฯลฯ

1.4 ด้านการพัฒนาหน่วยงาน ควรพัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการพนันในผู้สูงอายุ โดยจัดอบรมให้ความรู้ ศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฯลฯ ควรพัฒนาหน่วยงานให้มีบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ติดการพนัน เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษา ศูนย์ฟื้นฟู บริการเยี่ยมบ้าน ฯลฯ ควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการบูรณาการการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนงานร่วม แลกเปลี่ยนข้อมูล

1.5 ด้านกฎหมาย ควรควบคุมการโฆษณาชวนเชื่อการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาที่มุ่งเป้าไปที่ผู้สูงอายุ ควรกำหนดบทลงโทษผู้ที่เอารัดเอาเปรียบผู้สูงอายุ และควรออกกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการมรดก กฎหมายเกี่ยวกับสัญญา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ด้านครอบครัว คือ สมาชิกในครอบครัวควรพูดคุยกับผู้สูงอายุเกี่ยวกับโทษพิษของการพนัน แสดงความห่วงใย และให้กำลังใจ ควรช่วยเหลือผู้สูงอายุในการจัดการเงิน ป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุถูกหลอกลวงหรือเอาเปรียบ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำยามว่าง มีกิจกรรมทางสังคม และมีงานทำ และควรดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุ สังเกตความผิดปกติ และพาไปพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญหากพบปัญหา

2.2 ด้านชุมชน คือ ผู้นำชุมชนควรรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการพนันในผู้สูงอายุ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น เวทีปาฐกถา การประชุม การอบรม ฯลฯ ควรจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ติดการพนัน เป็นแหล่งรวมผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และส่งเสริมให้เลิกเล่นการพนัน ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานด้านกฎหมาย ฯลฯ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการให้ความรู้เรื่องปัญหาและผลกระทบของการพนันที่จะส่งผลต่อตนเองและสังคมได้ในอนาคตและมีการให้คำปรึกษาต่อการพนันเพื่อเป็นแหล่งให้คำปรึกษาในการเลิกการพนัน

2.3 ด้านผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโทษพิษของการพนัน วิธีการปฏิเสธการเล่นพนัน และทักษะการจัดการเงิน ควรหากิจกรรมทำยามว่าง มีกิจกรรมทางสังคม และมีงานทำ เพื่อลดเวลาว่าง ลดความเหงา และป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการพนัน และควรขอความช่วยเหลือจากครอบครัว ชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากประสบปัญหาการติดการพนัน หรือถูกเอารัดเอาเปรียบ

2.4 ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรให้บริการด้านสุขภาพจิตแก่ผู้สูงอายุที่ติดการพนัน เช่น การให้คำปรึกษา การบำบัด การให้ยา ฯลฯ หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ควรให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่ติดการพนัน เช่น การให้เงินช่วยเหลือ การจัดหางาน การฝึกอาชีพ ฯลฯ หน่วยงานด้านกฎหมาย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันแก่ผู้สูงอายุ และดำเนินการกับผู้เอารัดเอาเปรียบผู้สูงอายุ ภาครัฐควรออกมาตรการในการกำหนดวิธีการให้ประชาชนที่ได้รับเงินสวัสดิการไปใช้ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ทางภาครัฐได้กำหนดไว้ อาทิ การนำเงินเบี้ย

ผู้สูงอายุผูกมัดกับบัตรประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้นำบัตรไปทำการรูดใช้จ่ายตามวงเงินที่ร้านค้าใกล้บ้านสำหรับการแลกเปลี่ยนเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันและยังเป็นการกระจายรายได้ไปยังร้านค้าใกล้บ้านได้เพื่อเป็นการลดปัญหาของการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

3.1 ควรศึกษาเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุ ที่ศึกษาปัจจัยด้านบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ สภาพจิตใจ ฯลฯ ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว โครงสร้างครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ ศึกษาปัจจัยด้านสังคม เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม บรรทัดฐานทางสังคม กฎหมาย ฯลฯ การศึกษาผลกระทบของพฤติกรรมและทัศนคติการเสี่ยงโชคต่อผู้สูงอายุ ที่ศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสุขภาพ ผลกระทบด้านสังคม การศึกษาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาการเสี่ยงโชคในผู้สูงอายุ การศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมและทัศนคติการเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุในบริบทที่แตกต่างกัน ที่ศึกษาเปรียบเทียบในผู้สูงอายุจากต่างประเทศ ต่างวัย ต่างระดับการศึกษา ต่างสถานะทางเศรษฐกิจ ฯลฯ และเปรียบเทียบในผู้สูงอายุจากต่างพื้นที่ ต่างวัฒนธรรม ต่างบริบททางสังคม การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ติดการพนัน ที่ศึกษาว่าผู้สูงอายุเริ่มเล่นการพนันได้อย่างไร แรงจูงใจในการเล่นการพนัน ผลกระทบของการติดการพนันที่มีต่อชีวิตของผู้สูงอายุ และแนวทางการเลิกเล่นการพนันของผู้สูงอายุ การศึกษาแนวทางการพัฒนาโมเดลการดูแลผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเสี่ยงโชค ที่ศึกษาวิธีการคัดกรองผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเสี่ยงโชค วิธีการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเสี่ยงโชควิธีการติดตามผลและประเมินผลการดูแลผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเสี่ยงโชค การศึกษาผลของนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชคต่อผู้สูงอายุ ที่ศึกษาผลของกฎหมายควบคุมการพนัน ผลของมาตรการควบคุมการโฆษณาการพนัน และผลของนโยบายส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.2 ควรศึกษาประชากรอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงโชคของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลกรูคุ อำเภอมืองจังหวัดนครพนม เพียงพื้นที่เดียวในการศึกษา ดังนั้นผลการศึกษาอาจจะไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร ถ้าหากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรจะครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565 กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน).
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพเพ็ญวานิสย์.
- ณิชชา บุรณสิงห์. (ม.ป.ป.). สวัสดิการผู้สูงอายุ .เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567 จาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/welfare/download/article/article_20120516063121.pdf.
- ทิพวัลย์ รามรงค์,ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง,พรเทพ พัฒนานุรักษ์ และสมจิตต์ ปาละกาศ. (2565).“หวยไตติน” ในผู้สูงวัย : สถานการณ์ และแนวทางลดผลกระทบ. วารสาร สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 48(2), 43-58.
- นฤมิตร สอดศุข. (2562) . มุมมองต่อการพนันสังคมไทย. วารสารวัตรกรรมสังคม .2(2),13-33.
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์และคณะ. (2557). สถานการณ์การเสี่ยงโชคของคนไทย:การวิเคราะห์ ทางเลือกเชิงนโยบายสังคม.ขอนแก่น: โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์.
- มนัญญา ภูแก้ว. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid =1536.
- ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน. (2565). รายงานศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ปี2565. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ในมิติความต่างเชิงพื้นที่ พ.ศ.2564 . เรีย ก ใช้ เมื่ อ 3 0 ม ก ร า ค ม 2 5 6 7 , จาก <https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/ebook/2023/>.
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ.เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20190124161244.pdf.

สุภาวดี ขุนทองจันทร์.(2563) .สถานการณ์การพนันในผู้สูงอายุพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และ นครราชสีมา ประเทศไทย.วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(2), 183-204.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2556).พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.

Lapthananon,P.etal. (2011). Situation, behavior, and effects of gambling in Thailand. *Research Report of Centerfor Gambling Studies, Chulalongkorn University.*

Lahey, B. (2001). *Essentials of psychology*. New York: Mc Graw-Hill.

International Labour Organization (ILO). (2022). *Social Protection Diagnostic Review : Review of the Pension System in Thailand*. International Labour Organization.

รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตน
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร*

A MODEL FOR APPLYING THE PRINCIPLES OF BUDDHISM TO
STUDENTS' SELF-DISCIPLINE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
YASOTHON BUDDHIST COLLEGE

พระเทพอดิพิทักษ์ จันทร์โลहित¹, พระครูประยุกต์สารธรรม², สมิตไธโร อภิวัฒน์อมรกุล³, สรวิศ พรหมลี⁴
และ พัฒนา สอดทรัพย์⁵

Phra Therdpitak Janlohit¹, Phrakruprayutsaradham², Smitthai Aphiwatamonkul³, Sorawit Phromlee⁴
and Pattana Sodsup⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

¹⁻⁵ Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist Collage, Thailand

Corresponding Author's Email: sodsup@gmail.com

Received 13 March 2024; Revised 30 July 2024; Accepted 30 August 2024

บทคัดย่อ

การคุ้มครองและรักษาตนเองของนักเรียนในยุคดิจิทัลนับเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ที่มากขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล เราจึงเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความเสี่ยงต่อความปลอดภัยออนไลน์ ขาดความรู้ ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี การเสพติดสื่อและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการจัดการเวลาออนไลน์ และขาดการกำกับดูแลและการคำแนะนำจากผู้ใหญ่ เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้

* พระเทพอดิพิทักษ์ จันทร์โลहित, พระครูประยุกต์สารธรรม, สมิตไธโร อภิวัฒน์อมรกุล, สรวิศ พรหมลี และ พัฒนา สอดทรัพย์.

(2567). รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(5), 156-174.

Phra Therdpitak Janlohit, Phrakruprayutsaradham, Smitthai Aphiwatamonkul, Sorawit Phromlee and Pattana Sodsup. (2024). A Model for Applying the Principles of Buddhism to Students' Self-discipline Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist College. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 156-174.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.37>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและข้อเสนอแนะรูปแบบการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับการครองตนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นและการกระทำที่ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยมีการนำหลักสังคหวัตถุ หลักอปริหานิยธรรม หลักอิทธิบาท และหลักพรหมวิหารมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาได้แสดงความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างดีในด้านต่าง ๆ และรูปแบบการครองตนที่ดีคือการรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ เป็นผู้ที่มีสติรอบครอบ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการครองตนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีคุณค่าและสมดุล ช่วยให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้หลักธรรม, รูปแบบ, การครองตน, วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

Abstract

Protecting and nurturing oneself among students in the digital age is one of the crucial issues because there have been significant changes in lifestyles and relationships due to the use of technology and digital media. We can observe various problems arising, such as online safety risks, lack of proper knowledge and understanding about technology usage, exposure to inappropriate media and content, online time management issues, and lack of supervision and guidance from adults. This research aims to study the level of application of Buddhist moral principles and recommendations for self-governance among students and faculty members at Yosothon College of Religious Studies. The findings reveal that the application of Buddhist moral principles for self-governance has a significantly high average value, indicating correct thoughts and actions aligned with the moral principles of Buddhism.

This includes the application of principles such as the Four Noble Truths, the Eightfold Path, moral precepts, and the principle of mindfulness in daily life effectively. Students demonstrated good understanding and practice of Buddhist moral principles in various aspects, and a good self-governance model entails self-awareness, self-understanding, and self-control, being mindful, and residing in non-aversion. Applying Buddhist moral principles in self-governance is a significant process in personal development to attain value and balance, leading to stable positive transformations in life.

Keywords: Application of Dhamma, Model, Self-discipline, Yasothon Buddhist College

บทนำ

การระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาได้ส่งผลให้การติดต่อเชื่อมกันระหว่างประชากรโลกลดลงอย่างมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายของคนและสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการระบาดของโรคที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโลกทั้งหมด อย่างไรก็ตาม กระบวนการสร้างความเชื่อมโยงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนาของโลกาภิวัตน์ อาจเดินมาสู่จุดที่กระแสการขับเคลื่อนในทางตรงกันข้าม หรือ “Deglobalization” โดยมีความเชื่อว่าการร่วมมือระหว่างประเทศนั้นเป็นการสร้างการแข่งขันเพื่อประโยชน์ของประเทศรายบุคคลทำให้มีความเหลื่อมล้ำและปัญหาที่เกี่ยวข้องกันเป็นผลลัพธ์ในระยะยาว (สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข, 2565) และในสองทศวรรษที่ผ่านมาของศตวรรษที่ 21 เต็มไปด้วยความโกลาหล (Chaos) เปิดฉากด้วยเหตุการณ์ 9/11 (2001) คลื่นสึนามิในมหาสมุทรอินเดีย (2004) วิกฤตเศรษฐกิจโลก (2007-2008) ตามมาด้วยปัญหาการเมืองอย่าง การถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (2016) และสงครามการค้าที่พัวพันแนบแน่นกับเทคโนโลยีและความมั่นคง (2018-2019) จนเกิดภาวะ “Double Polarization” ที่ความขัดแย้งบานปลายทั้งในประเทศและต่างประเทศไปพร้อมกัน เริ่มมีข้อถกเถียงถึงการจัดระเบียบโลกใหม่เพื่อลดความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจและการเมือง หนึ่งในข้อเสนอที่น่าสนใจคือ

การกลับไปหาโลกาภิวัตน์แบบเก่า พร้อมกับสร้างชาตินิยมแบบใหม่ (วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2560) สถานะการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการครองตนหรือการดำรงชีวิตของผู้คนในศตวรรษที่ 21 และโดยทั่วไปคนส่วนใหญ่มักจะถือเอาช่วงปีใหม่เป็นเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงชีวิต เพราะเห็นว่าเป็นฤกษ์งามยามดี เหมาะที่จะเริ่มต้นสิ่งใหม่ ๆ ดังนั้น จึงขอถือโอกาสนี้เสนอแนวคิดและหลักปฏิบัติในเรื่องการครองตน ครองคน และครองงานซึ่ง พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญา โณ) (2553) ได้เคยแสดงเป็นธรรมเทศนาไว้และเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำงานไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนได้อยู่เสมอ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2564) ได้เรียบเรียงใหม่พร้อมสรุปในแต่เรื่องมา ดังนี้ คำว่า “ตน” โดยความหมายแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กายและจิต หากกายและจิตแยกจากกันเมื่อไร ตน ก็จะหายไป ถ้ามีกายไม่มีจิต ก็เรียกว่า “ซากศพ” หากมีแต่จิต แต่ไม่มีกาย เรียกว่า “เจตภูมิจิตหรือวิญญาณ” ดังนั้น ตนจึงรวมทั้งกายและจิตเข้าด้วยกัน ในทางพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับจิตเป็นพิเศษ เพราะจิตใจสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ โดยทั่วไปคนมักให้ความสำคัญแก่ร่างกาย มีการบำรุงรักษา มีการบริหารร่างกายด้วยวิธีต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงจิตใจ ทั้ง ๆ ที่ใจมีความสำคัญยิ่ง ความดีความชั่วที่บุคคลกระทำมักเริ่มมาจากใจเป็นเบื้องต้น การบำรุงรักษาชีวิต ทางพุทธศาสนาจึงเน้นไปที่จิตใจ แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับความจริงที่ว่า สัตว์โลกทั้งหลายอยู่ได้ด้วยอาหาร แต่ถือว่าเป็นเรื่องรองลงมา อีกทั้งความต้องการทางร่างกายก็มีข้อจำกัดในตัวเอง ส่วนจิตใจนั้นได้มีการศึกษาพัฒนาไว้โดยนัยต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงความสะอาด สงบและความสว่างตามหลักศีล สมาธิ และปัญญาโดยลำดับ ในขั้นปฏิบัติก็เริ่มที่ตนเองก่อนโดยใช้หลักเดียวกับที่บุคคลกระทำต่อร่างกายคือบำรุง บำบัด รักษา และป้องกัน ท่านกล่าวว่าในการที่บุคคลจะครองตนให้ได้ดีมีสุข จำเป็นต้องอาศัยความสำนึกเห็นคุณค่าของตน เห็นความรับผิดชอบที่ตนจะต้องมีต่อตนเอง พระพุทธองค์ได้ทรงเคยกล่าวไว้ว่า “ความรักอื่นเสมอด้วยตนไม่มี” ถ้าบุคคลรู้ตนเป็นที่รักหรือพูดง่าย ๆ ว่ารักตนเองแล้ว ก็ต้องคุ้มครองรักษาตน ไว้ให้ดี และมีการเตือนตนด้วยตน พิจารณา ตรวจสอบตนด้วยตน บุคคลผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จะต้องทราบอุปสรรคอันเป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดผลดังที่ตนมุ่งหมาย ซึ่งในที่นี้ได้ให้หลักไว้ 4 เรื่อง คือ (1) พากุศลจะ ได้แก่ การศึกษาและการสดับตรับฟัง (2) ความฉลาดในศิลปะ (3) การมีวินัยในตนเอง และ (4) การกล่าววาจาเป็นสุภาพหรือปิยวาจา และ

“การครองคน” นี้ท่านบอกว่าผู้บริหารต้องเป็นคนประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยจึงจะสามารถว่ากล่าวตักเตือนผู้อื่นได้ เพราะหากเป็นคนไม่มีธรรมะ เมื่อตนบกพร่องก็ยากที่จะให้คนอื่นเชื่อถือหรือปฏิบัติตาม ดังนั้น การครองคนจึงต้องครองใจให้เข้าถึงใจ เพราะหากครองด้วยกฎเกณฑ์ระเบียบ กฎหมาย คนก็ให้ความเคารพนับถือตามธรรมดา แต่หากครองด้วยใจแล้วโอกาสจะให้ความร่วมมือร่วมความคิดและร่วมทำประโยชน์ที่พึงประสงค์ก็จะบังเกิดขึ้นโดยง่าย ไม่เกิดการต่อต้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง ส่วนการ “ครองงาน” อันเป็นเรื่องสุดท้าย ท่านบอกว่าให้เริ่มด้วยความขยันหมั่นเพียร แม้แต่พระพุทธเจ้าเองก็ทรงเป็นแบบอย่างของความเพียรก่อนจะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการครองงานนี้มีขั้นตอน คือ (1) ทำงานที่มาถึงให้สำเร็จลุล่วงไป หมายถึง วันนี้มีอะไรต้องทำ ก็พยายามทำงานนั้นให้สำเร็จเสร็จสิ้นไป ไม่คั่งค้าง ผิดวันประกันพรุ่ง (2) งานที่แทรกซ้อนขึ้นมา แม้จะเป็นงานจรรก็ควรทำให้สำเร็จด้วยเพื่อมิให้งานพอกพูน (3) ให้ทำงานด้วยความขยันเอาจริงเอาจัง ไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอก เช่น ไม่อ้างว่าหนาวไป ร้อนไป เลย์ไม่ทำงานนั้น ๆ แต่ถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมชาติที่จะต้องอดทน (4) มีสติในการทำงานอยู่เสมอ คือ ก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ รู้ว่าตนกำลังทำอะไร หากมีสติตลอดเวลาในการทำงานทั้งสามช่วงดังกล่าว กิจกรรมงานต่าง ๆ ก็จะไม่มีความบกพร่องเกิดขึ้น เพราะรู้ตัวตลอดเวลาว่าทำอะไรอยู่ (5) งานที่จะต้องเป็นงานที่สะอาดคือเป็นสัมมาชีพ หมายถึง อาชีพที่ถูกต้องดีงาม เพราะสามารถทำได้อย่างยั่งยืน มั่นคงและไม่ผิดศีลธรรม และ (6) ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงกระทำ หมายถึง งานทุกอย่างควรมีการวางแผน ศึกษาข้อมูลและประเมิน สรุปผล ซึ่งจะสามารถทำให้เห็นแนวทางการปฏิบัติ ไม่เสียเวลาและเกิดผลดี

การคุ้มครองและรักษาตนเองของนักเรียน นักศึกษาในยุคดิจิทัลนับเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ที่มากขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล เราจึงเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ (1) ความเสี่ยงต่อความปลอดภัยออนไลน์ นักเรียนอาจต้องเผชิญกับการละเมิดความเป็นส่วนตัวออนไลน์ เช่น การแอบดูหรือการแพร่กระจายข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการโจมตีทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (2) ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี บางครั้งนักเรียนอาจไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี เช่น การแชร์ข้อมูลส่วนตัวออนไลน์หรือการเผชิญกับความเสี่ยงจากการสื่อสารกับคนที่ไม่รู้จักในโลกดิจิทัล (3) การเสพติดสื่อและเนื้อหาที่

ไม่เหมาะสม นักเรียนอาจได้รับผลกระทบจากการเสพติดสื่อสารมวลชนและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในโลกดิจิทัล เช่น การเล่นเกมหรือการรับชมสื่อที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับวัยน้อย (4) ปัญหาการจัดการเวลาออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอาจทำให้นักเรียนตกอยู่ในการใช้เวลาออนไลน์มากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ สุขภาพในการเรียนรู้ และสุขภาพทั่วไป (5) ขาดการสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้ใหญ่ บางครั้งนักเรียนอาจขาดการสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้ใหญ่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลที่เหมาะสม ซึ่งอาจทำให้พวกเขาไม่มีความเข้าใจและไม่มีวิจารณญาณที่เพียงพอในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล เพื่อแก้ไขปัญหเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างการเข้าใจและการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยออนไลน์และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน รวมถึงการสนับสนุนจากชุมชนการศึกษาและครอบครัวในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสมดุลสำหรับการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในชีวิตประจำวันของนักเรียนในยุคดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมและนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการสร้างรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธร

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้ (1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา (2) แนวคิดหลักการบริหารสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (3) หลักธรรมคือหลักทฤษฎีภูมิคุ้มกันภัยประโยชน์ (4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (5) สภาพพื้นที่

ที่ศึกษา คือมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร และ (6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Research) คือวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Research) คือวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ประชากรแบบศึกษาทั้งหมดจากค่าพารามิเตอร์ (Parameter) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดโดยการหาค่าพารามิเตอร์ (Parameter) ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งหมด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 13 รูป/คน ประกอบด้วยคณาจารย์จำนวน 3 คน ผู้แทนจากนักศึกษา จำนวน 10 รูป/คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พิจารณาจากคุณสมบัติส่วนบุคคล สถานะ ความชำนาญและประสบการณ์เชิงประจักษ์ ตรวจสอบสามเส้าข้อมูลแล้วทำการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์และอธิบายเชิงพรรณนา (Descriptive)

1. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ (1) นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 250 รูป/คน และ (2) คณาจารย์ จำนวน 15 รูป/คน รวม 265 รูป/คน

2. กลุ่มเป้าหมาย (Target Group)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 265 รูป/คน เป็นการเก็บข้อมูลแบบ 100% และใช้ค่าพารามิเตอร์ (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในการแปลผล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม จำนวน 265 ชุด

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ผ่านมาจากสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยแห่งชาติ สถาบันวิจัยต่าง ๆ จากห้องสมุดวิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ และจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ, อายุ, ระดับชั้น/ปีการศึกษา)
- 2) กระบวนการบริหารการศึกษา
- 3) ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4) การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ และหลักพรหมวิหาร 4

2. ตัวแปรตาม

1) รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) แบบ 100% และใช้ค่าพารามิเตอร์ในการแปลผลทางสถิติ

1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถามเป็นไปตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1) ศึกษาตำราเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์

2) กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือโดยการจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหาเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย

3) สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษา

4) นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการวิจัย หากมีข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งนำเสนอใหม่จนกว่าจะได้รับความสมบูรณ์มากที่สุด

5) นำคำถามและเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนเพื่อใช้คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยคะแนนรายข้อที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน ดังนี้

คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจหรือข้อคำถามมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน

คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หากผลการตรวจสอบคุณภาพขอเครื่องมือ พบว่า ข้อคำถามข้อใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยหาค่า IOC ได้ทั้งหมดเท่ากับ 1.00 (ภาคผนวก)

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รูป/คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจด้านภาษา คำชี้แจงในประเด็นต่าง ๆ ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามคือค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.76 (ภาคผนวก)

7) เครื่องการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านเนื้อหา ด้านข้อมูลและด้านเวลา ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วอธิบายเชิงพรรณนา

8) จัดพิมพ์เครื่องมือแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเป็นไปตามภาพประกอบที่ 3.1 ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ทั้งได้เก็บแบบสอบถามไว้เป็นความลับอีกด้วย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอนหนังสืออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร ไปมอบให้คณะสังคมศาสตร์ คณศึกษา และปรัชญา และคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2) ขอนหนังสืออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ไปยื่นต่อกลุ่มเป้าหมาย คือ คณาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธรเพื่อทำการศึกษาวิจัยข้อมูลต่อไป

3) ชี้แจงให้กับผู้ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านให้เข้าใจในการตอบแบบสอบถามแล้วให้ตอบแบบสอบถามต่อไปจนครบถ้วน

4) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลเสร็จสิ้น

5) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล

1) ผู้วิจัยตรวจสอบ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร

2) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยศาสนศาสตร์ โสธร ปีการศึกษา 2566 วิเคราะห์โดยหาค่าพารามิเตอร์ (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2 การแปลความหมายข้อมูล

ในการแปลความหมายข้อมูล (μ) ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2540) ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง มีความเห็นด้วยอยู่ในน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่สถิติพื้นฐาน ดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษาโดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$SD (\sigma) = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดของประชากร

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1) หาค่าเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item – Objective Congruence)

2) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยวิธี Item – Total Correlation โดยวิธีใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร” ผู้วิจัยพบข้อสรุป ดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น เพศชาย จำนวน 112 รูป คิดเป็นร้อยละ 42.26 และเพศหญิง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 57.73

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตน ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร	ระดับปฏิบัติการ					
	ชาย			หญิง		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4	4.07	0.54	มาก	3.90	0.60	มาก
2. การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4	4.14	0.50	มาก	3.90	0.70	มาก
3. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4	4.11	0.04	มาก	3.78	0.52	มาก
4. การประยุกต์ใช้หลักอปรีหานियธรรม 7	4.12	0.52	มาก	3.93	0.60	มาก
รวม	3.61	0.50	มาก	3.87	0.61	
ผลรวมเฉลี่ย	μ 3.61	σ 0.40	มาก	μ 3.87	σ 0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ระดับมาก ($\mu = 3.61$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 (ทาน-ปิยวาจา-อิตถจริยา-สมนัตตา) มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.14$), การประยุกต์ใช้หลัก อปริหานิยธรรม 7 (ประชุมเนื่องนิตย-เริ่ม เลิกประชุม พร้อมเพรียง-ยอมรับมติที่ประชุมในการ แก้ปัญหา-ยอมรับ เคารพ ผู้อาวุโส-ดูแล สงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส-ส่งเสริม รักษา ประเพณี วัฒนธรรม-ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา) มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.12$), การประยุกต์ใช้หลัก อิทธิบาท 4 (ฉันทะ-วิริยะ-จิตตะ-วิมังสา) มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.11$), และการประยุกต์ใช้ หลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา-กรุณา-มุทิตา-อุเบกขา) มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.07$)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการสร้างรูปแบบการ ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต่อการครองตนของนักศึกษาและคณาจารย์ของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ ผลการวิจัยค้นพบในประเด็น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสรุปภาพรวมได้ 2 ประเด็น คือ การให้ความหมายร่วม ที่ตรงกันก่อนการสร้างรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย การครองตน ครองคน และครองงาน หลัก 3 ประการนี้เป็นรากฐานของความสำเร็จในการ สร้างรูปแบบ

ข้อเสนอแนะประเด็นที่ 1 ความหมายร่วม

1) การครองตน หมายถึง ภาระบวณการหรือการดำเนินชีวิตที่ผู้คนใช้เพื่อความ สงบและความมั่นคงในชีวิตส่วนตัวของตนเอง การครองตนจะเกี่ยวข้องกับการเลือกทำสิ่งที่ดี ที่สุดสำหรับตนเองในทุกมิติของชีวิต เช่น การเลือกอาหารที่เหมาะสมสำหรับสุขภาพ, การ ตัดสินใจในการเลือกงานหรือการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของตนเอง เป็นต้น

2) การครองคน หมายถึง ภาระบวณการหรือการดำเนินชีวิตที่ผู้คนใช้เพื่อดูแล และสนับสนุนผู้อื่น การครองคนสามารถแสดงออกผ่านการให้คำปรึกษา, การสนับสนุนทาง

อารมณ์, การช่วยเหลือในเรื่องทางวัฒนธรรมหรือการเศรษฐกิจ เป็นต้น การครองคนมักจะมี ความสำคัญในครอบครัว, องค์กร, หรือสังคมทั้งหมด

3) การครองงาน หมายถึง กระบวนการหรือการดำเนินชีวิตที่ผู้คนใช้เพื่อ บริหารจัดการหรือสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการทำงาน การครองงานอาจ หมายถึงการวางแผนและการจัดการเวลา, การสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพ, การสร้างการตัดสินใจที่ถูกต้องเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น การครองงานมักจะเกี่ยวข้องกับองค์กรหรือสถานประกอบการในมิติต่าง ๆ ทั้งการดูแลและ สนับสนุนพนักงาน, การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ, และการ สร้างนวัตกรรมในการทำงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะประเด็นที่ 2 รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการครองตน เมื่อศึกษาตามเค้า โครงสร้างเป็นการปฏิบัติตามธรรมเนียมและวิธีการในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสอง หลักธรรมสำคัญ คือ การปฏิบัติตามพระพุทธศาสนาในด้านการพัฒนาสมองและใจจากธรรม ธรรมเนียมที่ดีและการพัฒนาคุณธรรม สองประการนี้จะช่วยให้คนสามารถปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น ทั้งด้านจิตใจและการกระทำในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1) การครองคน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถ แสดงออกผ่านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางทิศทางการครองตัวของผู้คน โดยการสอน และสนับสนุนให้ผู้คนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน เช่น การเสนอคำแนะนำในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการเมตตาและสงบใจ การสนับสนุนให้ผู้คน รับผิดชอบและมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2) การครองงาน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถ แสดงออกผ่านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นระบบและมีความเป็นมาตรฐาน โดยการ สร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสงบและเอื้ออารีต่อผู้ทำงาน การสนับสนุนให้มีการทำงาน เป็นทีมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและร่วมมือกัน การสร้างวัฒนธรรมการตัดสินใจที่เป็นระบบและมี สมดุล เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้ ทำงานในองค์กร

อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับการครองตนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และวิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 3.61$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นและการกระทำที่ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยมีการนำหลักสังคหวัตถุ หลักอปริหานิยาม หลักอิทธิบาท และหลักพรหมวิหารมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศาสนศาสตร์โสธรได้แสดงความเข้าใจและการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างดีในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ หลักอปริหานิยาม หลักอิทธิบาท และหลักพรหมวิหาร โดยมีค่าเฉลี่ยระดับมากทั้งหมด ทั้งนี้ คณาจารย์และนักศึกษาจึงมีความสามารถในการปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมองและใจจากธรรมเนียมที่ดีและการพัฒนาคุณธรรมให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อสร้างสังคมที่มีคุณค่าและสันติภาพในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระครูพิพัฒน์จันทรังษี และคณะ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง พระพุทธศาสนากับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผลการศึกษาสรุปประเด็นได้พบว่า พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญเป็นหลักความเชื่อและปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้ทันสมัย การปรับเปลี่ยนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อตอบสนองกับความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตที่ส่งผลให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์ต้องเปลี่ยนแปลงด้วย นอกจากนี้ การใช้สมาร์ทโฟนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการและการเชื่อมโยงกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น องค์กรต้องเตรียมพร้อมและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานตามการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและสังคมที่เกิดขึ้น การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ต้องใช้แนวคิดและกลยุทธ์ที่แตกต่างเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้เครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้การแสดงความความคิดเห็นและการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและอิสระมากขึ้น การประยุกต์ใช้แนวคิดและคำสอนจากพระพุทธศาสนาในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในองค์กร เมื่อมีความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสตร์การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างเท่าเทียม จะสามารถสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้านได้ เช่น การ

บริหารคนและองค์กรให้ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในระยะยาว การบูรณาการระหว่าง ศาสตร์และความเข้าใจทางพระพุทธศาสนาและการบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่สุดในการสร้างพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์กรและสังคมได้อย่างครบวงจรและอย่างยั่งยืน

และสอดคล้องกับการศึกษาของ พระเสกสรวร ฐานยุตโต และคณะ (2565) ที่ศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนชุมชนราษฎร์ บำรุง อำเภอบุโขยง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า (1) การพัฒนาคุณธรรม เป็นการ กระทำให้ดียิ่งขึ้นหรือเจริญมากขึ้น การนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาด้าน คุณธรรมของนักเรียนทั้งในด้านการปลูกฝังด้านคุณธรรมให้มีความรู้ด้านปัญญาเพื่อประโยชน์ แก่ตนและสังคมซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนาค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีและ วัฒนธรรมอันดีงาม (2) สภาพการพัฒนาคุณธรรมเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ ความอดทน เคารพกฎระเบียบ กติกา มีมารยาทและมีสติปัญญาอันดีงามเพื่อประโยชน์แก่ตน และสังคมซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ (3) การนำเอาหลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์และตำราทางพระพุทธศาสนา มาเป็นหลักคำสอนและข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฏศีลธรรมใน

ข้อค้นพบจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่า การครองตนคือการรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ เป็นผู้ที่มีสติรอบครอบตั้งอยู่ในความไม่ประมาท การ ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการครองตนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการ พัฒนาตนเองให้มีคุณค่าและสมดุลในทุกด้านของชีวิตโดยการศึกษาและปฏิบัติตามเค้า โครงสร้างของหลักธรรมที่สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา เราสามารถช่วยให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ คือ (1) การครองคน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาสามารถช่วยให้เราเป็นผู้มีเหตุผลและสงบในการจัดการกับอารมณ์และปัญหาที่ เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เราสามารถใช้หลักการเมตตาและสงบใจในการเสนอคำแนะนำและ สนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาตนเอง ทั้งยังเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการมีชีวิตที่มีคุณค่าและสุขภาพจิตอย่างแท้จริง และ (2) การครองงาน การประยุกต์ใช้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการครองงานช่วยให้เราสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มีความ เป็นมาตรฐานและเต็มไปด้วยความเป็นกลางและสงบ เราสามารถสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วย

ความสัมพันธ์ที่ดีและการทำงานเป็นทีมที่มีสมดุและมีความสุข นอกจากนี้ เรายังสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการตัดสินใจที่ถูกต้องและเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถของพนักงานในองค์กร ในทำนองเดียวกัน เราสามารถใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนเองและสร้างสังคมที่มีคุณค่าและสันติภาพได้อย่างยั่งยืน การครองตนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นการเรียนรู้และปฏิบัติตามเส้นทางสู่ความสุขและความเป็นสิริมงคลในชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของ เจริญชัย กุลวัฒนาพร (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์กร สรุปประเด็นสำคัญได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์กรเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการลดความขัดแย้งหรือหมดไป การศึกษาพบว่า ความเข้าใจถึงเหตุปัจจัยของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อบุคคลในองค์กร และการเข้าใจแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักของความสามัคคี เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนในองค์กรทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและสามารถแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้ หลักสามัคคีธรรมที่ได้กล่าวถึง ในการรู้จักประนีประนอม ยอมกัน ไม่ทะเลาะวิวาทแก่งแย่งกัน รู้จักตกลงกันด้วยไมตรีจิต และมีความร่วมใจกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้คนในองค์กรมีความสามัคคีและเข้าใจกันอย่างดี เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารความขัดแย้งในองค์กรจึงต้องมีการทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิธีการหรือเทคนิคในการจัดการกับความขัดแย้ง โดยการพยายามแก้ไขอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขและมีความเชื่อมั่นในการทำงาน ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและการบริหารความขัดแย้งในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ พระธนิษฐ ศรีสมบัติ และคณะ (2566) ที่ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า (1) การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการครองตนครองคนและครองงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักพุทธธรรมในการการครองงาน : อิทธิบาท 4 รองลงมา คือ หลักพุทธธรรมในการการครองคน : สังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักพุทธธรรมในการครองตน : สปัปฐพีธรรม 7 (2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและ

ครูผู้สอนต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการครองตนครองคนและครองงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา ได้แนวทางดังนี้ บุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ มติ กฎหมายและนโยบายอย่างถ่องแท้และมีทักษะความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี รักและชอบงานที่ทำอย่างเต็มใจ จริงใจและทุ่มเท

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521) หลักสูตรใหม่. เอกสารแนะนำหลักสูตร ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2564). เล่าสู่กันฟังเรื่อง ครองตน ครองคน ครองงาน หลักปฏิบัติของผู้บริหารและคนทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2566. จาก: http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=5512&filename=i

เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2565). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการบริหารจัดการความขัดแย้งในองค์กร. วารสารวิจัยวิชาการ. 4(3), 283-296.

พระครูพิพัฒน์จันทรังษี, อภินันท์ จันตะนี, และอริย์ธัช เลิศรวมโชค. (2565). พระพุทธศาสนากับการบริหารทรัพยากรมนุษย์. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี. 4(2), 50-58.

พระธนิษฐ์ ศรีสมบัติ, จิราภรณ์ ผืนสว่าง และสุเทพ เมย์ไธสง. (2566). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์. 7(1), 1-11.

- พระธรรมเมธาภรณ์. (ระแบบ ฐิติญาโณ). (2553). บริหารตน บริหารคน บริหารงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กองทุนไตรรัตน์นภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แปดสิบเจ็ด จำกัด.
- พระเสกสรร ฐานยุตโต, สุธันน์ ประทุมแก้ว, และพระพรสวรรค์ ฐิติญาโณ. (2565). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนชุมชนราษฎร์บำรุง อำเภอชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(3), 94-102.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2540). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร. (2560). โลกาภิวัตน์เก่า ชาตินิยมใหม่ คือทางแก้ไขโลกปั่นป่วน. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566. จาก <https://www.the101.world/old-globalization-and-new-nationalism/>
- สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข. (2565). เมื่อสิ้นยุคโลกาภิวัตน์. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2566 จาก: <https://www.the101.world/old-globalization-and-new-nationalism/>

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. 2567*

A PARTICIPATION OF THE PEOPLE IN THE SELECTION OF SENATORS IN 2024

นิพนธ์ คุ้มสนุก¹, ศิริพงษ์ มานะศรี² และ ศิริประภา พรหมมา³

Nippeach Krueangsasuk¹, Siripong Manasri² and Siriprapa Promma³

¹⁻³มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่

¹⁻³North- Chiangmai University, Thailand

Corresponding Author's Email: nippeach@northcm.ac.th

Received 25 June 2024; Revised 4 September 2024; Accepted 30 September 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ต้องการนำเสนอแง่มุมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 โดยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นที่น่าจับตามอง การเลือกตั้งครั้งนี้ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งกันเองแต่เป็นการเลือกตั้งกันเองเฉพาะผู้สมัคร ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องการมีสิทธิเพื่อเข้าชิงตำแหน่งวุฒิสภา สิทธิในการเลือกตั้ง หรือ สิทธิในการตรวจสอบผลคะแนน ทั้งนี้บริบทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนับว่าเป็นการเลือกตั้งทางประวัติศาสตร์ที่เป็นระบบส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ประชาชนได้อีกทางและเป็นระบบที่ถูกปรับขึ้นใหม่ในประเทศไทยอย่างมีนัยยะสำคัญทางการเมืองให้คอยติดตามต่อไปในอนาคตเพราะการออกแบบสมาชิกวุฒิสภาอาจจะไม่ได้เป็นผู้แทนของประชาชนอย่างเต็มปากเนื่องจากเลือกตั้งกันเองภายในกลุ่มซึ่งเป็นกติกาซับซ้อนและมองไม่เห็นจุดยืนของผู้สมัครอย่างชัดเจนอาจเกิดความเสี่ยงสูงถ้าหากเกิดความไม่ลงตัวของระหว่างกลุ่มเพื่อสกัดกันกลุ่มอื่นในทางการเมือง

* นิพนธ์ คุ้มสนุก, ศิริพงษ์ มานะศรี และ ศิริประภา พรหมมา. (2567). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(5), 175-187.

Nippeach Krueangsasuk, Siripong Manasri and Siriprapa Promma. (2024). Participation of the people in the selection of senators in 2024. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(5), 175-187.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jpsmbu.2024.38>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ประชาชน, สมาชิกวุฒิสภา

Abstract

This academic article wants to present aspects of public participation in the Senate selection process in 2024. It was found that participation of the people in the selection of senators is noteworthy. This election does not give people the opportunity to elect among themselves, but only among the candidates, people have a part to play in having the right to run for senate, whether by having the right to run for the Senate. The right to vote or the right to check the results of the vote. In this regard, the various contexts that occurred are considered to be historical elections that are a system for promoting political participation for the people in another way and are a system that has been newly adjusted in Thailand with important political implications next In the future, because of the design of the senators, they may not be fully representative of the people because they elect among themselves within the group, which has complicated rules and cannot clearly see the positions of the candidates. There may be a high risk if there is disagreement. harmony between groups to block other groups in politics

Keywords: Participation, People, Senate

บทนำ

โดยบทความวิชาการศึกษาชิ้นนี้คณะผู้เขียนมุ่งหวังศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะพลเมืองทางประชาธิปไตย อย่างที่ทราบโดยทั่วกันว่าประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรได้แต่ในทางกลับกันด้านการคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาในประเทศไทยยังคงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ไม่เพียงพอเนื่องจากส่วนใหญ่การสรรหาสมาชิกวุฒิสภามักผ่านกระบวนการคัดเลือกภายในกลุ่มสมาชิกการเมืองด้วยกันเองดังนั้นประชาชนอาจถูกเบียดขับสิทธิ์ในการเลือกตัวแทนของตนเองเพื่อเป็นกระบอกเสียงหลักในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ

นอกจากนี้ คณะผู้เขียนค้นคว้าข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2540 คือรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือก สว. ได้โดยตรงซึ่งเป็นผู้แทนของตนเอง ภายหลังจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูกยกเลิกจากเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ.2549 ส่งผลให้ระบบการเลือกตั้งใหม่เข้ามาแทนที่จึงมีการเปลี่ยนที่มาของวุฒิสภาจากการเลือกตั้งทั้งหมดเป็นระบบการเลือกตั้งผสมการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการแต่งตั้งมาจากองค์กรอิสระและฝ่ายตุลาการแทบทั้งสิ้นหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยว่าคุณอนุรักษ์นิยม เดิมก็วกวนกลับมาเป็นกลุ่มวุฒิสภาฐานอำนาจเดิมเช่นเคย (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2563) ในอีกทางหนึ่งเรื่องตลกร้ายที่เกิดขึ้นหลังจาก คสช. ยึดอำนาจทางการเมืองชุดเดิมจากรัฐบาล คุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และให้ประชาชนลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ปี พ.ศ.2560 ปรับเปลี่ยนวิธีการเลือกวุฒิสภาจำนวน 250 คน มาจากการแต่งตั้งของพระมหากษัตริย์โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.และวุฒิสภามีอำนาจโดยชอบธรรมหลายประการ กระทั่งสมาชิกวุฒิสภากลุ่มเดิมนี้ได้หมดวาระการดำรงตำแหน่งจึงเกิดกระบวนการสรรหาวุฒิสภาขึ้นมาแทนที่ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 ที่ผ่านมา และการคัดเลือกวุฒิสภาในครั้งนี้ประชาชนจากหลายภาคส่วนและกลุ่มอาชีพกว่า 20 กลุ่มสามารถชิงตำแหน่งโดยผ่านการเลือกตั้งทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด ประเทศ และมีขั้นตอนการเลือก “แบบข้าม”/ “แบบไขว้” ระบบนี้ดูมีความซับซ้อนแต่ข้อดีคือป้องกันความทุจริต สร้างความโปร่งใส หรือความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน และประชาชนสามารถตรวจสอบการนับคะแนนผ่านสื่อออนไลน์ได้ง่ายยิ่งขึ้น

ดังนั้น คณะผู้เขียนจึงให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 เป็นอย่างมาก นับว่าเป็นการเลือกตั้งแปลกใหม่สำหรับประเทศไทย หากแต่ถ้าเกิดผลผลิตที่ดีให้แก่ประชาชนได้มีตัวแทนผลักดันข้อเรียกร้องทางกฎหมายอย่างแท้จริงและเห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนภายในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยทุกประการทั้งปวงที่ได้กล่าวข้างต้นจักได้รับการศึกษาค้นคว้าผ่านแนวคิด ตำรา เว็บไซต์ออนไลน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หลักการทางวิชาการให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของประชาชนให้เข้าใจหลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถ่องแท้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย

รูปแบบการปกครองในปัจจุบันมักมีหลักการที่สำคัญด้วยการผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามสถานการณ์ที่ประชาชนได้ร่วมกันแก้ไขหรือวินิจฉัยปัญหาทางการเมืองได้อย่างตรงประเด็น โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายประการ ได้แก่ 1) การเลือกตั้ง คือ ระบบประชาธิปไตยแบบคัดสรรตัวแทนของประชาชนเพื่อเป็นกระบอกเสียงสำคัญให้แก่ข้อเรียกร้องของประชาชน ดังนั้นหลักการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยมักเป็นการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป บุคคลใดก็ตามมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามอายุและเกณฑ์ที่กำหนดไว้สามารถลงคะแนนเสียงได้เพียงหนึ่งเสียงเท่านั้น (One Man One Vote) ไม่จำกัดเพศหรือสถานะทางสังคมใด ๆ ก็ตาม และผู้เลือกตั้งมีอิสระสามารถเลือกผู้แทนของตนเองโดยสมัครใจไม่ถูกบังคับ โน้มน้าว ช่มชู้ จากอิทธิพลกลุ่มอื่น ขณะเดียวกันการเลือกตั้งต้องเกิดความยุติธรรมไม่มีความทุจริตการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง หรือเล่นกลในผลการเลือกตั้ง 2) การออกเสียงประชามติ คือ รัฐสภาเปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนอาจเป็นการรับรองกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือนโยบายทางการเมืองที่ประชาชนมีผลประโยชน์ร่วมด้วย 3) ประชาพิจารณ์ คือ การแสดงความคิดเห็นของประชาชนมักเกิดขึ้นก่อนการออกเสียงประชามติและการทำความเข้าใจให้ความรู้ต่อประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น ข้อดีในการทำประชามตินั้นประชาชนสามารถแบ่งผลประโยชน์เฉพาะฝ่ายเพื่อตกลงร่วมกันได้อย่างฉันทามติ 4) มติมหาชน คือ เสียงสะท้อนของประชาชนส่งไปถึงรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้รัฐบาลตอบคำถามในสิ่งที่ประชาชนต้องรับทราบโดยไม่ได้รับการบิดเบือนข่าวสารที่ประชาชนได้รับ และได้รับรายละเอียดข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาทั้งจากผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน ฉะนั้นการทำประชามติควรไต่ตรองถึงข่าวสารที่ประชาชนได้รับ 5) ภาคประชาสังคม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนด้วยการให้ประชาชนแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองผ่านตัวแทนที่ได้รับหน้าที่เป็นผู้ชนะจากเสียงข้างมากของประชาชน เพราะฉะนั้นประชาชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการการเมืองทุก ๆ ประเด็นหากตัวแทนที่เราเลือกแก้ไขปัญหาอย่างเชิงซ้ำและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ภาคประชาสังคมสามารถมีสิทธิเคลื่อนไหวหรือตื่นตัวทางการเมืองได้อย่างอิสระ หรือผูกติดเครือข่ายผลประโยชน์เรื่องนั้น ๆ เพื่อมุ่งสู่ผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่างจริงจัง (ณัชชาภัทร อุ้นตรงจิตร, 2552)

ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้านอื่น ๆ เกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการชุมนุม สิทธิและแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนแต่มีการชุมนุมโดยสันติปราศจากอาวุธ หรือเสรีภาพในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลก็ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมขั้นพื้นฐานของประชาชน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีระดับขั้นของการมีส่วนร่วมอีกหลายประการ ได้แก่ 1) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชนเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านการแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ 2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน สูงกว่าระดับแรกโดยผู้วางแผนโครงการต้องเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนด้วยการสอบถามและให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นก่อนเริ่มปฏิบัติโครงการ 3) ระดับการปรึกษาหารือ ใช้การเจรจาอย่างทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยด้วยการจัดให้มีการจัดประชุม การสัมมนาเชิงและเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันเมื่อเกิดผลขึ้นหลังดำเนินการโครงการจะนำผลการพิจารณาไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ โดยหาแนวทางการเจรจาอย่างประนีประนอมกัน 5) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 6) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาผ่านวิธีการลงประชามติ ประเด็นแก้ไขจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารอย่าง บางประเด็นเพียงแคร์ับฟังเสียงส่วนใหญ่เท่านั้นแต่ไม่มีผลตามกฎหมายดังกล่าว (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2548)

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตยควรได้รับโอกาสประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนคือ การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศมีความเจริญและยังเป็นการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะการเสนอข้อเท็จจริงทางการเมือง การสร้างจิตสำนึกเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมือง หากประชาชนมีความสนใจในทางการเมือง มีการเปิดรับข่าวสารและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นหรือช่วยถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องให้สังคม

ได้รับรู้และกระตุ้นให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นในทางที่ถูกต้อง (สิงห์คำ มณีจันสุข, 2561)

พัฒนาการการมีส่วนร่วมประชาชนในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาประเทศไทย

โดยอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทยการปฏิบัติก่อนการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง เกิดกลุ่มการปฏิบัติโดยคนชนชั้นกลางเป็นกลุ่มราษฎรซึ่งเป็นผู้ได้รับการศึกษาเป็นจำนวนมาก ขึ้นและรับรู้ถึงค่าว่าการเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่เอาเข้าจริงแล้วประเทศไทยเกิดประชาธิปไตยครึ่งใบเมื่อปี พ.ศ. 2534 รัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ ก่อนที่จะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี พ.ศ.2539 ที่กล่าวว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน พ.ศ.2540 โดยผู้เขียนมองว่ามีรากฐานซึ่งคงไว้ให้เป็นรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตยเนื่องจาก พื้นฐานของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต้องการต้องการตอบสนองคนส่วนใหญ่ของสังคมเป็นรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อต้องการขยายผลประโยชน์นอกจากผู้แทนราษฎรตัวแทนของประชาชน สมาชิกวุฒิสภาที่มีอำนาจเห็นชอบในกฎหมายก็ควรมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นเดียวกัน

ความเป็นมาของ สว. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ตามเจตนารมณ์เรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง สิ่งที่เป็นประจักษ์อย่างเห็นได้ชัดคือ กฎหมายลายลักษณ์อักษรตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 ด้วยการยึดหลักการ “รัฐธรรมนูญของประชาชน” ในการจัดประชุมปรึกษาหารือร่างรัฐธรรมนูญโดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้กระบวนการสรรหา ได้แก่ 1) คัดเลือก สว. จากประชาชนแต่ละจังหวัดจำนวน 76 คนที่มาจากการเลือกตั้ง เข้ามามีส่วนในการร่างรัฐธรรมนูญร่วมกับตัวแทนนักวิชาการอีก 23 คน มาจากผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชนหรือผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือสาขารัฐประศาสนศาสตร์และผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง จากนั้นจึงคัดเลือกผู้สมัครตามคุณสมบัติเพื่อส่งต่อรายชื่อให้แก่รัฐสภาคัดเลือกในขั้นตอนสุดท้าย 2) กำหนดให้มี สว. จำนวน 200 คน จากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งหมด 3) กระบวนการคัดเลือกนายฯ ต้องมาจากการเสียงของ สส. 500 คน เท่านั้นโดยได้เสียงเกินกึ่งหนึ่ง คือ 251 เสียงและเป็น สส. มาก่อน 4) ใช้บัตรเลือกตั้งสองใบ โดยมีระบบผสมผสานการเลือกตั้งจาก สส.แบบเขตซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นสัดส่วน ส่วนอีกระบบคือ สส.บัญชีรายชื่ออ้างอิงจากเสียงข้างมากจากประชาชน (Thairath Online, 2022)

ความเป็นมาของ สว. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

ภายหลังจากวิกฤตการเมืองไทยตั้งแต่ พ.ศ.2549 จึงเกิดเจตนารมณ์ของ สว. ซึ่งถือว่าสร้างข้อผูกพันทางกฎหมายและเพิ่มความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้มากยิ่งขึ้นโดยกำหนดคุณสมบัติให้ผู้ลงสมัครเลือกตั้ง สว. มีถิ่นกำเนิดอยู่ในท้องถิ่นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีหรือเคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปี และสมาชิก สว.มีความเป็นกลางทางการเมืองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สส. ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางสายเลือด เช่น บุพการี คู่สมรส หรือบุตร ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ในส่วนของจำนวน สว. จำนวนทั้งสิ้น 150 คน 1) จากการเลือกตั้งโดยตรงทั่วประเทศจังหวัดละ 1 คนจำนวน 76 คน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หนึ่งเสียงและให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ 2) การสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา 74 คนกำหนดให้เท่ากับจำนวนของสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งหักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง โดยมีที่มาจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ประกอบไปด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

ความเป็นมาของ สว. ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560

สืบเนื่องจากเหตุการณ์รัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2558 ด้วยรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความแตกต่างฉบับคือสามารถกำหนดจำนวน สว.แบบพิเศษขึ้นมาได้จำนวน 250 คน ตามมาตรา 269 ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่ง สว.ชุดดังกล่าวมีอำนาจในการเลือกนายกรัฐมนตรี และมีอำนาจในการติดตามการปฏิรูปประเทศ การออกกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ เช่น อำนาจกลั่นกรองและยับยั้งกฎหมาย อำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบการแก้รัฐธรรมนูญ และอำนาจให้ความเห็นชอบผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูง องคมนตรีและศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น (Thairath, 2022) โดยกระบวนการคัดสรรสมาชิกวุฒิสภากำหนดกลุ่มบุคคลอยู่สามกลุ่ม ดังนี้ 1) กำหนดให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่อไป 6 คน เป็น สว. โดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการทหารเรือ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ 2) กลุ่มผู้สมัคร สว. จะเป็นผู้เลือกกันเองจากกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญซึ่งถูกกำหนดไว้ 10 กลุ่ม จำนวน 200 คนได้มาจากการเลือกกันเอง จากนั้น

คสช. เป็นผู้เลือกจากรายชื่อดังกล่าวครบ 50 คนให้ดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก 3) คสช. ได้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ 9 -12 คน มาทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก โดยผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มนี้จะจัดทำรายชื่อผู้สมควรเป็น สว. จำนวน 400 คน และส่งรายชื่อให้ คสช. เพื่อเลือกสมาชิกที่เหลือ 194 คนสุดท้ายเป็นสมาชิกวุฒิสภา (Workpoint Today, 2019)

กระบวนการสรรหาและมีส่วนร่วมของสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567

นับว่ากระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในปัจจุบันนี้มีความเรียลไทม์มากที่สุด และเปิดโอกาสให้ประชาชนในหลายกลุ่มอาชีพได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในบทบาทสำคัญครั้งนี้ด้วย ซึ่งระบบนี้ถูกเรียกว่า ระบบ “แบ่งกลุ่มอาชีพ” และ “เลือกกันเอง” นับว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีวิธีการน่าสนใจและเปิดทดลองครั้งแรกของประเทศไทยด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการลงสมัครเป็น สว. ซึ่งรูปแบบการแบ่งสายและไขว้ข้ามกลุ่มอาจจะมีความซับซ้อนแต่เพิ่มประสิทธิภาพความโปร่งใสต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้ลงสมัครกลุ่มใดก็ตามไม่สามารถรู้ได้ล่วงหน้าว่าผู้ผ่านการคัดเลือกนั้นเป็นตัวแทนที่แท้จริงภายในกลุ่ม ดังนั้นคุณสมบัติของผู้สมัครสว. ก่อนข้างจำกัดเรื่องอายุอย่างน้อย 40 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในกลุ่มอาชีพ 10 ปีขึ้นไป จากนั้นต้องชำระค่าธรรมเนียมการสมัคร 2,500 บาท ผู้สมัครไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ไม่เป็นผู้ถือหุ้น สื่อมวลชน ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ติดยาเสพติด และ ไม่มีบุพการี คู่สมรส บุตร ลงสมัครพร้อมกันในการคัดเลือกสว. เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลต่อจำนวนของผู้ที่มีสิทธิสมัครเข้าร่วมกระบวนการได้เหลือน้อยลงมาก (ILAW, 2567) ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับ 2560 นี้กำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด จำนวน 200 คน ดำรงตำแหน่งได้คราวละ 5 ปี เป็นได้วาระเดียว

จากข้อมูลแหล่งข่าวให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการคัดการณ์ผู้สมัคร สว.จำนวนหลักแสนจากการประเมินขั้นตอนการเลือก สว. 3 ระดับ โดยแต่ละระดับจะมีผู้ผ่านเข้ารอบเป็นจำนวนดังนี้

1) ระดับอำเภอ มี 928 อำเภอทั่วไทย มี 20 กลุ่มอาชีพ คนที่จะหลุดเข้ารอบต่อไปได้ ต้องเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุด สามลำดับแรกของกลุ่ม รวมเป็นจำนวน 55,680 คน (สูตร $20 \times 3 \times 928 = 55,680$)

2) ระดับจังหวัด มี 77 จังหวัดทั่วไทย มี 20 กลุ่มอาชีพ คนที่จะหลุดเข้ารอบต่อไปได้ ต้องเป็นผู้ได้รับคะแนนสูงสุด สองลำดับแรกของกลุ่ม รวมเป็นจำนวน 3,080 คน (สูตร $20 \times 2 \times 77 = 3,080$)

3) ระดับประเทศ คนที่จะได้เป็น สว. ต้องเป็นผู้ได้คะแนนลำดับที่ 1-10 ของแต่ละกลุ่มอาชีพ รวม 200 คน (สูตร $20 \times 10 = 200$) ส่วนผู้มีคะแนนลำดับที่ 11-15 จะอยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มอาชีพนั้น ๆ รวม 100 คน (สูตร $20 \times 5 = 100$) (BBC online, 2024)

ถึงแม้ว่าข้อกำหนดในเรื่องของอายุเป็นการจำกัดสิทธิการลงสมัคร สว. แก่เยาวชนจึงไม่ได้มีส่วนร่วมในการลงสมัครรับเลือกตั้งได้ อย่างไรก็ตามระบบการสอดส่องความโปร่งเพื่อให้ประชาชนไว้วางใจมีหลากหลายช่องทาง หรือสร้างความมั่นใจให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง เช่น 1) สามารถส่งตัวแทนผู้สมัครบ้านละหนึ่งคน และ 2) สามารถส่งข้อมูลไปยังผู้มีสิทธิทุกคน 3) ประชาชนดูถ่ายทอดสด กล้องวงจรปิด จับตามองความผิดปกติได้เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการอย่างกระจ่างแจ้งมากยิ่งขึ้นทางผู้เขียนจึงนำข้อมูลการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวิธีการคัดเลือก สว.ตามภาพถัดไป

The infographic features a blue background with a white and yellow logo in the top right corner that says "iLaw". The main title is "#Law67 ใครไม่มีสิทธิสมัคร ก็มีส่วนร่วมได้". Below the title are three horizontal yellow boxes, each with an illustration and text:

- หาตัวแทนผู้สมัคร**
ครอบครัวละหนึ่งคน (Illustration: A family of three people)
- ส่งต่อข้อมูล**
ให้คนมีสิทธิไปสมัครกันได้เยอะๆ (Illustration: A person shouting into a megaphone with the text "สมัครเพื่อนเรา" above it)
- ดูถ่ายทอดสด**
ดูกล้องวงจรปิด ช่วยกันจับโกง (Illustration: A person sitting at a desk with a laptop displaying "LIVE" and another person pointing at a screen)

ที่มา: iLaw, 2567

ที่มา: ILAW, 2567

โดยข้อสรุปดังกล่าวจากรูปคณะผู้เขียนจึงรวบรวมกระบวนการคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2567 ทั้งสามระดับเกี่ยวกับข้อมูลการเลือกตั้งแบบ “เลือกกันเอง” และ “เลือกไขว้” จึงสรุปได้ตามตารางดังกล่าว

เลือกตั้งระดับอำเภอ	เลือกตั้งระดับจังหวัด	เลือกตั้งระดับประเทศ
<p>1.ให้ผู้เลือกกันเองภายในกลุ่ม กลุ่มใดทีที่มีผู้สมัครไม่เกินห้าคน (ผู้สมัครมีเพียง 5 คนให้ได้รับเลือกทันที) หากผู้สมัครมาเกิน 5 คน ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน 2 คน โดยจะเลือกตนเองก็ได้ แต่ห้ามลงคะแนนให้บุคคลใดได้เกินหนึ่งคะแนน</p> <p>การลงคะแนนจะต้องเขียนหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่ต้องการเลือกในกลุ่มเดียวกันด้วยตัวเลขอารบิกได้ช่องละหนึ่งหมายเลขผู้ได้คะแนนสูงสุดห้าลำดับแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของ</p>	<p>1.เลือกกันเองภายในกลุ่มผู้ชนะจากระดับอำเภอจะมาอยู่ใน “กลุ่มอาชีพ” ระดับจังหวัด เลือกกันเองในกลุ่ม ไม่เกิน 2โหวต โหวตตัวเองได้ โหวตคนเดียวสองคะแนนไม่ได้การลงคะแนนจะต้องเขียนหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่ต้องการเลือกในกลุ่มเดียวกันเหมือนการเลือกระดับอำเภอโดยเขียนหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุด 5 ลำดับแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม ในกรณีที่ลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนทำให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเกิน 5 คน ให้จับสลากกันเองว่าผู้สมัครท่านใดได้รับเลือก</p>	<p>1.เลือกกันเองภายในกลุ่ม ผู้ชนะจากระดับจังหวัดจะมาอยู่ใน “กลุ่มอาชีพ” ระดับประเทศ แล้วเลือกกันเองในกลุ่ม ไม่เกิน 10 โหวต โหวตตัวเองได้ โหวตคนเดียวหลายคะแนนไม่ได้ เลือกเอา 40 อันดับแรกจากแต่ละกลุ่ม หากได้คะแนนเท่ากันให้มีการจับสลากเหมือนในระดับอำเภอและจังหวัดหากมีผู้ได้คะแนนไม่ถึง 40 คนแต่มีจำนวนตั้งแต่ 20 คน ขึ้นไป ให้ผู้ได้รับเลือกข้างต้นของกลุ่มนั้นเท่าที่มีอยู่ หากไม่ถึง 20 คน ผอ.เลือกตั้งระดับจังหวัดจะให้ผู้ซึ่งไม่ได้รับเลือกซึ่งยัง</p>

<p>แต่ละกลุ่ม ถ้าหากคะแนนเท่ากันจนทำให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกิน 5 คน ให้จับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือก</p>		<p>อยู่ ณ สถานที่เลือก ลงคะแนนเลือกกันเองใหม่เพื่อให้ได้ครบตามจำนวน (ผู้สมัครที่ไม่ได้รับเลือกในขั้นต้นในระดับประเทศ จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่</p>
<p>2.จับสลากแบ่งสายเลือกไขว้ข้ามกลุ่ม จับสลากแบ่งสายผู้ที่ได้ 5 อันดับแรก จากชั้นเลือกกันเอง จะโหวตผู้สมัครกลุ่มอื่นในสายเดียวกันกลุ่มละหนึ่งโหวตแต่โหวตตนเองไม่ได้ หรือจะเลือกผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ ดังนั้นผู้ชนะสามอันดับแรกของแต่ละกลุ่มจะมีโอกาสผ่านเข้าสู่สนามระดับจังหวัด</p>	<p>2.จับฉลากแบ่งสายเลือกไขว้ข้ามกลุ่ม แต่ละสายมี 3-5 กลุ่มผู้ที่ได้ 5 อันดับแรก จากชั้นเลือกกันเองจะโหวตผู้สมัครกลุ่มอื่นในสายเดียวกันกลุ่มละหนึ่งโหวต ในชั้นตอนนี้จะโหวตตัวเองไม่ได้ หรือจะเลือกผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันก็ไม่ได้ ดังนั้นผู้ชนะ 2 อันดับแรกของแต่ละกลุ่ม ผ่านเข้าสู่สนามระดับประเทศ</p>	<p>2.จับสลากแบ่งสายเลือกไขว้ข้ามกลุ่ม จับสลากแบ่งสาย แต่ละสายมี 3-5 กลุ่ม ผู้ที่ได้ 40 อันดับแรก โหวตผู้สมัครกลุ่มอื่นในสายเดียวกันกลุ่มละ 5 โหวต ผู้ชนะคือ 10 อันดับแรกของแต่ละกลุ่ม ได้เป็นสว.อันดับที่ 11-15 ของแต่ละกลุ่ม เป็นรายชื่อสำรอง</p>

ที่มา : ผู้เขียน, 2567

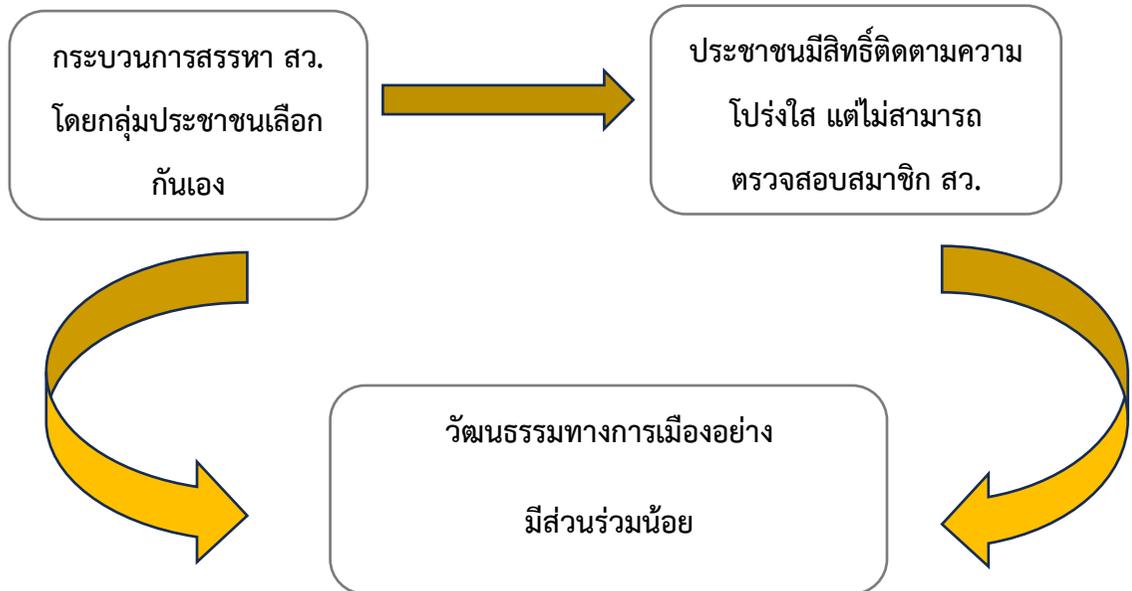
อ้างอิงจาก: ILAW

สรุป

ปัจจุบันกระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยหวนกลับมาอีกครั้ง โดยการเลือกตั้งครั้งนี้กลับเป็นเสียงสะท้อนสำคัญหรือพลิกแพลงระบบการเลือกตั้งแบบใหม่ในประเทศไทยโดยระบบดังกล่าวไม่เคยเกิดขึ้นที่ใดมาก่อน ฉะนั้นระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทั้งสามระดับโดยประชาชนมีสิทธิผู้ลงสมัครซึ่งแบ่งสายเป็นกลุ่มอาชีพ 20 กลุ่ม จากนั้นจึงมีกติกาการโหวตเพื่อผู้เข้าแข่งขันจนนำไปสู่ระดับจังหวัดจนถึงระดับประเทศและเลือกโฉมหน้าผู้แทนวุฒิสภาที่มาจากปากเสียงของประชาชนตั้งแต่ระบบคัดเลือกระดับต้น สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับระบบการเลือกตั้งวุฒิสภาครั้งนี้ทั้งผู้สมัครและประชาชนที่ติดตามการเลือกตั้งต่างก็เฝ้ารอคอยผลคะแนนของผู้สมัครในเขตตนเองซึ่งเห็นได้ว่ามีระบบตรวจสอบการนับคะแนนผ่านสื่อออนไลน์อย่างโปร่งใส อาจเรียกได้ว่าปรากฏการณ์สำคัญที่มีการผลักดันการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่ประชาชนคงไม่สอดคล้องตามวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร จากข้อสรุปโดยรวมนั้น คณะผู้เขียนได้รับองค์ความรู้ ความเข้าใจ และสรุปผลออกมาตามแผนภาพ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2552). รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2563). When We Vote: พลวัตการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

สิงห์คำ มณีจันสุข. (2561). ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. วารสารวิจัยวิชาการ, 1(2), 109-120.

BBC Online. (2024). กกต. คาดผู้สมัคร 1 แสน ในการเลือก สว. ที่ “ซับซ้อนที่สุดในโลก”. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2567. จาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c0kegn47lqjo>

ILAW Online. (2024). สมัคร เพื่อ โหวต สว. 67 “แบ่งกลุ่มอาชีพ” – “เลือกกันเอง”. เรียกใช้เมื่อ 19 มิถุนายน 2567. จาก <https://www.ilaw.or.th/articles/16805>

Thairath Online. (2022). ส.ว. 250 คน มีอำนาจแค่ไหน และจะอยู่ไปถึงเมื่อไหร่. เรียกใช้เมื่อ 3 มิถุนายน 2567 จาก

<https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/103546>

Workpoint Today. (2019). เลือกตั้ง 62 ส.ว. 250 คน มีที่มาอย่างไร ?. เรียกใช้เมื่อ 7 มิถุนายน 2567 จาก

<https://workpointtoday.com/250%e0%b8%84%e0%b8%99%e0%b8%a1%e0%b8%b5%e0%b8%97%e0%b8%b5%e0%b9%88%e0%b8%a1%e0%b8%b2%e0%b8%ad%e0%b8%a2%e0%b9%88%e0%b8%b2%e0%b8%87%e0%b9%84%e0%b8%a3/>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University) เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายสาธารณะ สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion) / ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคมนวัตกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ ข้อที่/ เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เขียวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N., 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษญา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). //ชื่อเรื่อง. //เลขหน้าที่
อ้าง. //สถานที่พิมพ์. /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑิตวงศ์. (2556). ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจน
จันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า
39-68). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อวารสาร. //ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข
หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์
ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์. /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2537). หม้อคอควย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์**รูปแบบ:**

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิเทพ, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง(ถ้ามี) //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World

Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมราชวิทยาลัย ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : ketsada.iadp@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมราชวิทยาลัย

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิภุมราชวิทยาลัย หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะ

ได้รับวารสารลี้ภัยฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

...(16 pt)ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความจำเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้าง
นโยบาย, กฎหมาย, หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

.....
2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ.....

.....
3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

.....
4.สรุปความจำเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาด

ว่าจะได้รับ.....
.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

3..... (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่ง
กลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล,
การวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้.....รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....
.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

สรุป (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

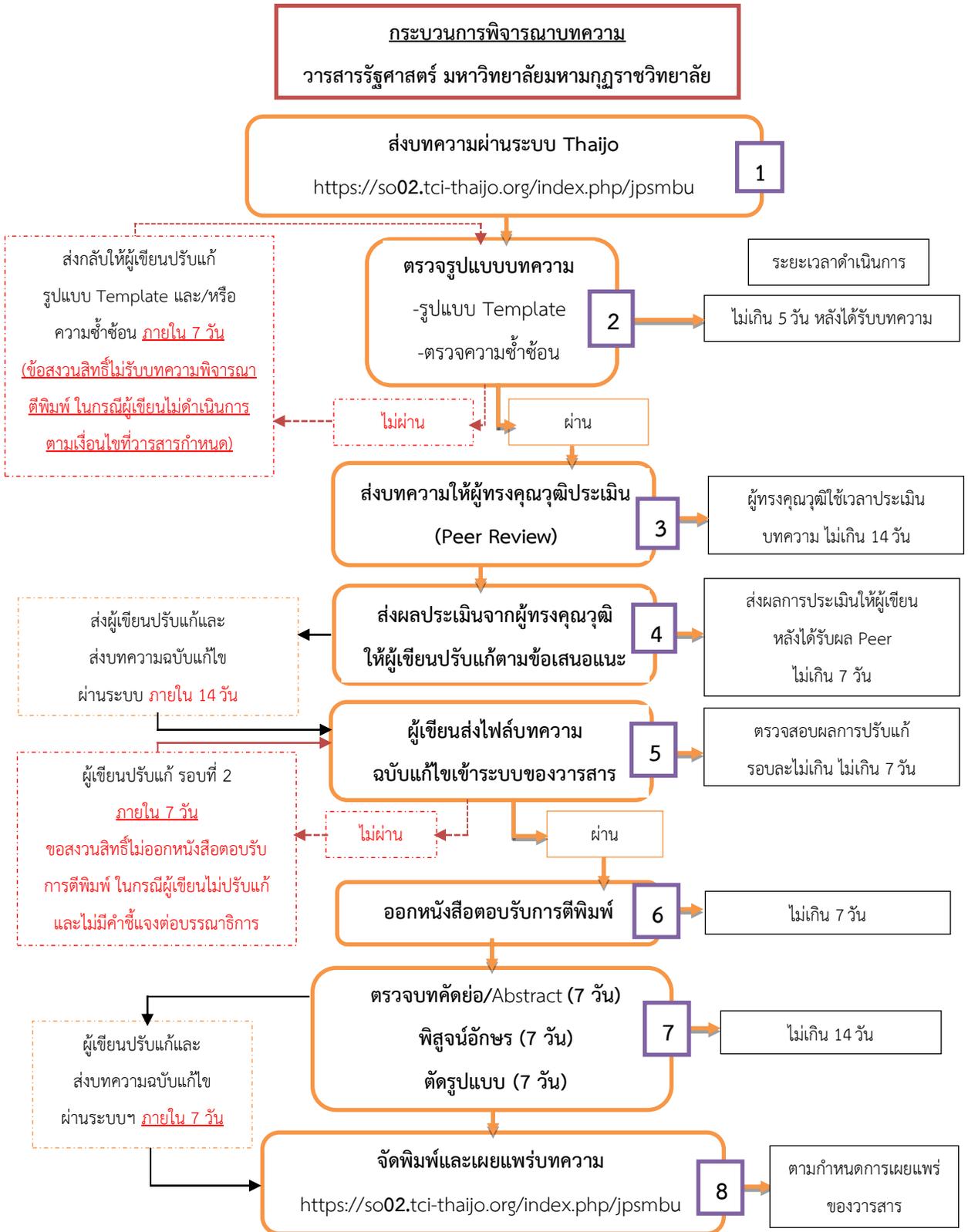
.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้พิมพ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้พิมพ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)